

d

زیارت عاشورا
اتحاد روحانی با امام
حسین ♦

اصغر طاهرزاده

طاهرزاده، اصغر، 1330-
زیارت عاشورا اتحاد روحانی با امام
حسین ♦، / طاهرزاده، اصغر. - اصفهان:
لُبالمیزان، 1389.
136 ص.

ISBN: 978-964-2609-09-3

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیپا
کتابنامه به صورت زیرنویس.
1- زیارتنامه عاشورا. 2- نقد و
تفسیر.

BP271/60422/ط2 1389

297/777

کتابخانه ملی ایران

1978288

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با امام
حسین ♦

اصغر طاهرزاده

نوبت چاپ: هفتم، ویرایش جدید

تاریخ انتشار: 1389

ناشر: لبالمیزان

قیمت: 1400 تومان

طرح جلد: گروه فرهنگی المیزان

شمارگان: 3000 نسخه

لیتوگرافی: شکیبا

چاپ: پردیس/معنوی

صحافی: دی

کلیه حقوق برای گروه المیزان محفوظ

است

مراکز پخش:

1- گروه فرهنگی المیزان تلفن:

0311 -7854814

2- دفتر انتشارات لبالمیزان

همراه: 09131048582

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا ابْنَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنَ سَيِّدِ
الْوَصِيِّينَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ
فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ السَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ثَارَ اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ وَ
الْوَثَرَ الْمَوْتُورَ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى
الْأَزْوَاجِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَيْكُمْ
مِثِّي جَمِيعًا سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ
بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ يَا أَبَا عَبْدِ
لِلَّهِ لَقَدْ عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتِ
الْمُصِيبَةُ بِكَ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ
أَهْلِ الْإِسْلَامِ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتِ مُصِيبَتُكَ
فِي السَّمَاوَاتِ عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ
السَّمَاوَاتِ فَلَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً أَسَّسَتْ أَسَاسَ
الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً دَفَعَتْكُمْ عَنْ مَقَامِكُمْ وَ
أَزَالَتْكُمْ عَنْ مَرَاتِيكُمْ الَّتِي رَتَّبَكُمْ
لِلَّهِ فِيهَا وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً قَتَلَتْكُمْ وَ
لَعَنُ اللَّهُ الْمُمَهَّدِينَ لَهُمْ بِالْتَّمَكِينِ مِنْ
قِتَالِكُمْ بَرِئْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ
وَ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ اتَّبَاعِهِمْ وَ

◆ امام حسين

أُولِيَّائِهِمْ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي سَلِّمٌ
لِمَنْ سَأَلَكُمْ وَ حَزْبٌ لِمَنْ حَارَبَكُمْ
إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ لَعَنُ اللَّهُ آلَ
زِيَادٍ وَ آلَ مَرْوَانَ وَ لَعَنُ اللَّهُ بَنِي
أُمَيَّةَ قَاطِبَةً وَ لَعَنُ اللَّهُ ابْنَ مَرْجَانَةَ
وَ لَعَنُ اللَّهُ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ لَعَنُ اللَّهُ
شِمْرًا وَ لَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ
وَ تَنَقَّبَتْ لِقِتَالِكَ بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي
لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِي بِكَ فَاسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي
أَكْرَمَ مَقَامَكَ وَ أَكْرَمَنِي أَنْ يَرْزُقَنِي
طَدَبَ تَارِكٍ مَعَ إِمَامٍ مَنْصُورٍ مِنْ أَهْلِ
بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيهًا
بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ وَ إِلَى أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ وَ إِلَى
الْحَسَنِ وَ إِلَيْكَ بِمُؤَالَاتِكَ وَ
بِالْبَرَاءَةِ مِنْ أَسَسِ أَسَاسِ ذَلِكَ وَ
بَنِي عَلَيْهِ بُنْيَانَهُ وَ جَرَى فِي ظُلْمِهِ
وَ جَوْرِهِ عَلَيَّكُمْ وَ عَلَيَّ أَشْيَاعِكُمْ
بَرِئْتُ إِلَيْهِ اللَّهُ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ وَ
أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ
وَ مُؤَالَاتِهِ وَلِيِّكُمْ وَ بِالْبَرَاءَةِ مِنْ
أَعْدَائِكُمْ وَ النَّاصِبِينَ لَكُمْ الْحَرْبَ وَ
بِالْبَرَاءَةِ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ
إِنِّي سَلِّمٌ لِمَنْ سَأَلَكُمْ وَ حَزْبٌ لِمَنْ
حَارَبَكُمْ وَ وَلِيٌّ لِمَنْ وَالَاكُمْ وَ عَدُوٌّ
لِمَنْ عَادَاكُمْ فَاسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَنِي

بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةِ أَوْلِيَائِكُمْ وَ
 رَزَقَنِي الْبِرَاءَةَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ أَنْ
 يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ
 وَ أَنْ يُثَبِّتَ لِي عِنْدَكُمْ قَدَمَ صِدْقٍ فِي
 الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ أَسْأَلُهُ أَنْ
 يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ عِنْدَ
 اللَّهِ وَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي مَعَ إِمَامِ
 هُدَى ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ مِنْكُمْ وَ
 أَسْأَلُ اللَّهَ بِحَقِّكُمْ وَ بِالشَّانِ الَّذِي لَكُمْ
 عِنْدَهُ أَنْ يُعْطِيَنِي بِمُصَابِي بِكُمْ أَفْضَلَ
 مَا يُعْطِي مُصَابَا بِمُصِيبَتِهِ مُصِيبَةً مَا
 أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا فِي الْإِسْلَامِ
 وَ فِي جَمِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ
 اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ
 تَنَالِهِ مِنْكَ صَلَوَاتٍ وَ رَحْمَةٍ وَ مَغْفِرَةٍ
 اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحِيَايَ مَحِيَا مُحَمَّدٍ وَ
 آلِ مُحَمَّدٍ وَ مَمَاتِي مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ
 مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ تَبَرَكْتَ بِهِ
 بَنُو أُمَيَّةَ وَ ابْنُ آكِلَةِ الْأَكْبَادِ
 اللَّعِينُ ابْنُ اللَّعِينِ عَلِي لِسَانِكَ وَ
 لِسَانِ نَبِيِّكَ «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ» فِي
 كُلِّ مَوْطِنٍ وَ مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ
 «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ» اللَّهُمَّ الْعَنْ
 أَبَا سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ وَ يَزِيدَ بْنَ
 مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمْ مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدَ
 الْأَبَدِينَ وَ هَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ بِهِ آلُ
 زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنِ
 صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُمَّ فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ
 اللَّعْنَ مِنْكَ وَ الْعَذَابَ اللَّهُمَّ إِنِّي

امام حسين ◆

أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ فِي
مَوْقِفِي هَذَا وَ أَيَّامَ حَيَاتِي
بِالْبَرَاءَةِ مِنْهُمْ وَ اللَّعْنَةَ عَلَيْهِمْ وَ
بِالْمُؤَالَاةِ لِنَبِيِّكَ وَ آلِ نَبِيِّكَ عَلَيْهِ
وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ پس صد مرتبه
می گویی «اللَّهُمَّ الْعَنِ أَوْلَ ظَالِمِ ظَلَمَ
حَقَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ آخِرَ تَابِعِ
لَهُ عَلَى ذَلِكَ. اللَّهُمَّ الْعَنِ الْعَصَابَةَ
الَّتِي جَاهَدَتِ الْحُسَيْنَ وَ شَايَعَتْ وَ
بَايَعَتْ وَ تَابَعَتْ عَلَى قَتْلِهِ. اللَّهُمَّ
الْعَنَهُمْ جَمِيعًا» پس صد مرتبه
می گویی: «السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ
اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ
عَلَيْكَ مِنِّي سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ
بَقِيَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ
آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِكُمْ . السَّلَامُ
عَلَى الْحُسَيْنِ وَ عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَ عَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ عَلَى أَصْحَابِ
الْحُسَيْنِ». پس می گویی: «اللَّهُمَّ خُصِّ
أَنْتَ أَوْلَ ظَالِمٍ بِاللَّعْنِ مِنِّي وَ ابْدَأْ
بِهِ أَوْلَا ثُمَّ الثَّانِي وَ الثَّلَاثُ وَ
الرَّابِعَ اللَّهُمَّ الْعَنِ يَزِيدَ خَامِسًا وَ
الْعَنِ عُبَيْدَ اللَّهِ بْنَ زِيَادٍ وَ ابْنَ
مَرْجَانَةَ وَ عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ شَمْرًا وَ
آلَ أَبِي سُفْيَانَ وَ آلَ زِيَادٍ وَ آلَ
مَرْوَانَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ». پس به

سجده می روى و می گویی:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدُ الشَّاكِرِينَ
لَكَ عَلَى مُصَابِهِمْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ

رَزِيَّتِي اللَّهُمَّ ارزُقْنِي شَفَاعَةَ
الْحُسَيْنِ يَوْمَ الْوُرُودِ وَ ثَبَّتْ لِي قَدَمَ
صِدْقٍ عِنْدَكَ مَعَ الْحُسَيْنِ وَ أَصْحَابِ
الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَدَلُوا مُهَجَّهُمْ دُونَ
الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ.»

فهرست مطالب

- 13 مقدمه
- 21 مقدمه مولف
- 22 زیارت عاشورا؛ حدیث قدسی
- 32 یگانه شدن جان
- 37 برگشت به مقام عنداللهی
- 42 امام حسین ♦ گمشده ی بشریت
- ♦ جایگاه اشک برای امام حسین ♦
- 50
- 60 خونی که هرگز هدر نمی رود
- 64 جایگاه اصحاب حسین ♦
- 67 پدر امت
- 72 تنفر جهت دار
- 77 مدیریت قوه ی غضبیه
- 83 در اوج یگانگی
- 90 دریچه های تقرب به خدا
- 98 جبهه ای زنده و فعال
- 104 طلب مقام محمود
- 110 انتظار پاداشی بزرگ
- 113 پرواز به سوی افق های برتر
- 117 بزرگترین تقاضا
- 121 غم غربت
- 127 مدیریت حُبّ و بغض
- 131 لعنت های جان بخش
- 135 ملاقاتی روحانی
- 137 بهترین راه اصلاح نفس
- 145 زیبایی های کربلا
- 148 ♦ مقام معیت با امام حسین ♦

مقدمه

1- ضروري‌ترين نياز بشر ارتباط با عالم ملکوت و آزادشدن از هبوطي است که با نزديکي به شجره‌ي ممنوعه در آن قرار گرفت و ارتباط با عالم ملکوت میسر نمی‌شود مگر آن که به انسان‌هاي ملکوتي که با وجودشان اشاره به آن عالم دارند نظر اندازيم. حضرت سيدالشهداء ♦ در کربلا چنین راهي را در جلو بشریت گشودند، لذا ما با زیارت آن حضرت به ملاقات آن امام می‌رويم تا ما نیز نظاره‌گر ملکوت عالم باشيم و از جرگه‌ي مسلماناني که امام را شهيد می‌کنند به در آييم و به جرگه‌ي گروهی بپیونديم که در امام ذوب شدند و خون‌خواهي او را خون‌خواهي خود دانستند و از خدا خواستند که «أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي...» خون‌خواهي حسین ♦ را که خون‌خواهي خودم محسوب می‌شود، رزق من گردان که جان من جداي از جان مولایم حسین ♦ نیست.

2- انسان داراي چهره‌هاي مختلفی است که هر زمان با چهره‌اي از خود روبه‌رو می‌شود و به تماشاي آن می‌نشیند. انسان در

14 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

کربلا با عالی‌ترین وجه انسانی روبه‌رو می‌گردد و در طلب آن اشک تمثلاً سر می‌دهد و در زیارت عاشورا سعی دارد همه‌ی حجاب‌های بین خود و آن چهره‌ی نهایی انسانی را کنار بزند تا در یگانگی با امام ندا سرد هد «الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ عَظِيمٍ رَزِيَّتِي» حمد خدا را به جهت مصیبت بزرگ من، آری مصیبت بر امام حسین ♦ را مصیبت خود احساس می‌کند و شرط یگانگی با امام را به انتها می‌رساند.

3- زیارت عاشورا اشاره به

راهی است که باید طی شود و معراجی است که باید به آن دست یافت. انسان از طریق آن زیارت متوجه می‌شود طلب در او زنده است و غرایز مانع راه‌اند، ولی به مدد زیارت حضرت سیدالشهداء ♦ امکان طی مسیر هست. با نظر به آن حضرت از خداوند تقاضا می‌کند که؛ «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ وَجِيها يَا حُسَيْنِ» ♦ خداوند! مرا به حقیقت حسین ♦ پسندیده‌ی درگاهت قرار بده، تا بتوانم جهت جان خود را به خدا اندازم و در مسیر حقیقتیابی، طریقت حسین ♦ را پیشه‌ی خود کنم تا همچنان که

کربلا را عشق به خدا آفرید من
 نیز از آن عشق بی‌بهره نباشم و
 از هبوط به‌درآیم و به معیت با
 حسین ♦ و اصحاب او نایل‌گردم و
 بتوانم از خدا تقاضا کنم؛
 «أَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي الْمَقَامَ
 الْمَحْمُودَ لَكُمْ» مرا نیز به مقام
 محمود نایل‌گرداند.

4- در متن کتاب ملاحظه خواهید
 کرد کلمه‌کلمه‌ی زیارت عاشورا با
 دقت و ظرافت تمام انتخاب شده و
 در تکرار مضامین تعمّدی
 دقت‌برانگیز مدّ نظر بوده و
 نام‌هایی که عنوان شده همه از سر
 دقت انتخاب شده تا ما بتوانیم
 زندگی امروز خود را با زیارت
 عاشورا تغذیه کنیم.

5- با تأمل در زیارت عاشورا
 معلوم می‌شود که آن زیارت
 شناسنامه‌ی فرهنگی و سلوکی شیعه
 است و لعن‌های مطرح‌شده در آن جهت
 تولی و تبرّای مسلمانان را روشن
 می‌کند تا هر مسلمانی جایگاه خود
 را در نبرد بی‌امان حق و باطل
 تعیین و تعریف کند و از حضور در
 جبهه‌ی معنوی حق در هزاره‌ی سوم
 محروم نماند و معلوم شود او نیز
 بخشی از این جبهه است.

16 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

6- روشن است که «لعن» گفتن مقوله‌ای متفاوت از ناسزاگفتن و فحش‌دادن است، فحش‌دادن شأن یک مسلمان نیست همچنان که علی ♦ فرمودند: «إِنِّي أَكْرَهُ لَكُمْ أَنْ تَكُونُوا سَبَّابِينَ»¹ به خدا سوگند دوست ندارم شما از دشنام‌دهندگان باشید. ولی «لعن» کردن یک نوع بی‌زاری‌جستن از ظلم و ظالم و فاصله‌گرفتن از راه سپاه اهل باطل و موجب قرب به جبهه‌ی امام حسین ♦ می‌شود و این‌که در دل ما جایی برای همراهی با ظلم و ظالم نیست. همان‌طور که خداوند بر اهل کفر لعنت می‌کند و لعنت لعنت‌کنندگان را نیز بر آن‌ها می‌فرستد و می‌فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَ يَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ».² کسانی که دلایل روشن، و وسیله‌ی هدایتی را که نازل کرده‌ایم، بعد از آن‌که در کتاب برای مردم بیان نمودیم، کتمان کنند، خدا آن‌ها را لعنت می‌کند؛ و همه لعنت‌کنندگان نیز، آن‌ها را لعن می‌کنند.

---

1 - نهج البلاغه، کلام 206.

2 - سوره‌ی بقره، آیه‌ی 159.

7- وقتی به عمر سعد «لعنت» کردیم به این معنی است که دیگر در اردوگاهی که شخصیت عمر سعد هست، جای ما آنجا نیست و با توجه به لعنت‌های جامعی که در آن زیارت هست، راه برای انتخاب جایگاهی در کنار امام حسین ♦ آسان می‌گردد. پس هر جا که شخصیت‌های مورد لعن در زیارت عاشورا آنجا نباشند جای ما آنجا خواهد بود که جایگاه همراهی و همدلی با امام حسین ♦ است و در آن حال تولی و تبری از حالت ذهنی خارج می‌شود و صورت کاربردی به خود می‌گیرد و این به معنی پاشیدن تخم کینه نیست، بلکه به معنی آن است که پرونده‌ی کربلا مفتوح است و ما می‌توانیم با امام حسین ♦ اتحاد روحانی برقرار کنیم و متوجه باشیم «سپر از دست مینداز که جنگ است هنوز» مواظب باش در این جنگ در جبهه‌ی باطل قرار نگیری.

8- نام‌هایی که در زیارت عاشورا آمده بیش از آن که نام اشخاص باشد اشاره به شخصیت‌هایی است که در همه‌ی زمان‌ها وجود دارند و زیارت عاشورا پنجره‌ی روشنی است برای شخصیت‌شناسی و

18 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

ملاک‌هایی می‌دهد تا انسان در هر
زمان یزید و شمر و آل مروان و
آل زیاد زمان را بشناسد و جهت
روح و روان خود را از آن‌ها جدا
کند تا در اعلام موضع، در نبرد
تاریخی حق و باطل، بی‌موضع و
بی‌طرف نباشد. زیرا بنا به
فرمایش قرآن: «فَمَاذَا بَعُدَ الْحَقُّ
إِلَّا الضَّلَالُ»³ اگر انسان از دایره‌ی
حق بیرون آید، هر جا باشد در
دایره‌ی گمراهی و کفر است.

9- نصرت‌طلبیدن حضرت اباعبدالله ♦
که فرمود: «هَلْ مِنْ نَاصِرٍ
يَنْصُرُنِي...» خطاب به لشکریان
عمر سعد نیست، خطاب به هم‌ه‌ی
آن‌هایی است که می‌خواهند در نبرد
تاریخی حق با باطل در کنار
حسین ♦ باشند و از سیر روحانی و
اتحاد با جان‌نورانی حضرت
سیدالشهداء ♦ عقب‌نیفتند و
همچون امام خمینی «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» در جنگ
بیرونی و درونی با باطل، جای
خود را تعیین کنند و با
بازنگه‌داشتن پرونده‌ی نبرد
تاریخی حق و باطل کربلا، جبهه‌ی
زمانه‌ی خود را مدیریت نمایند و
به پویایی اسلامی ادامه دهند.

10- زیارت عاشورا نقطه‌ی مکرر رجوع به کربلا است و نظر به راهی است که انتخاب حق برای انسان‌ها سخت و پیچیده نگردد، به شرطی که به کربلا و مقام قدسی امام حسین ♦ درست بنگریم و لذا سعی شده است در کتابی که پیش رو دارید این موضوع مورد غفلت قرار نگیرد.

11- این کتاب بدون ویرایش‌های معمولی ادبی و با همان روح حضوری که سخنران محترم انجام داده خدمتتان عرضه می‌شود تا امکان ارتباط روحی با اصل زیارت برای خواننده‌ی محترم در سرتاسر کتاب باقی بماند و راهی جهت انس با مقام حضرت سیدالشهداء ♦ باشد. از این رو کتاب حاضر کتابی است برای بارها خواندن، گشودن دوباره‌ی آن آغاز تو سلی است به آستان مقدس حضرت اباعبدالله الحسین ♦ و آن‌گونه که در متن آمده؛ «بها نه‌ای است برای سیر در مقام نورانی امام حسین ♦ و اتحاد روحانی با آن ذات مقدس».

گروه فرهنگی المیزان

مقدمه مولف

1- بهترین توصیف در رابطه با عظمت زیارت عاشورا متن زیارت است و این‌که چگونه آن زیارت ابعاد روحانی انسان را برمی‌انگیزاند و موانع اُنس با شهدای کربلا را برطرف می‌کند. عمده آن است که بدانیم این زیارت یک نحوه سلوک روحانی است و به صورت کاملاً کاربردی می‌توان از آن بهره گرفت، **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** با مطالعه‌ی کتاب دلیل این ادعا روشن می‌شود.

2- در مورد سند زیارت عاشورا بزرگان دین سخنان مبسوطی اظهار فرموده‌اند که بنده فکر می‌کنم با توجه به تأیید سند زیارت عاشورا توسط حضرت آیت‌الله شبیری زنجانی که بنا به نظر اهل فن، در موضوع رجال‌شناسی، اگر نگوئیم بی‌نظیرند مسلم کم‌نظیرند، دیگر هیچ شبهه‌ای بر موثق بودن آن زیارت باقی نمی‌ماند، ایشان در جواب سؤال از سند زیارت عاشورا با

22 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین

دلایلی که ذکر می فرمایند آن را
صحیح می دانند.¹

زیارت عاشورا در دو کتاب مهم
«کامل الزیارات»، تألیف مرحوم
شیخ ابوالقاسم جعفر
بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه و
«کتاب مصباح المتعبدین و
سلاح المتعبدین» نوشته مرحوم
ابی جعفر محمد بن الحسن الطوسی، آمده
است. مرحوم شیخ طوسی، این کتاب
را مختصر نمود و نام آن را
مختصر المصباح نهاد. قابل ذکر
است، اگر چه بنای شیخ در این
کتاب، بر اختصار بوده ولی از
جهت اهمیت زیارت عاشورا، آن را
نیز نقل نموده است.

زیارت عاشورا؛ حدیث قدسی

زیارت عاشورا از دو طریق نقل
شده است: یکی از طریق امام
باقر که آن را علقمة
بن محمد حمری و محمد بن اسماعیل از
صالح بن عقبه، و او از مالک جهنی
از امام باقر نقل کرده اند. و
یکی هم از طریق امام صادق که
آن را صفوان بن مهران جمال (از

---

1 - به استفتاء شماره 4383 دفتر حضرت
آیت الله شبیری زنجانی و یا پایگاه اینترنتی
تراث، www.toraath.com رجوع شود.

اصحاب نیک امام صادق و امام کاظم «علیهما السلام» نقل کرده اند. از این طریق دوم استفاده می شود که زیارت عاشورا؛ حدیث قدسی است. زیرا در این حدیث آمده سیف بن عمیره می گوید: صفوان گفت امام صادق ♦ فرمود: «همواره این زیارت و دعایش را بخوان، که من بر کسی که این زیارت و دعایش را از دور و نزدیک می خواند ضامنم که زیارتش قبول گردد، و سعیش مورد تقدیر خداوند شود، و سلام او به امام حسین ♦ برسد، و حاجتش- هرگونه و هرقدر باشد- از سوی خداوند برآورده گردد.»

آنگاه امام صادق ♦ به من فرمود: «يَا صَفْوَانَ وَجَدْتُ هَذِهِ الزِّيَارَةَ مَضْمُونَةً بِيَهَذَا الضَّمَانِ عَنِ أَبِي وَ أَبِي عَنِ أَبِيهِ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَنِ الْحُسَيْنِ عَنِ أَخِيهِ عَنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ عَنِ جَبْرِئِيلَ ♦ مَضْمُونَةً بِيَهَذَا الضَّمَانِ قَالَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ»؛² ای صفوان! من این زیارت را با همین ضمانت - قبولی و تقدیر الهی و وصول سلام- از

---

2 - «مصباح المتهدج»، ابوجعفر محمد بن حسن طوسی طبق نقل بحارالانوار، ج 101، ص 299 . سید عبد الکریم بن طاوس، فرحة الغري بصرحة القرى.

24 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

پدرم، و پدرم امام سجاد ♦ با
همین ضمانت از امام حسین ♦ و
ایشان با همین ضمانت از برادرش
امام حسن ♦ و ایشان با این
ضمانت از پدرشان امیرمؤمنان
علی ♦ و امیرمؤمنان ♦ با همین
ضمانت از رسول خدا ﷺ و ایشان با
همین ضمانت از جبرئیل، و او با
همین ضمانت از خداوند متعال نقل
کردند.

به گفته‌ی اهل فن به فرض این‌که
سند زیارت عاشورا، قوی نباشد -
که البته سند معتبری دارد- متن قوی
و هماهنگی آن با روایات و
زیارت‌های دیگر، دلیل بر قوت آن
است. به طور قطع می‌توان گفت که
هریک از فرازهای زیارت عاشورا
چه آن‌جا که مدح و ستایش و سلام
است و چه آن‌جا که نفرین و لعن
بر دشمنان خداست، با ده‌ها روایت
معتبر، قابل تصدیق و تأیید است.
و این در علم اصول ثابت است که
از راه‌های اثبات صحت یک روایت،
مطابقت متن آن با آیات و روایات
دیگر است. از آیت الله بهجت
درباره‌ی سند زیارت عاشورا
پرسیدند، ایشان گفتند: «متن
زیارت عاشورا بر عظمت آن شاهد و

گواه است. یعنی چنین متنی، نیاز به سند ندارد.³

توجه بسیار مراجع تقلید و خبرگان علم فقه و رجال و مداومت آنان در قرائت زیارت عاشورا از گذشته تا حال، خود دلیل اهمیت و عظمت این زیارت است.

توجه و مداومت بزرگانی چون آیت الله شیخ محمدحسین اصفهانی (معروف به کمپانی)، آیت الله شیخ صدرای بادکوبه ای، آیت الله حاج میرزا ابوالفضل تهرانی، آیت الله شیخ مرتضی انصاری، علامه ی مجلسی، آیت الله میرزا محمد تقی شیرازی، عالم بزرگوار شیخ نجفی قوچانی صاحب کتابهای سیاحت غرب و سیاحت شرق، آیت الله شیخ عبدالکریم حائری مؤسس حوزه ی علمیه ی قم و بسیاری از علمای دیگر، بر زیارت عاشورا شاهد بر این مدعا است.

از فرزند علامه ی امینی نقل می کنند که: پدرم با کثرت مطالعات و تحقیقاتی که داشت، بر خواندن زیارت عاشورا مداومت داشت، و من حدود چهار سال بعد از فوتشان، ایشان را خواب دیدم و از ایشان پرسیدم که چه عملی

---

3 - «شرح زیارت عاشورا و داستان های شگفت آن»، موسی خسروی، ص 13.

26 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

باعث نجات است، به من گفتند:
زیارت عاشورا را به هیچ عنوان و
عذری ترک مکن.

در کتاب شریف نجم الثاقب
صفحه 464 و نیز کتاب مفاتیح
الجنان، حکایت سید رشتی چنین
نقل شده است:

«مرحوم سید

احمد بن سیدهاشم بن سیدحسن موسوی
رشتی، در سفر حج از قافله
عقب ماند. حضرت بقیة الله الاعظم،
ارواحنا فداه، او را نجات
دادند. در این تشرّف، حضرت
مهدی علیه السلام به او می‌فرمایند: که
نافله‌ی شب بخوان تا راه را
پیدا کنی، او نماز شب را
می‌خواند. بعد به او
می‌فرمایند: جامعه بخوان،
مرحوم رشتی جامعه را از حفظ
می‌خواند. بعد امام زمان علیه السلام
می‌فرمایند: عاشورا بخوان. او
زیارت عاشورا را نیز با تمام
لعن و سلام و دعای علقمه از
حفظ می‌خواند. آنگاه حضرت او
را سوار بر مرکب کرده و به
دوستانش می‌رسانند و در بین
راه، به سید رشتی می‌فرمایند:
چرا شما نافله نمی‌خوانید؟
نافله، نافله، نافله. چرا
شما عاشورا نمی‌خوانید؟
عاشورا، عاشورا، عاشورا. چرا

شما جامعه نمی‌خوانید؟ جامعه،
جامعه، جامعه».

امام باقر ♦ فرمودند: وقتی
این زیارت را با آدابش خواندی؛
«كَتَبُ اللَّهُ لَكَ بِهَا أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ وَ
مَحَا عَنْكَ أَلْفَ أَلْفِ سَيِّئَةٍ وَ رَفَعَ لَكَ
مِائَةَ أَلْفِ أَلْفِ دَرَجَةٍ وَ كُنْتَ مِمَّنِ
اسْتَشْهَدَ مَعَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ حَتَّى
تُشَارِكَهُمْ فِي دَرَجَاتِهِمْ وَ لَا تُعْرِفُ إِلَّا
فِي الشُّهَدَاءِ الَّذِينَ اسْتَشْهَدُوا مَعَهُ
وَ كَتَبُ لَكَ ثَوَابَ كُلِّ نَبِيٍّ وَ رَسُولٍ وَ
زِيَارَةَ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ ♦ مُنْذُ
يَوْمٍ قَتِلَ»⁴ خداوند متعال برای تو
هزارهزار حسنه نوشته و هزارهزار
گناه محو می‌فرماید و صد
هزارهزار درجه مقام و مرتبه‌ی تو
را بالا برده و تو را از کسانی
قرار می‌دهد که با حضرت
حسین بن علی «علیهما السلام» شهید شده‌اند و
بدین ترتیب در درجه‌ی ایشان
قرارت می‌دهد و شناخته نمی‌شوی
مگر در زمره‌ی شهدائی که با آن
حضرت شهید شده‌اند و ثواب تمام
انبیاء و رسولان و کسانی را که
زیارت امام حسین ♦ را از زمان
شهادتش تا به الآن نموده‌اند
برایت می‌نویسد.

28 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

گفته شده که بسیاری از بزرگان
و مراجع و عرفا، زیارت عاشورا
را با صد بار لعن و سلام
میخواندند و از جمله نقل شده که
امام خمینی «رضوان الله تعالی علیه» چنین زیارت
میکردند.

همچنین حضرت آیت الله العظمی بهجت «رحمة الله علیه»
میگویند: « شیخ انصاری زیارت
عاشورا را با صد لعن و سلام
میخواندند». آری فرموده اند: اگر
قرائت صدبار لعن و سلام در هنگام
زیارت عاشورا باعث عسر و حرج و
یا سبب نخواندن زیارت عاشورا
شود اگر چنانچه بعد از هر بخش
از لعن ها و سلام ها بگوید: «تِسْعاً
وَ تِسْعِينَ مَرَّةً» اِنْ شَاءَ اللهُ ثواب زیارت
کامل را خواهد داشت. و نیز از
امام هادی ♦ نقل شده که
فرمودند: « من قرء لعن زیارة
العاشورا المشهورة مرة واحدة ثم
قال: اللهم العنهم جميعا تسعة و
تسعين مرة كان كمن قرئه مائة
مرة، و من قرء سلامها مرة واحدة،
ثم قال السلام على الحسين، و على
علي بن الحسين و على اولاد الحسين و
على اصحاب الحسين تسعا و تسعين
مرة كان كمن قرئه مائة مرة تامة
من اولهما الى آخرهما»: کسی که
در زیارت عاشورا، در فراز لعن،

یک بار آن را کامل بخواند (اللهم العن اول ظالم ظلم...)، سپس 99 بار بگوید «اللهم العنهم جميعا»، مانند آن است که همه‌ی این فراز لعن را صدار گفته است، همچنین اگر یک بار فراز سلام را تا آخر به طور کامل بخواند، سپس 99 بار بگوید: «السلام على الحسين، و على علي بن الحسين و على اولاد الحسين و على اصحاب الحسين» مانند آن است که همه‌ی فراز سلام را به طور کامل خوانده است.⁵

باز تأکید می‌شود بهترین توصیف جهت نقش زیارت عاشورا در اصلاح امور فردی و اجتماعی، تدبّر در متن زیارت است، به امید آن که در این راستا قدم کوچکی برداشته باشیم. إن شاء الله.

طاهرزاده

---

5 - شفاء الصدور فی شرح زیارة العاشور، تالیف میرزا ابوالفضل تهرانی، لؤلؤ النضید نصرالله شبستری.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ
الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَيْكَ
مِنِّي سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدًا مَا
بَقِيَتْ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ
النَّهَارُ وَ لَجَعَلَهُ اللَّهُ آخِرَ
الْعَهْدِ مِنِّي لِزِيَارَتِكُمْ
السَّلَامُ عَلَى الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ ﴿٥﴾

قصد داريم زيارت عاشورا را از
زاويه اي بحث كنيم كه ان شاء الله
عزاداري براي حضرت اباعبدالله ♦ و
توجه به حضرت، سرمايه اي متعالی
و حياتي برين براي روح و قلب ما
بشود.

اميدوارم فرصتي پيش آيد تا به
صورت مفصل به زيارت عاشورا به
عنوان يك دايره المعارف سلوكي
بپردازيم، ولي سعي ميشود در اين
فرصت کوتاه در همان راستا نظري

32 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

♦ امام حسین

مختصر به آن داشته باشیم تا با توجه به این زیارت شریف نصیبی الهی برای خود به دست آوریم.

یگانه شدن جان

خودتان میدانید هدف این است که انسان به وحدت برسد. ما در این دنیا آمده ایم تا از پراکندگی فکری و میل‌های پراکنده و هوس‌های متفاوت آزاد شویم و به وحدت شخصیت برسیم و در انسانیت به یگانگی دست یابیم، نه ملائکه گردیم و نه خدا شویم، بلکه انسان شویم، اما انسانی یک دل، نه صد دل. انسانی که کل وجود و کل اراده‌هایش یک اراده شود و آن اراده، اراده‌ی خداخواهی باشد، در آن صورت است که این انسان یگانه شده‌ی فارغ از میل‌های پراکنده، شأن اتصال به حضرت احد و خدای یگانه را پیدا می‌کند.

نماز را هم برای همین هدف می‌خوانیم که جان ما با پشت‌کردن به کثرت‌ها، تماماً یک اراده شود و معبود یگانه را قبله‌ی خود قرار دهد. به همین جهت خداوند می‌فرماید: «أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدِكْرِي»؛¹

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 33

امام حسین ♦.....

نماز به پا دار جهت یاد من، به طوری که جهت جانت به سوی من باشد که خدای واحد یگانه هستم و جمله‌ی «اللَّهُ أَكْبَرُ» را هم به همین قصد می‌گوییم، تا بزرگی خدا جایی برای بزرگ‌نمایی غیر، در جان ما نگذارد و جانمان با توجهات پراکنده به عالم کثرت، تکه تکه نشود. می‌خواهیم یگانه شویم، آن وقت با یگانه شدن جان، به نهایت خود که تقرب به یگانه‌ی مطلق یعنی حضرت احد است نایل می‌شویم. شما یک موجود مجرد و غیر مادی هستید. حقیقت شما نه بدن شماست و نه خیالات شما. جنس شما این است که می‌توانید به سوی عالم غیب سیر کنید. مگر وقتی می‌گویید «اللَّهُ أَكْبَرُ» چه کار می‌کنید؟ اگر همین حالا از عمق جان بگویید: «اللَّهُ أَكْبَرُ» همین حالا جان شما متوجه کبریایی حضرت «اللَّهُ» می‌شود و به سوی عالم غیب سیر می‌کنید، چون حقیقت شما آن جایی است. پس با گفتن «اللَّهُ أَكْبَرُ» به راحتی در عالم غیب که وطن اصلی شما است و همین حالا باطن شما در آن جا است،

34 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦
سیر کرده‌اید.² چون حقیقت شما
حضور در عالم غیب است. به گفته‌ی
مولوی:

ما به فلک بوده ایم،
باز همان جا رویم،
خود ز فلک برتریم، وز
زین دو چرا نگذریم،
عالم خاک از کجا، گوهر
بر چه فرود آمدید، باز
بخت جوان یار ما ست،
غافله سالار ما، فخر
ما گاهی اوقات دارای سیر
روحانی هستیم ولی خودمان متوجه
نیستیم. در مورد سیر با ذکر «اللَّهُ
أَكْبَرُ» ابتدا با تفکر بر روی
معنی «اللَّهُ أَكْبَرُ» متوجه کبریایی
حضرت «اللَّهُ» و این که او بالاتر از
آن است که به وصف آید می‌شوید،
سپس آرام آرام آن را به قلب
می‌رسانید و ان شاء الله نور «اللَّهُ
أَكْبَرُ» در قلب شما تجلی می‌کند و
جان شما با نور کبریایی حضرت

---

2 - برای شرح مفصل این موضوع به کتاب
«چگونگی فعلیت یافتن باورهای دینی» از
همین مؤلف رجوع فرمائید.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 35

امام حسین ♦.....
پروردگار مأنوس می‌شود، در چنین شرایطی هر وقت جانتان را متوجه این اعتقاد کردید دیگر در مفهوم ذهنی ^۱«اللَّهُ أَكْبَرُ» متوقف نیستید بلکه سیر معنوی و غیبی برایتان پیش می‌آید و لذا حالتان تغییر می‌کند و منور به نور کبریایی آن حضرت می‌گردد، به عبارتی جانتان- حتی در حد محدود- به یک مقام وارد می‌شود، این دیگر گذر از مفهوم و معنای ذهنی و سیر به سوی انس با حقایق است.

در راستای گذر از مفهوم و انس با حق گفته اند در نماز نباید فکر کنید، بلکه در نماز باید با خدا دلدادگی نمایید. باید دل را از طریق نماز به حق داد و قلب را متوجه حق نمود. برای همین فرمودند: در نماز حضور قلب شرط است و نه حضور فکر، فرمودند بنشینید فقط روی معانی فکر کنید، بلکه فرمودند: بعد از ادراک معانی نماز، حضور قلب و سیر به سوی آن حقایق داشته باشید.

مرحوم مطهری «رحمة الله علیه» می‌فرمایند:
خدمت مرحوم سید هاشم حداد «رحمة الله علیه» که از عرفای بزرگ و از شاگردان مرحوم قاضی طباطبائی «رحمة الله علیه» بودند،

◆ امام حسین

رسیدم. ایشان به من گفتند: نماز را چگونه می‌خوانی؟ عرض کردم: کاملاً توجه به معانی کلمات و جملات دارم. آقای حدّاد «رحمة الله علیه» فرموده بودند: پس کی نماز می‌خوانی؟ در نماز توجهات به خدا باشد و بس، توجه به معانی ممکن! آقای مطهری «رحمة الله علیه» فرموده بودند: انصافاً جمله ایشان حاوی اسرار و دقایقی است و حق مطلب همین طور است که افاده فرمودند.³ مرحوم هاشم حدّاد ایشان را متوجه نکته‌ی دقایقی کردند که باید در نماز حضور قلب داشت، نه حضور فهم. باید از حضور فهم گذر کرد و به حضور قلب رسید. و معنی سیر همین است.⁴ درک مفاهیم و توجه به مفاهیم همه باید قبل از نماز انجام شود ولی در نماز باید سیر داشت و در این گفتگو خدا مخاطب انسان باشد، الفاظ و معانی، خود به خود مورد استفاده قرار می‌گیرد، مثل گفتگوهایی که ما با

3 - «روح مجرد»، آیت‌الله حسینی طهرانی، چاپ اول ص 161.

4 - این‌که در روایات می‌فرمایند یک ساعت تفکر از هفتاد سال عبادت بهتر است، تفکر در این روایات به معنی سیر است که موجب رفع حجاب می‌شود.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 37
امام حسین ♦.....
همدیگر داریم، اگر صرفاً به
کلمات و الفاظی که ردّ و بدل
می‌شود توجه کنیم، توجه به مخاطب
از بین می‌رود و مقصد اصلی که
ارتباط با مخاطب بود فرا موش
می‌شود.

برگشت به مقام عنداللهی

در راستای توجه به عالم غیب
عرض بنده آن است که اگر خواستید
به عالم غیب سیر کنید، از طریق
توجه به حضرت اباعبدالله الحسین ♦
این سیر به خوبی انجام می‌گیرد و
عملاً سیر روحانی‌تان را می‌توانید
از آن طریق شروع کنید. از طریق
توجه به یک انسان کامل که حرکات
و سکناتش برای ما تا حدی ملموس
است، سیر روحانی‌مان شروع می‌شود.
چون اولاً: ذات ما یک حقیقت مجرد
است و از جنس عالم غیب و معنی
است و نه از جنس عالم ماده.
ثانیاً: به جهت فطرتی که داریم
استعداد اُنس با عالی‌ترین انسان
در ما هست. به جهت مجرد بودن
ذاتمان، قطره‌ای هستیم جدا شده
از دریای عالم معنا و همسنگ آن
عالم. اصل ما آدمیت است و
خلیفه‌الله‌شدن ما به خاطر این‌که در
دنیا آمده‌ایم و اشخاصی به نام

◆ امام حسین

بتول، اکبر، فاطمه، علی و ...
 شده ایم مورد غفلت قرار گرفت.
 مگر قبل از این بدن، یعنی قبل
 از ورود در عالم مادی، در جواب
 پروردگارتان که سؤال فرمود:
 «أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟» آیا پروردگار شما
 نیستم؟ نگفتید: «بَلَىٰ شَهِدْنَا»؛
 آری، می‌بینیم که تو پروردگار ما
 هستی؟ این نشان می‌دهد حقیقت
 همه‌ی ما جوهر عظیم آدمیت را
 دارا است و همه هم به طور یکسان
 آن گوهر را دارا هستیم، زیرا
 همه اقرار به ربوبیت حق
 کرده ایم. حال که در این بدن‌های
 متکثر مقیم شده ایم و به صورت
 حسن، بتول، اکبر، فاطمه و علی
 در آمدیم از آن حضور محروم
 شدیم.

خداوند در قرآن می‌فرماید:
 «وَإِنْ مِّنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ
 وَمَا نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ»؛⁵
 یعنی هیچ شیئی نیست مگر این که
 خزینه‌هایش نزد ماست و از آن
 خزینه‌ها نازل نکردیم مگر به
 اندازه‌ی مشخص و محدود. پس
 خزینه‌ی آدمیت هم نزد خداست، که
 همان مقام امام معصوم و حقیقت

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 39
 امام حسین ♦.....
 الانسان است. در همین رابطه در
 توقیعی که از ناحیه مقدسه حضرت
 صاحب امر رسید، حضرت می‌فرمایند:
 «وَ نَحْنُ صَنَائِعُ رَبَّنَا وَ الْخَلْقُ بَعْدُ
 صَنَائِعُنَا»؛⁶ ما دست‌پورده‌ی
 مستقیم پروردگارمان هستیم و خلق
 بعد از آن، دست‌پورده‌ی ما
 می‌باشند و از مسیر ما به کمالات
 لازم می‌رسند.

همه‌ی ما دارای یک اصل روحانی
 و ربانی هستیم که از طریق آن
 اصل و فطرت با خداوند روبه‌رو
 بوده‌ایم، همان اصلی که خداوند
 در باره‌ی آن می‌فرماید: وَإِذْ أَخَذَ
 رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِمَّنْ ظَهَّرَهُمْ
 ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ
 بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا...»؛⁷
 همه‌ی فرزندان آدم در مقام قبل
 از بدن و خارج از نام و نشان در
 مقام عِنْدَ اللَّهِ آدَمِيَّتِ محض با حق
 آشنا شدند و اقرار به ربوبیت او
 کردند، حال که حسن و اکبر و
 فاطمه شده‌اند و نظر به عالم
 کثرات انداخته‌اند آن حضور را
 فراموش کرده‌اند. به گفته‌ی
 مولوی:

6 - بحارالانوار، ج 53، ص 178.

7 - سوره‌ی اعراف، آیه‌ی 172.

امام حسين ◆

متحد بوديم يك بي سر و بي پا بُدِيم
 گوهر همه آن دم همه بي سر و بي پا بُدِيم
 چون به صورت آمد آن شد عدد چون
 نهد سره ساهه های کنگره
 حال مي خواهيم از طريق نظر و
 محبت به مقام امام معصوم و
 ارتباط با آن مقام، با پاي
 اختيار به مقام عنداللهي خود
 برگرديم .

عُمان ساماني «رحمة الله عليه» آن شاعر عارف
 آستان امام حسين ◆. در کتاب
 شريف گنجينه الاسرار مي گويد:
 اباعبدالله ◆ در شب عاشورا به
 اصحاب خود فرمودند که شما آدميت
 خود را در حين توجه به
 روزمژگي هاي زندگي فراموش
 کرده ايد و فردا بناست آن آدميت
 را که در عهد الست به آن اقرار
 کرديد، نمايش دهيد. مي گويد حضرت
 سيدالشهداء ◆:

با لب خود	دُر ز صندوق
گوششان انداز کرد	حقيقت باز کرد
جمله را کرد از	ياد شان آورد آن
شراب عشقه مست	عهد آست
گفت شا باش اين	باده خورد ستيد
دل آزادتان	بادا بادتان؟
يادتان باد اي	جلوه ي ساقی
فراموش کرده ها	زيشت يرده ها
يادتان باد اي	آن اشعارت هاي
به دلتان شور م،	ساقم، يم، زي،

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 41

امام حسین ♦.....

کاینخمار آن هان وهان! آن
باده را بُد در قفا و عده را باد و فا
یعنی آن تعهد عهد اَلست را که
در پنهان غیب اقرار کردید حال
در آشکارا اظهار بنمایید و
اصحاب سیدالشهداء به حق، آدمیت
را به صحنه‌ی کربلا به تمام معنا
به نمایش گذاردند. به همین جهت
در زیارت عاشورا فقط به
اباعبدالله ♦ سلام نمی‌دهیم، بلکه به
اصحاب آن حضرت هم سلام می‌دهیم و
این سلام نشان‌گر مقام عظیم اصحاب
اباعبدالله ♦ است، حتی ائمه علیهم‌السلام که
زیارت عاشورا را اظهار
داشته‌اند، به اصحاب آن حضرت سلام
داده‌اند.

به هر صورت، عرض بنده آن است
که ای انسان‌ها، قبل از آن که
اسم و جسمتان مطرح باشد،
آدمیتان مطرح است و تو ای
انسان، آدمیت هستی، هر چند
فرا موش کرده‌ای. پس به دریای
بی‌نام و نشان آدمیت برگرد و
آدمیت یعنی امام معصوم، یعنی
انسان کامل. اصلاً وجود امام
معصوم نمایش و مُذکّر مقام اصلی
ما است که در عهد اَلست در آن
وارد شدیم.

باید متوجه مقام اباعبدالله ♦ شد
و در آن مقام عزیز سیر کرد.

42 زیارت عا شورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

آنگاه آرام آرام ملاحظه می‌کنید که «آشنایی نه غریب است که جانسوز من است» احساس می‌کنی با آن حضرت یک آشنایی عمیق روحی و روحانی داری، زیرا از طریق این سیر، به آدمیت دست می‌یابی، از طریق زیارت عا شورا و نظر به حضرت سیدالشهداء ♦ باید کار به اینجا بکشد. کربلا برای این است که آدم‌ها، آدمیت گمشده خود را از طریق دلدادگی به مقام اباعبدالله ♦ و از طریق امثال زیارت عا شورا به دست آورند، بقیه اش فرع است.

امام حسین ♦ گمشده‌ی بشریت

جریان‌های سیاسی- تاریخی کربلا فرع قضیه هستند. اما سیر در مقام امام چیز دیگری است. باید این سیر قلبی صورت گیرد تا با امام حسین ♦ هم نوا شویم و واقعاً با آن حضرت احساس یگانگی نمائیم. مگر نشنیده‌اید که پیامبر ﷺ و فاطمه‌ی زهرا (قبل از واقعه‌ی کربلا برای امام حسین ♦ گریه می‌کردند؟⁸ این گریه‌ها با قصد سیر به سوی مقام امام

---

8 - «الدهوف علی قتلی الطفوف»، سیدبن طاوس، ص 17.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 43
 امام حسین ♦ .....
 حسین ♦ انجام می‌گرفت و نظر به
 مقامی بود که حضرت سیدالشهداء ♦
 متذکر آن بودند. بنابراین سیر
 در مقام حضرت اباعبدالله ♦ چیز
 دیگری است و به زمان حادثه
 محدود نیست. باید روشن شود
 گریه‌ی پیامبر و فاطمه زهرا و
 علی مرتضی[ؑ] برای امام حسین ♦
 حکایتی است از یک نوع دلدادگی
 نسبت به اباعبدالله ♦ و آنچه از
 منظر حضرت سیدالشهداء ♦ ظهور
 کرد. به عبارت دیگر آن گریه‌ها
 یک نوع توجه به مقامی است که در
 شخص حضرت امام حسین ♦ ظاهر شد.
 در همین رابطه است که حضرت
 سیدالشهداء ♦ در جواب محمد
 حنفیه که اصرار داشت حضرت از
 مدینه خارج نشوند و نگران شهادت
 حضرت بود فرمودند: رسول خدا را
 در خواب دیدم که فرمود: «يَا
 حُسَيْنُ اَخْرُجْ فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ شَاءَ أَنْ يَرَاكَ
 قَتِيلًا»؛ ای حسین خارج شو! زیرا
 خدا می‌خواهد تو را کشته ببیند.
 محمد بن حنفیه گفت: إِنِّي أَلَّهُ وَ إِنَّا
 إِلَيْهِ رَاغِبُونَ. پس این زن و بچه
 را برای چه همراه خود می‌بری، در
 صورتی که با این حال خارج
 می‌شوی؟! «قَالَ فَقَالَ لِي ✕ إِنَّ اللَّهَ قَدْ
 شَاءَ أَنْ يَرَاهُنَّ سَبَايَا - فَسَلَّمَ عَلَيْهِ

44 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین

وَمَضَى»؛⁹ فرمود: جدم به من فرموده: خدا می‌خواهد ایشان را اسیر ببیند. محمد بن حنفیه با امام حسین خدا حافظی کرد و رفت. چون متوجه شد امام حسین را در این عالم بگشایند.

اگر پس از معرفت به مقام امامت حضرت اباعبدالله بر روی سیره‌ی حضرت تدبیر نمائیم و از طریق توجه قلبی به آن حضرت نظر کنیم گمشده‌مان را می‌یابیم. همانی که رسول خدا^ص در موردش فرمودند: «إِنَّ لِلْحُسَيْنِ فِي بَوَاطِنِ الْمُؤْمِنِينَ مَعْرِفَةً مَكْتُومَةً»؛¹⁰ مؤمنین در باطن خود یک معرفت نهفته نسبت به امام حسین دارند. با توجه قلبی به سیره‌ی حضرت سیدالشهداء^ص این‌شاء‌الله به مقامی می‌رسید که به لطف خداوند می‌توان گفت همه‌ی بهشت‌ها در جانتان شکفته می‌شود و هیچ چیزی بالاتر از آنس با آن حضرت نمی‌خواهید، چون آن آنس را همه‌ی مقصد و مقصود خود می‌یابید. رسول خدا^ص فرمودند: «أَلَا وَ إِنَّ الْحُسَيْنَ

9 - «الهِوْف»، ص 53 - 56.

10 - «بحار الأنوار»، ج 43، ص 272.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 45
امام حسین ♦.....
بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ...»؛¹¹
بدانید که حسین ♦ دری است از
درهای بهشت.

إصرار ما روی این نکته است که
باید متوجه این سیر باشیم و از
طریق توجه قلبی به سیره حضرت
اباعبدالله ♦ این سیر انجام می‌شود.
البته باز تأکید می‌کنم قبل از
آن، باید مقام امام و امامت را
خوب بشناسیم و متوجه جایگاه
عرشی آن ذوات مقدس و نقش و
تأثیر آنان بر جان‌محبان‌شان
باشیم تا قلبمان نسبت به مقام
امام کاملاً تسلیم باشد. و آن‌گاه
که اظهار می‌داریم: «إِنِّي سِلْمٌ لِمَنْ
سَأَلَكُمْ»؛ با تمام وجود، جان خود
را در معرض فرمان امام قرار
داده باشیم. از طرفی کسی
می‌تواند در سیر دادن جان به سوی
امام حسین ♦ موفق شود که آرام
آرام و به مرور، مشغله‌های
دنیاپاش را کنار گذاشته باشد و
مسیرش مسیر اصحاب کربلا باشد.
چون یک نوع همسخی ابتدایی باید
بین کسی که زیارت عاشورا
می‌خواند با کسانی که او می‌خواهد
از طریق زیارت عاشورا با آن‌ها

---

11 - «مقتل خوارزمی»، ج 1، ص 145، نقل
از ترجمه خصائص الحسينیه.

46 زیارت عا شورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

متحد شود، وجود داشته باشد تا این سیر برایش ممکن گردد.

زیارت امام حسین ♦ یک عبادت بزرگ است.¹² شاید کمتر عبادتی آن طور که در جوامع روایی ما مطرح است به بزرگی آن باشد. همان طور که سوره‌ای به عظمت سوره‌ی اخلاص یعنی «قُلْ هُوَ اللَّهُ»؛ نداریم. این سوره و آن زیارت، هر کدام جای خاصی در عبادات دارند و عموماً روزهای مخصوص که زمینه‌ی ارتباط با آسمان معنویت با شدت بیشتر فراهم است، زیارت امام حسین ♦ و سوره‌ی «قُلْ هُوَ اللَّهُ احد» بیشتر توصیه شده است.

به عنوان مثال در اعمال روز عرفه هم توصیه به زیارت اباعبدالله ♦ شده و هم توصیه به سوره‌ی اخلاص؛ که مجموعاً در آن روز این سوره را سید و یک بار می‌خوانید. از طریق خواندن سوره‌ی اخلاص و نظر به حقیقت احدی حضرت «اللَّهُ» باب اتحاد قلب با حق باز می‌شود و حجاب‌های بین انسان و خداوند مرتفع می‌گردند تا یگانگی او را حس کند و از طریق زیارت

---

12 - در روایت داریم؛ ثواب هزار حج و هزار عمره و جهاد در کنار رسول خدا ﷺ دارد. (المزار الکبیر، ص 482)

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 47
 امام حسین ♦.....
 امام حسین ♦ باب اتحاد قلب با
 انسان کامل که مظهر یگانگی حق
 است، بر انسان گشوده می‌شود. با
 قرائت سوره‌ی اِخْلَاص و توجه دادن
 قلب به مقام حضرت اَحدی، انسان
 متخلق به اخلاق الهی می‌شود و از
 پراکندگی شخصیت نجات می‌یابد و
 با زیارت امام حسین ♦ از طریق
 زیارت عاشورا و یا سایر زیارات،
 توجه قلب به آدمیت و انسانیت
 می‌افتد و یک نحوه یگانگی و
 همسنخی با آن حضرت در جان انسان
 طلوع می‌کند به طوری که رسول
 خدا ﷺ می‌فرمایند: «مَنْ أَحْيَا أَهْلَ
 الْبَيْتِ فِي اللَّهِ حُشْرَ مَعْنَا وَ أَدْخَلَنَا
 مَعْنَا الْجَنَّةَ»؛¹³ هرکس ما خانواده
 را برای خدا دوست داشته باشد با
 ما محشور می‌شود و او را با خود
 به بهشت می‌بریم. ولی این همسنخی
 و یگانگی از طریق فکر واقع
 نمی‌شود بلکه از طریق توجه قلبی
 و سیر معنوی در مقام امام محقق
 می‌شود. زیرا باید این دل را به
 آن‌هایی داد که قرآن به ما
 فرموده به آن‌ها مودّت و محبت
 بورزید.¹⁴

13 - «بحار الأنوار»، ج 46، ص 202.

14 - به کتاب «مبانی نظری و عملی حب
 اهل البیت» از همین مؤلف رجوع شود.

48 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

در محضر اباعبدالله ♦ باید به این درجه از شعور رسیده باشیم که ما در روزمرگی‌های دنیا، خودمان را گم کرده‌ایم و آمده‌ایم تا پیدا کنیم، منتهی خود حقیقی، یعنی خود برتر را، و این خودیابی تنها با فکر به دست نمی‌آید، باید دل در صحنه باشد و محبوب دل هم انسان کاملی چون حسین ♦ باشد؛ خودی که هنوز از مرحله‌ی علم حصولی و مفاهیم عبور نکرده و به مرحله‌ی علم حضوری و قلب نرسیده نمی‌تواند با دل خود با امام ♦ مرتبط شود.

با توجه و تمرکز و حضور قلب و اشک و سیر در مقام حضرت سیدالشهداء ♦ خودیابی حاصل می‌شود و خود گم‌شده‌ی خود را در جمال حسین ♦ می‌یابیم. چون ما انسانیم، منتهی قطره‌ای از دریای انسانیت. باید به اصل انسانیت که امام معصوم است وصل شویم و با توجه به کاری که حضرت سیدالشهداء ♦ انجام دادند این کار خود به خود عملی می‌شود.

روایت می‌فرماید: «إِنَّ لِقَتْلِ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ»

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 49 امام حسین ♦.....
 لَا تَبْرُدُ أَبَدًا»؛¹⁵ در رابطه با شهادت حسین ♦ حرارتی در قلوب مؤمنین هست که هرگز فرو نمی‌نشینند. حال این حرارت پنهانی در قلب شما از طریق توجه به مقام امام، سر بر می‌آورد و إن شاء الله تمام صفات رذیله را می‌سوزاند، به همین جهت هم باید دائماً به یاد حضرت سیدالشهداء ♦ بود. به دلیل این حرارت باطنی و قلبی است که به ما توصیه می‌شود با نظر به واقعه‌ی کربلا نسبت به صعود روحانی خود اقدام کنیم و از آنچه می‌توانیم به دست آوریم غافل نشویم که عبارت است از رشد بیشتر و عمیق‌تر در دینداری. همان‌طور که دین آمده است تا ما را به کمال لازم برساند و به مقاصد عالی انسانی نایل کند، کربلا در همین راستا به صحنه آمده است تا هدف دین در حجاب نرود. پس باید طوری به کربلا و زیارت عاشورا بنگریم که در ایجاد و احیای آدمیت خود بهره بگیریم و آرام آرام به نور امام نزدیک شویم، در آن حالت است که مقام بلندی را در خود حس می‌کنیم

50 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

و معنی ولایت امام معصوم در جان
ما جلوه خواهد کرد.

اگر با چند کتاب و سخنرانی
آنچه باید به دست آید به دست
می‌آید، این همه توصیه به محبت
اهل البیت ♦ و عزاداری برای
امام حسین ♦ و اشک و بی‌قراری
نمی‌کردند، بر همین مبنا است که
رسول خدا ﷺ می‌فرماید: «لِكُلِّ
شَيْءٍ أَسَاسٌ وَ أَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا
أَهْلِ الْبَيْتِ»؛¹⁶ برای هر چیزی
اساسی هست و اساس اسلام حب ما
اهل بیت است.

جایگاه اشک برای امام

حسین ♦

قضیه کربلا یک فرهنگ فوق
العاده‌ای است، انسان کاملی به
صحنه آمده است و مأمور است در
راستای ادامه‌ی نهضت خود موضوع
اشک بر شهدای کربلا را جهت اصلاح
بشریت به نحوی خاص جزء مأموریت
خود قرار دهد به همین جهت در
روایات متعدد روی گریه برای
شهدای کربلا تأکید شده است. حتی
از قبل مشخص است که حضرت
ابا عبدالله ♦ چنین مأموریتی را به

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 51
 امام حسین ♦.....

عده دارند. در روایت داریم
 حضرت امیرالمؤمنین ♦ به امام
 حسین ♦ فرمودند: «يَا عَبْرَةَ كُلِّ
 مُؤْمِنٍ فَقَالَ أَنَا يَا أَبَتَاهُ؟ فَقَالَ
 نَعَمْ يَا بُنَيَّ»؛¹⁷ ای عامل اشک هر
 مؤمنی! امام حسین ♦ سؤال کردند،
 مرا می‌فرمائید ای پدر؟ حضرت
 فرمودند: آری ای پسر. چون این
 اشک، اشک جبران آن کمالی است که
 از آن دور افتاده ایم و امام
 حسین ♦ و اصحاب آن حضرت ما را
 متوجه آن کمال می‌نمایند. حضرت
 سیدالشهداء ♦ می‌فرماید: «أَنَا
 قَتِيلُ الْعَبْرَةِ لَا يَذْكُرُنِي مُؤْمِنٌ إِلَّا
 اسْتَعْبَرَ»¹⁸ من کشته ام برای اشک،
 هیچ مؤمنی یادم نمی‌کند مگر
 آنکه گریه خواهد کرد.

اشکی که در شیعه هست با
 ناراحتی‌های عاطفی و احساساتی
 فرق اساسی دارد، اشک برای
 حسین ♦ عامل رابطه‌ی انسان با
 مقاصد قدسی است و لذا نه تنها
 شادی و نشاط را از شیعیان
 نمی‌گیرد، بلکه شادی و نشاط در
 زندگی شیعیان موج می‌زند. ولی
 نباید آن را با لذت‌گرایی یکی

17 - «بحار الأنوار»، ج 44، ص: 280.

18 - «أمالی الصدوق»، ص 137. المجلس الثامن و العشرون.

52 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

گرفت، زیرا تفاوت زیادی است بین آن شادی که با پرهیزگاری همراه است و روح معنوی دارد با آنچه امروز در غرب هست که لذت‌گرایی، مقصد و معبود شده است. در شیعه، شور زندگی با یادآوری غم غربت نسبت به عالم قدس همراه است و با فرهنگ «مرگ‌آگاهی» راه خود را از قهقهه‌های اهل غفلت جدا کرده و سعی دارد خود را در فرج حضور با حق حفظ کند و اشک بر حسین ♦ طلب آن فرج است و آن‌هایی که غم غربت در این دنیا را می‌شناسند، می‌فهمند حزن مقدس چه حلاوتی دارد و مواظبانند گرفتار لذت‌گرایی و خوش‌گذرانی اهل دنیا نشوند و از ارتباط با حقایق و جودی عالم محروم نگردند.

از آن‌جا که همگی ما مرگ را در پیش خود می‌نگریم ممکن نیست چون غافلان از غیب و قیامت از زندگی لذت‌مستانه ببریم و راز فرهنگ شیعه در «مرگ‌آگاهی» و جدایی از قهقهه‌های مستانه‌ی اهل غفلت همین است که با حزنی معنوی در فرج حضور در محضر حق قرار دارد و متوجه است که ما در مقام موجوداتی معنوی، با این عالم

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 53
امام حسین ♦.....
بیگانه ایم و یک نحوه باطن‌گرایی
را دائماً مد نظر داریم.

شیعه با پیروی از ائمه علیهم‌السلام این
نکته را دائماً مد نظر دارد که
این جهان ناقص‌تر از آن است که
بتوان در آن با نور حقیقت به
طور کامل ارتباط پیدا کرد. و
اگر این غم مقدس نبود عناصر
شادی‌بخش افراطی بر زندگی شیعه
غالب می‌شد و به مرد می‌تبدیل
می‌شدند که بیشتر لذت‌گرا و
خوش‌گذرانند.

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمودند: «كُلُّ عَيْنٍ
بَاكِئَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا عَيْنٌ بَكَتْ
عَلَىٰ مُصَابِ الْحُسَيْنِ»؛¹⁹ هر چشمی
فردای قیامت گریان است غیر از
چشمی که در مصیبت حسین ♦ گریه
کند.

روایت فوق از شدت تأثیر اشک
بر امام حسین ♦ در عمیق‌ترین
ابعاد انسانی خبر می‌دهد که در
قیامت ظاهر می‌شود.

آن کس که عاطفه‌ی خود را درست
مدیریت کند و بخواهد بهترین
مصداق را جهت تغذیه‌ی عواطف
بیابد، می‌پذیرد اشک برای
اباعبدالله ♦ موجب صیقل قلوب و

54 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

گشادگی روح می شود و عامل رشد
ایمان و حفظ آن از یک طرف و
دوری از دنیا و صفات رذیله از
طرف دیگر می گردد.

اشک برای حسین ♦ نمونه‌ی به
فعلیت رسیدن ایمان است. زیرا
ایمانی که به پاک کردن قلب و
زالل ساختن دل و دگرگونی آن منتهی
نشود، ایمان فعلیت یافته نیست و
نمی‌توان به وسیله‌ی آن، انس با
خدا را از یک طرف و ایثار و
فداکاری و جهاد را از طرف دیگر
به دست آورد و از نفاق درونی
رهایی یافت.

اشک برای حسین ♦ موجب احیاء
قلوب و آزادی عقل از اسارت
هوس‌ها و غفلت‌ها است. در عین
عطوف شدن، شجاعت به بار می‌آورد. و
این قصه‌ی مؤمنی است که
«سَلَاخَةُ الْبُكَاءِ» اسلحه‌ی او اشک
است، پس آن اشکی که اسلحه‌ای
برای مقابله با دشمن درونی و
بیرونی نباشد، اشک بر حسین ♦
نیست.

بنابراین کربلا و عاشورا
یادآوری یک حادثه و واقعه نیست،
بلکه حضرت سیدالشهداء ♦ در
شرایطی که دین جانشان در حال به
حاشیه رفتن است می‌خواهند با توجه

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 55
امام حسین ♦.....
به حقیقت و با فرهنگ اشک و از
طریق سیر قلبی، آن را احیاء
کنند. این نوع بازگشت، با کتاب
و مقاله به دست نمی‌آید، بلکه با
عزاداری و نوحه و ناآرامی قلب
به دست می‌آید. قلب باید بسوزد.
گفت:

شرح این، در که نیابی فهم
آینده‌ی اعمال جو آن در گفتگو
حضرت اباعبدالله ♦ با اعمال خود
جهان اسلام را متذکر بازگشت به
عالم قدس و معنویت نمودند.
مقصد این است که از طریق
زیارت عاشورا شرایط تماس با
مقام امام حسین ♦ برای ما
برقرار شود، مانند نماز. شما در
نماز الفاظ و معانی را واسطه
می‌گیرید تا از آن طریق، جانتان
به قرب الهی دست یابد. در
ابتدای سوره‌ی حمد، وصف پروردگار
را به قلبت القاء می‌کنی که همه‌ی
حمدها، حمد کمال خداست، زیرا
همه‌ی کمال‌ها از او صادر شده
است. سپس اظهار می‌داری «الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ»؛ تا مقام الوهیت خداوند
را در تجلی اسماء «رحمان» و
«رحیم» در قلب استوار کنی و بعد
اظهار مقام بندگی و پرستش و انس
با پروردگار خود را در میان
می‌گذاری و در انتها شروع

56 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با
امام حسین

می‌کنید به اراهی نیازها. در
زیارت عاشورا هم همین کار را
می‌کنی. اول به مقام اباعبدالله
سلام می‌فرستی و قلب را متوجه
مقام سراسر کمال آن حضرت
می‌کنی، که وارث پیامبر و
فرزند علی و فاطمه است و
ادامه‌ی آن فرهنگ می‌باشد. و بعد
اظهار ارادت می‌کنی که مصیبت
شما، مصیبت ماست، آن‌هایی که با
شما مقابله کردند مورد تنفر ما
هستند و دوستی شما سرمایه‌ی
ماست. و سپس درخواست‌هایتان را
مطرح می‌نمایید و مقام معیت با
آن‌ها را طلب می‌کنید و مقام
محمود را می‌خواهید.

فرموده‌اند زیارت عاشورا را از
دور یا نزدیک می‌توانید
بخوانید²⁰ و نیز فرموده‌اند
زیارت عاشورا در زمره‌ی زیارات
مطلقه است، یعنی اختصاصی به روز
خاص ندارد²¹ با توجه به این دو
امر زیارت را این‌گونه شروع
می‌کنیم:

---

20 - «المزار»، ص 178.

21 - به مقدمه‌ی کتاب «شفاء الصدور فی
شرح زیارت العاشور» از علامه میرزا
ابوالفضل تهرانی رجوع شود.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 57
امام حسین ♦.....

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ ﷺ»

در این جمله در واقع روحتان را به سوی آن مقام سیر می‌دهید و برای صعود جان خود به عالم معنا نردبان می‌سازید و با این نیت بر حضرت سیدالشهداء ♦ سلام می‌فرستید. همچنان که خداوند بر پیامبران سلام می‌فرستد و به عنوان نمونه می‌فرماید: «سَلَامٌ عَلَيَّ إِبْرَاهِيمَ»؛²² و یا می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَيَّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيَّ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا»؛²³ یعنی حال که خدا و ملائکه‌ی او بر پیامبر^ص سلام و صلوات می‌فرستند پس شما هم ای مؤمنین بر او صلوات بفرستید و سلام گوئید و تسلیم او باشید. چنانچه ملاحظه می‌فرمائید سلام بر محمد و آل محمد^ص دستور خود خداوند است²⁴ سلام به معنی تسلیم

---

22 - سوره‌ی صافات، آیه‌ی 109.

23 - سوره‌ی احزاب، آیه‌ی 56.

24 - پیامبر خدا^ص می‌فرمایند: «لا تصلُّوا عَلَيَّ صَلَاةً مَبْتُورَةً إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَيَّ، بَلِّ صَلُّوا عَلَيَّ أَهْلَ بَيْتِي وَ لَا تَقْطَعُوهُمْ مِنِّي فَإِنَّ كُلَّ سَبَبٍ وَ نَسَبٍ مَنْقُوعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا سَبَبِي وَ نَسَبِي» (دُرِّ الْأَخْبَارِ، ص 72) هرگاه بر من صلوات فرستید، صلوات ناقص و ناتمام نفرستید بلکه صلوات بر اهل بیت من هم بفرستید و

58 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

محض و عشق و اخلاص و مودت و زیارت است و یک نوع توسل به آن ذات مقدسی است که به زیارتش می‌پردازید. سلام هم تحیت است و هم اعلام آشتی و هم به معنی تسلیم محض است و خطاب به امام حسین ♦ عرض می‌کنیم و اعلام می‌ماییم که با او و مکتب آن حضرت آشتی هستیم و همراه او می‌باشیم و لذا این سلام موجب مسئولیتی در ما می‌شود تا جان و مال خود را در اختیار راه امام حسین ♦ قرار دهیم.

سلام بر ائمه علیهم‌السلام موجب ترفیع درجه از طرف خدا برای آن‌ها است و به جهت آن که واسطه‌ی فیض الهی هستند، آن سلام برای ما نیز عامل رفعت درجه خواهد شد. مثل سلامی که در نماز به رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌دهیم و می‌گوئیم: «الَسَّلَامُ عَدَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ». امام حسین ♦ را با عنوان «ابا عبدالله» خطاب می‌کنی، یعنی پدر بندگان خدا، تا متوجه باشی

آنان را از من جدا نکنید همانا هر سبب و نسبی روز قیامت قطع می‌گردد مگر سبب و نسب من.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 59
 امام حسین ♦.....
 مشغول زیارت بنده‌ی مقرب‌ی هستی
 که در اثر بندگی خدا به مقام
 سلطنت الهی رسیده و شدت
 مظلومیتش در راه خدا، او را به
 سرپرستی بندگان خدا نایل کرده
 است.

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
 رَسُولِ اللَّهِ»

قلب خود را متوجه امامی می‌کني
 که فرزند پیامبر^ص و وارث علم
 آن حضرت است. ولی باز مطلب را
 به اینجا ختم نمی‌کنید و به بقیه
 مقامات آن حضرت نظر می‌نمائید،
 از جمله آن که او فرزند وارث
 مقام ولایت و وصایت است. و
 می‌گوییم:

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
 أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ابْنَ
 سَيِّدِ الْوَصِيِّينَ»

سلام بر تو ای حسین ♦ که فرزند
 به حق امیرالمؤمنین ♦ و فرزند
 آقا و سرور همه‌ی وصیین رسول‌الله^ص
 هستی، آن‌هایی که خداوند به امت
 توصیه کرد به آن‌ها مودت و محبت
 داشته باشند و از آن‌ها هدایت
 بگیرند²⁵ و لذا از این طریق جهت
 ارادت دل را به سوی آن حضرت

25 - به کتاب «مبانی نظری و عملی حب
 اهل البیت» ♦ از همین مؤلف رجوع شود.

60 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

رهسپار می‌نمائید و در ادامه
می‌گوئید:

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ابْنَ
فَاطِمَةَ سَيِّدَةَ نِسَاءِ
الْعَالَمِينَ» ❁

اول نظر می‌کنیم به مقام عظمای
فاطمه‌ی زهرا (ع) که ناگفتنی است و
بعهد نظر می‌کنیم به
ابا عبدالله الحسین ♦ از آن نظر که
فرزند و وارث مقام آن بانوی
بزرگ اسلام است، بانویی که سیده
و سرور همه زنان عالم است. برای
هر زنی هر مقامی که ممکن است به
آن دست یابد، حد کمالش برای آن
بانوی بزرگ اسلام محقق شده و
حسین ♦ وارث همه‌ی آن مقامات است
و سلام بر تو ای حسین که وارث آن
مقامات هستی و در آینده وجود تو
کمالات همه‌ی انبیاء و اولیاء و
اصفیا به نمایش آمده است.

خونی که هرگز هدر نمی‌رود

«السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا ثَارَ
اللَّهِ وَ ابْنَ ثَارِهِ» ❁

«ثار» اگر به معنی «دم و طلب
دم» باشد عبارت است از خون
ریخته‌ای که قابل قصاص است و هدر
نرفته. می‌گوئی: سلام بر تو ای
کسی که خدا خون‌خواه تو است و ای

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 61
 امام حسین ♦.....
 فرزند کسی که خداوند خون خواه
 اوست. و اگر «ثار» به معنی حقوق
 مربوط به خون مظلوم و مقتولی
 است که در دادگاه توسط ولی دم و
 یا اولیاء مقتول مطالبه می‌شود،
 اظهار می‌داری: سلام بر کسی که حق
 تعالی حق خود می‌داند تا انتقام
 مظلومیت شما را از قاتلان
 بگیرد و خودش ضامن است که خون
 شما هدر نرود. در هر صورت تعبیر
 عمیقی است که از زوایای مختلف
 باید در آن تأمل نمود. حداقل
 معنی آن شاید این باشد که نظر
 می‌کنی به امام حسین ♦ و اظهار
 می‌داری ای خون خدا در کالبد
 بشریت! چرا که حیات بشر به خون
 است و تو حیات بشری. ای کسی که
 خدا خون خواه تو است. خون‌بهای
 تو، خداست، زیرا حسین ♦ وسیله
 احیای دین خدا است و به تعبیری
 خون خدا است در کالبد جامعه‌ی
 بشری، خون تو هدر نرفته، تو
 «ثارالله» هستی و منتقم تو خدا
 است. خلاصه از این طریق قلبت را
 به امام حسین ♦ می‌سپاری و از
 این طریق سیر می‌کنی، می‌گویی: «وَ
 ابْنُ ثَارِهِ»؛ ای فرزند «ثَارِ اللَّهِ»؛
 چرا که خون امیرالمؤمنین ♦ هم
 خونی نبود که در اسلام هدر رود،

62 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

بلکه منتقم آن خون هم، خدا بود و حسین ♦ فرزندان آن فکر و فرهنگ بود. و از آن جایی که در بین ائمه‌ی معصومین^{علیهم‌السلام} فقط این دو به این نحو شهید شدند و خونشان بر زمین ریخت، صفت «ثارالله» مخصوص این دو است و روشن می‌شود آن خون‌ها تا قیام قیامت می‌جوشد و ظالمین را خوار و نابود می‌کنند.

“وَالْوِثْرَ الْمَوْتُورَ ﴿۱۰۰﴾

مَوْتُور، یعنی کسی که کشته شده ولی هنوز انتقام او گرفته نشده است. ای قتیلی که آقربای تو را کشتند. ای یگانه شده‌ای که تعریف و تشبیهی برای تو نیست. ای دلدار من، ای حسین! تو آن خون‌مظلوم و مقتولی که تمامی یاران و مدافعین او را کشتند و تنها و بی‌کس شد.

با اظهار سلام به حضرت سیدالشهداء ♦ به مقام انسانی آن حضرت نظر می‌کنیم و قلب را به سوی آن مقام سیر می‌دهیم، در واقع سلام در اینجا اظهار ارادت و عشق به یک مقام است. باید سعی کرد محبت نهفته در جانمان با اظهار سلام به آن حضرت ظهور یابد. زیرا آن محبت، گم شده‌ای است که باید آن را پیدا کرد و

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 63 امام حسین ♦.....

از طریق زیارت عاشورا به خوبی این کار عملی می‌شود، مهم آن است که متوجه شویم کربلا حادثه‌ی ساده‌ای نبود که ناگهانی اتفاق افتاد. در روایت داریم که چون امام حسین ♦ متولد شدند رسول خدا ﷺ تشریف آوردند و به اسماء فرمودند: «يَا أَسْمَاءُ هَاتِي ابْنِي فَدَفَعْتُهُ إِلَيْهِ فِي خِرْقَةٍ بَيْضَاءَ فَأَذَّنَ فِي أُذُنِهِ الْيَمْنَىٰ وَ أَقَامَ فِي أُذُنِهِ الْيُسْرَىٰ وَ وَضَعَهُ فِي حَجْرِهِ وَ بَكَى فَقَالَتْ أَسْمَاءُ قُلْتُ فِدَاكَ أَبِي وَ أُمِّي مِمَّ بُكَأُوكَ؟ قَالَ عَلَى ابْنِي هَذَا قُلْتُ: إِنَّهُ وُلِدَ السَّاعَةَ قَالَ: يَا أَسْمَاءُ تَقْتُلُهُ الْفِئَةُ الْبَاغِيَّةُ مِنْ بَعْدِي»؛²⁶ ای اسماء! پسر مرا بیاور. اسماء می‌گوید: کودک را در پارچه‌ی سپیدی پیچیدم و به ایشان دادم. در گوش راست او اذان و در گوش چپش اقامه فرمودند. آنگاه کودک را در دامن نهادند و گریستند. می‌گوید: به پیامبر گفتم: پدر و مادرم فدای تو باد، چرا می‌گریی؟ فرمودند: بر این پسرم می‌گیرم. گفتم: ای رسول خدا! او که هم اکنون متولد شده است. فرمودند: ای اسماء! پس

26 - «روضۃ العواظین و بصیرة المتعظین»، فتال نیشابوری، ج 1، ص: 154.

64 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با امام حسین

از من گروه ستمگر و سرکش او را می‌کشند. رسول خدا ﷺ از همان ابتدا با اشک برای حسین به حضرت عشق می‌ورزیدند و متوجه ایشان را و فداکاری‌های حضرت در راه اسلام بودند.

فاطمه‌ی زهرا (ع) در موقعی که اباعبدالله را حامله است، متوجه مقام اوست و همچون عاشقی گداخته بر او اشک می‌ریخته و به او عشق می‌ورزیده است. بنابراین توجه به این مقام که پیامبر (ص) و فاطمه‌ی زهرا (ع) قبل از واقعه‌ی کربلا بر آن نظر داشتند بیشتر مورد توجه است تا حادثه‌ی کربلا. خداوند حادثه‌ی کربلا را به وجود آورد تا انسان‌ها متوجه آن مقام شوند.

جایگاه اصحاب حسین

حال بعد از نظر به مقام امام حسین به یاران آن حضرت که به حق در پاک‌باختگی بی‌نظیر بودند، نظر می‌کنیم و عرضه می‌داریم:

“السَّلَامُ عَلَیْكَ وَ عَلَی
الْأَرْوَاحِ الَّتِي حَلَّتْ
بِفِنَائِكَ”

فینا، با کسر (ف) یعنی ساحت و بارگاه. سلام بر تو و روح‌هایی که در ساحت مقام تو فرود آمدند و

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 65
 امام حسین ♦ .....
 پناه گرفتند. در این فراز از
 زیارت، توجه جان را علاوه بر
 امام حسین ♦، متوجه روح‌هایی
 می‌کند که در کنار وجود مقدس آن
 حضرت جان‌فشانی‌ها کردند. روح‌هایی
 که در عین امکان عبور از کنار
 امام حسین ♦، به جهت معرفتی که
 به امام داشتند و در عین علم به
 مرگی که با همراهی امام برایشان
 حتمی بود، کنار امام ایستادند و
 آنچه باید بکنند، کردند و در
 مولایشان ذوب شدند و در پناه
 حسین ♦ حسینی گشتند. سلام بر آن
 روح‌ها می‌کند تا همسخن آن‌ها شوی،
 چون آن‌ها نشان دادند که این راه
 همچنان گشوده است تا آنجا که
 زائر در کنار سلام بر حضرت
 اباعبدالله ♦ بر آن‌ها نیز «سلام»
 می‌کند. این روح‌ها آنقدر بزرگ
 هستند که وقتی انسان می‌خواهد به
 سوی عالم معنویات سیر کند باید
 از آن‌ها مدد بگیرد، اعم از آن
 که آن روح‌ها حضرت ابوالفضل ♦ و
 علی اکبر ♦ و علی اصغر ♦ باشند
 یا مسلم بن اوسجه و زهیر بن قین.
 می‌گوئی:

«عَلَيْكُمْ مِنِّي جَمِيعًا سَلَامٌ
 اللَّهُ أَبَدًا مَا بَقِيَتْ وَ بَقِيَّ
 اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ» ❀

66 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

بر شما ای روح های بزرگ، بر
همگی شما من سلام خدا را
میفرستم. سلام خدا بر شما تا من
هستم و تا روزگار پا برجا ست،
یعنی آنچه از سلام خدا در ملکوت
برای اباعبدالله ♦ هست، برای همهی
اصحاب و عاشقان آن حضرت از طرف
خدا ارزانی باد.

وقتی انسان مزه‌ی ارتباط با
روح اولیاء الهی را چشید،
می‌گوید: سلام خدا از طرف من تا
زنده هستم بر شما باد.²⁷ از این
طریق یک نوع سیر و سلوک به سوی
مقام اباعبدالله ♦ و اصحاب کربلا را
در همهی زندگی پیشه‌ی خود می‌کند.
اظهار می‌دارد حال من چنین است
که مسیر تسلیم بر شما در من
استمرار دارد و به وسیله‌ی آن
همواره روحم را تغذیه می‌کنم. و
به واقع با سلام بر حسین ♦ که به
خودی خود یک نحوه زیارت و ملاقات
است، روح تغذیه می‌شود و از نور
ولایت آن حضرت بهره‌مند می‌گردد.
به خصوص که قلب او آماده می‌شود

---

27 - در این فراز زائر حضرت اباعبدالله ♦
واسطه می‌شود تا سلام پروردگار را بر آن
حضرت و اصحاب آن حضرت برساند، و این نشان
می‌دهد زائر حسین ♦ وارد مقامی شده که آن
مقام ویژه‌ی انبیاء و اولیاء و حضرت
جبرائیل است.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 67
 امام حسین ♦.....
 که سلام خدا را برآن حضرت و
 یاران او ابلاغ نماید، آن هم
 سلامی ابدی و بیرون از محدوده‌ی
 زمان، تا همواره خود را در جوار
 حضرت نگه دارد.

پدر امت

“يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ لَقَدْ
 عَظُمَتِ الرَّزِيَّةُ وَ جَلَّتْ وَ
 عَظُمَتِ الْمُصِيبَةُ بِكَ
 عَلَيْنَا وَ عَلَي جَمِيعِ أَهْلِ
 الْإِسْلَامِ وَ جَلَّتْ وَ عَظُمَتِ
 مُصِيبَتُكَ فِي السَّمَاوَاتِ
 عَلَي جَمِيعِ أَهْلِ
 السَّمَاوَاتِ ❁

ای اباعبدالله بر ما چه سخت گذشت
 این عزای برجسته و این مصیبتی
 که بر شما رفت. نه تنها بر ما
 سخت گذشت، بلکه بر جمیع اهل
 اسلام سخت گذشت و نیز در
 آسمان‌ها، برای اهل آسمان‌ها،
 آن‌هایی که در بصیرت و عبودیت
 کامل‌اند، این مصیبت برجسته و
 سنگین بود.

با ذکر عنوان «اباعبدالله» برای
 حضرت امام حسین ♦ به سوی پدر
 واقعی امت اسلام پناه آورده‌ای و
 متذکر عمق مصیبتی می‌شوی که بر
 ما وارد شده، مصیبتی که بر اهل

68 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

آسمان سنگین است، چه رسد برای ما زمینیان. می‌خواهیم به امام حسین ♦ ارادت خود را اعلام نمائیم و از طریق زیارت عاشورا و ذکر مصائبی که بر آن حضرت وارد شده، جان خود را با امام خود متحد کنیم و به مقام انسان کامل نزدیک شویم. مصیبت او را مصیبت خود احساس می‌کنیم. در این فراز در مقام ارائه حال خود هستی که در آن مصیبت بر ما چه گذشت ای اباعبدالله.

از حضرت صادق ♦ روایت داریم:

«وَكَلَّ اللَّهُ بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتِ اللَّهِ عَلَيْهِ أَرْبَعَةَ آلَافِ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ»؛²⁸ خداوند متعال چهار هزار فرشته را که جملگی ژولیده و غبار آلود و گرفته هستند بر قبر حضرت امام حسین ♦ موکل قرار داد و ایشان به جهت عشق به حسین ♦ تا روز قیامت بر آن حضرت گریه می‌کنند. به عبارت دیگر از روزی که واقعه‌ی کربلا حادث شده، گریه‌ی ملائکه بند نیامده است، از طرفی ملائکه؛ «عِبَادٌ مُكْرَمُونَ» هستند. یعنی عین بندگی‌اند و از طرف

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 69

امام حسین ♦.....

دیگر به جهت عشق به امام حسین ♦ همواره گریانند پس اقتضای بندگی آن است که انسان، عین عشق به اباعبدالله ♦ باشد. عشق هم که در فراق محبوب بی‌گریه نمی‌شود. تأمل بفرمائید تا معنای این که می‌گویند «گریه‌ی ملائکه از روزی که کربلا واقع شده است بند نیامده است.» چه پیامی در بر دارد، یعنی هرکس در مقام عبودیت صرف قرار گیرد نسبت به واقعه‌ی عاشورا چنین حالتی پیدا می‌کند که ملائکه در آن قرار دارند. و از آن مهم‌تر سخن حضرت صاحب الامر است که به جد بزرگوارشان اظهار می‌دارند: «وَلَا بُكِيْنَ عَدِيْكَ صَبَاحًا وَ مَسَاءً وَ لَا نَذْبَنُ عَدِيْكَ بَدَلَ الدَّمِوعِ دَمَا»؛ هر صبح و شام بر تو گریه می‌کنم و اگر اشک چشمم خشک شود، خون گریه می‌کنم. این‌ها همه نشانه‌ی عظمت مصیبتی است که بر همه‌ی اهل زمین و آسمان وارد شد و درک این مصیبت احتیاج به بصیرتی بزرگ دارد و باید برای شناخت آن برنامه‌ریزی کرد تا برایمان هر مصیبتی در مسیر دفاع از اسلام قابل تحمل گردد و در مقابل فشارهای دشمن خود را نبازیم.

70 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین

«فَلَعَنَ اللهُ أُمَّةً أَسَّسَتْ
أَسَاسَ الظُّلْمِ وَ الْجَوْرِ
عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ»

پس لعنت خدا بر امتی که ظلم و
جور بر شما اهل البیت را
پایه ریزی کردند.

با این جمله می‌خواهید از طریق
تنفر از دشمنان اباعبدالله به
قلب خود جهت بدهید. می‌گویید
لعنت خدا بر آن‌هایی که اساس ظلم
و جور را بر شما خانواده‌ی
پیامبر^ص پی‌ریزی کردند. و از
این طریق افق اندیشه را
می‌کشانید به مبانی فرهنگ فاسدی
که مقابل فرهنگ اهل‌بیت پیامبر^ص
ایستاد و خواست این فرهنگ الهی
و روشنگر را بی‌رنگ کند و لذا
مرز خود را از آن‌ها جدا
می‌نمائید. کسی که می‌خواهد
خطورات شیطان را از قلب خود
بیرون کند باید مظاهر بیرونی
آن‌ها را بشناسد و نسبت به آن‌ها
تنفر قلبی و عملی نشان دهد.²⁹ و
تا انسان ریشه‌ی حادثه‌ها را درست
ارزیابی نکند نسبت به حوادثی که

---

29 - در راستای معنای عمیق ظلمی که بر
اهل البیت^ص وارد شد، به کتاب «کربلا،
مبارزه با پوچی‌ها»؛ از همین مؤلف رجوع
شود.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 71
امام حسین ♦.....
پیش می‌آید بصیرت لازم را به دست
نمی‌آورد.³⁰

«وَلَعَنُ اللَّهُ أُمَّةً دَفَعَتْكُمْ
عَنْ مَقَامِكُمْ وَ أَزَالَتْكُمْ
عَنْ مَرَاتِبِكُمْ الَّتِي
رَبَّبَكُمْ اللَّهُ فِيهَا» ❁

و لعنت خدا بر امتی که شما را
از مقامتان که مقام هدایت بشریت
بود، دور کرد و از مراتب‌بی که
خداوند شما را در آن مراتب قرار
داد تا بشریت از سعادت محروم
نماند، برکنار نمود. لعنت بر آن
بینش و اندیشه‌ای که ابتدا شما
را از مقام حاکمیت بر جامعه
کنار زد و سپس «أَزَالَتْكُمْ عَنْ
مَرَاتِبِكُمْ»؛³¹ به‌کلی اندیشه‌ی
پذیرش شما را در میان مردم از
بین برد. و شما را از درخشیدن
در صحنه‌ی جامعه کنار زد، آن
درخشیدنی که در واقع درخشش
فرهنگ الهی برای بشریت بود تا
بشر زنده بماند و معنی زندگی در
روی زمین را درست بداند و در

---

30 - به کتاب «راز شادی امام حسین در
قتلگاه»، بحث «چه شد که کار به قتل امام
حسین ♦ کشیده شد»؛ از همین مؤلف رجوع
شود.

31 - دفع به معنی کنار زدن است و
«ازال» به معنی زایل ساختن و براندازی
کامل است.

72 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین

زمین و زندگی زمینی سرگردان
نگردد. در این فراز در حال اعلان
برائت هستیم از هر نوع فرهنگ
بشری که ریشه در فرهنگ الهی
ندارد. فرهنگی که رسول خدا ﷺ در
موردش فرمود: «أَلَا وَ مَنْ مَاتَ عَلَي
بُغْضِ آلِ مُحَمَّدٍ لَمْ يَشْمَ رَائِحَةَ
الْجَنَّةِ»؛³² بدانید که هرکس با
کینه آل محمد ﷺ بمیرد، هرگز
بوی بهشت به مشامش نمی‌رسد. و در
همین راستا لعنت خدا را اظهار
می‌داری و می‌گویی:

تفرجهت دار

“وَ لَعْنُ اللَّهِ أُمَّةً قَتَلْتَكُمْ
وَ لَعْنُ اللَّهِ الْمُهْتَدِينَ لَهُمْ
بِالْتَّمُكِينَ مِنْ قِتَالِكُمْ”

لعنت خدا بر آن‌هایی که به قتل
شما دست زدند و لعنت خدا بر
آن‌هایی که زمین‌های این قتل را
فراهم ساختند و آن را پذیرفتند.
ملاحظه کنید چگونه از طریق
توجه به زوایای حادثه‌ی کربلا روح
خود را جهت می‌دهید و نگاه خود
را متوجه جریان بنی امیه می‌کنید
که بستر مبارزه با اهل البیت^{علیهم‌السلام}

32 - «تفسیر کشاف»، زمخشری، ج 4، ص

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 73
 امام حسین ♦.....
 را فراهم کردند و منافقانه در
 لباس اسلام با تجسم اسلام یعنی
 امیرالمؤمنین ♦ به مخالفت
 برخاستند. شما در این فراز
 متوجه صورتهای مختلف نفاق هستید
 که به طور مستقیم و غیر مستقیم
 زمینه مبارزه با اهل البیت^{علیهم السلام}
 را فراهم کردند و آنها را لعنت
 می‌کنید، تا قلبتان جهت تنفر خود
 را با بصیرت کامل از همه‌ی آنها
 حفظ کند، ولی نه این که در این
 تنفر بماند، بلکه برائت و تنفّری
 که جهت قلب را به خدا بکشانند.
 به همین جهت در فراز بعد
 می‌گوئید:

“بَرَرْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ
 مِنْهُمْ وَ مِنْ أَشْيَاعِهِمْ وَ
 أَتْبَاعِهِمْ وَ أَوْلِيَائِهِمْ”

برائت و تنفّریم به جبهه‌ی ستم،
 برائتی است از آنها به سوی خدا
 و به سوی شما ای اهل‌بیت پیامبر.
 برائتی است از همه‌ی آنها و از
 پیروان و دوستانشان که به قتل
 شما دست زده‌اند.

در این فراز اظهار می‌داری
 تمامی موضع‌گیری‌هایم در مخالفت
 با اندیشه‌ی نفاق را با نیت تقرب
 به ساحت خداوند انجام می‌دهم.
 فرهنگ تنفّر دینی به ما می‌آموزد

74 زیارت عا شورا اتحاد روحانی با

امام حسین

که تنفر سرگردان نه! بلکه برائت جهت دار. یعنی ای اباعبدالله الحسین من با تنفر به خط غیر شما، بندگی خودم را محکم می‌کنم و از طریق این تنفر به سوی شما می‌آیم. چون تنفرهای بی‌جهت و وهمی، انسان را در خود می‌فشارد و آنچه برای او می‌ماند کینه‌ای خسته‌کننده و فرسایشی است.

از این طریق شما جبهه‌ی خود را تعیین می‌کنید و به زندگی خود شکل می‌دهید و با زندگان حقیقی تاریخ بشر یعنی با ائمه‌ی معصومین^{علیهم‌السلام} به سر خواهید برد.

چنانچه ملاحظه می‌کنید در زیارت عا شورا موضع‌گیری‌هایی مطرح است که روح و قلب را جهت می‌دهد، یک حرف ساده‌ی سیاسی نیست، یک نوع برنامه‌ریزی برای زندگی در زیر پر تو دین است، دینی که حضرت باقر^{علیه‌السلام} در موردش می‌فرمایند: «هَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ وَ الْبُغْضُ؟»³³ آیا دین جز حب و بغض است؟ در این فراز خود را از همه‌ی کفر جدا می‌کنید و می‌گوئید: «مِنْ أَشْيَاءِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ وَ أَوْلِيَاءِهِمْ»؛ از همه‌ی طرفداران و پیروان و دوستان

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 75
امام حسین ♦.....

قاتلان شما دوری می‌جویم. آخر مگر
شرط دلدادگی به دوست این نیست
که خود را در غم و مصیبت با او
هم نوا کنی؟ آیا دوستی بهتر از
امام حسین ♦ هست که با او
هم‌دردی کنی و با او هم‌دل شوی؟
لذا برای اثبات هم‌دلی و اعلام
یگانگی اظهار می‌دارید:

“يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي
سَلِمٌ لِمَنْ سَأَلَكَمْ وَ حَرْبٌ
لِمَنْ حَارَبَكَمْ إِلَى يَوْمِ
الْقِيَامَةِ”

ای ابا عبدالله و ای پدر بندگان
خدا! در هم‌هی عمر و تا روز
قیامت، تسلیم و فرمان‌بر شما و
کسانی هستم که فرمان‌بر شما
هستند و مخالف کسانی هستم که
مخالف شما می‌باشند. در این فراز
اظهار می‌داری در تمام ابعاد
زندگی‌ام، اعم از امور فردی و
اجتماعی دو پرچم در دست دارم،
یکی پرچم ولایت و اطاعت و محبت و
یاری شما و دل سپردن به آن‌هایی
که به شما دل سپرده‌اند، یکی هم
پرچم عداوت و کینه و دشمنی با
دشمنان شما که حجاب حقیقت شدند
و ظلمات را بر عالم حاکم
نمودند.

76 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

خدایا چقدر زندگی با حسین ♦ و یاران او زیباست. هر کس در دنیای خاص خود زندگی می‌کند و با آرزوهای خاصی به سر می‌برد و براساس آن نوع از زندگی که برای خود پذیرفته است انتخاب‌های خود را تنظیم می‌کند. با این جمله در واقع تعهد و بیعتی با اباعبدالله ♦ می‌کنم که همواره در آن نوع از زندگی که آن حضرت برای ما تعریف کرده‌اند بمانم و در همان راستا با دوستان حضرت به سر خواهم برد و در مقابل دشمنان خانواده‌ی رسول خدا ﷺ با تمام وجود مقابله می‌کنم، زیرا زندگی همواره دو طرف دارد، یک طرف محبت و یک طرف نفرت و هر محبتی به محبوب به معنی دوری از طرف مقابل است وگرنه محبت، محبتی حقیقی و آرامش‌دهنده نخواهد بود. به همین جهت هم برای این‌که نفرت خود را جهت عینی بدهی و در حد تنفر و همی و غیر ملموس نماند، نظر به سردمداران کفر می‌کنی و نام آن‌ها را به زبان می‌آوری تا مصداق تنفر مقابل این محبت، صورت حقیقی به خود بگیرد و لذا اظهار می‌داری:

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 77
امام حسین ♦.....

مدیریت قوه غضبیه

“و لَعْنُ اللَّهِ آلَ زِيَادٍ وَ
آلَ مَرْوَانَ وَ لَعْنُ اللَّهِ بَنِي
أُمِّيَّةَ قَاطِبَةَ وَ لَعْنُ اللَّهِ
ابْنَ مَرْجَانَةَ وَ لَعْنُ اللَّهِ
عُمَرَ بْنَ سَعْدٍ وَ لَعْنُ اللَّهِ
شُمْرًا وَ لَعْنُ اللَّهِ أُمَّةً
أَسْرَجَتْ وَ أَلْجَمَتْ وَ
تَنَقَّبَتْ لِقِتَالِكَ”

و لعنت خدا بر خط زیاد و مروان، لعنت خدا بر کل جریان بنی امیه و لعنت خدا بر پسر مرجانه بی پدر، و بر عمر سعد و شمر، و لعنت خدا بر آن هایی که اسبها را زین کردند و لگام زدند و برای پیکار با تو نقاب زدند. خدا می داند اگر می دانستیم این لعنت های جهت دار چه اندازه شکوفایی در جان ما ایجاد می کند و چه بصیرتی را به دنبال دارد، تمام جانمان را یک لعنت می کردیم و آن هم لعنت به قاتلان امام حسین ♦. قلبی که بی جهت با عده ای در ستیز و کینه است، قلب سالمی نیست. قلب سالم قلبی است که در عین محبت به اولیاء الهی، با تنفّر از بدی ها و بدان، خود را به طهارت و سلامت و شعور می رساند. این است آن قلبی که

78 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین

صاحبش را متعالی می‌کند. به همین جهت در این فراز از زیارت، لعنت می‌کند به همه سردمدارانِ ستمگرِ صحنه‌ی کربلا، حتی آن‌هایی که برای مبارزه با امام اسبها را زین کردند و لگام و نقاب زدند، تا به‌کلی از همه‌ی حواشی جریان کفر فاصله بگیرد. مقابله با فرهنگِ که مذکر قداست انسان‌های قدسی است نیاز جان ما است وگرنه با ملاک‌های التقاطی در دام یک نوع لیبرالیسم مقدس مآبانه گرفتار می‌شویم، بدون آن‌که قوه‌ی غضبیه‌ی خود را مدیریت کنیم و جهت بدهیم.

بعد از آن که قلب خود را در محبت و در بغض به تعادل رساندی نظر می‌کنی به حضرت اباعبدالله و می‌گویی:

“بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي لَقَدْ

عَظُمَ مُصَابِي بِكَ”

پدر و مادرم فدایت، واقعاً مصیبت من که همان شهادت شما باشد، خیلی برایم سنگین بود. عملاً با چنین اظهاراتی عشق به خوبی‌ها را در خود شعله‌ور می‌سازید و اوج محبتی را که باید به اباعبدالله داشته باشید به فعلیت می‌رسانید و مشخص می‌کنید

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 79 امام حسین ♦.....
 چه احساسی نسبت به مصیبتی که بر ابا عبدالله الحسین ♦ وارد آمده است، دارید. می‌گوی: «لَقَدْ عَظُمَ مُصَابِي بِكَ» مصیبت من بزرگ بود به خاطر این که شما به مشکلی این چنین افتادید و این یک نوع اتحاد است بین شما و حضرت ابا عبدالله ♦ که با زیارت آن حضرت برای زائر او پدید می‌آید که مصیبت آن حضرت را مصیبت خود احساس می‌کند، در راستای اتحاد بین شیعیان با اهل البیت^{علیهم السلام}، رسول خدا^{صلی الله علیه و آله} می‌فرمایند: «مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فِي اللَّهِ - حُشِرَ مَعَنَا وَ أَدْخَلْنَاهُ مَعَنَا الْجَنَّةَ»؛³⁴ هر که ما خانواده را در مسیر الهی دوست داشته باشد با ما محشور می‌شود و او را به همراه خود به بهشت می‌بریم. که این نوعی یگانگی بین مُحب و محبوب است. بعد از یگانگی با نور امام معصوم است که در ذیل حب به حضرت سیدالشهداء ♦ اظهار می‌داری:

«فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَ مَقَامَكَ وَ أَكْرَمَنِي أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِكَ مَعَ إِمَامٍ مَنصُورٍ مِنْ أَهْلِ

80 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین

بَيْتِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَآلِهِ

از خدایی که مقام شما را بسی
بزرگ داشت و مرا هم که در مقام
سوگواری و محبت به شما هستم
بزرگ داشت، می‌خواهم که خون‌خواهی
شما را زیر فرمان امامی یاری
شده از اهل بیت پیامبر^ص، رزق
من گرداند.

این که می‌گوید: «أَكْرَمَنِي»؛
حکایت از آن دارد که متوجه‌اید
محبت به اهل البیت^ص و سوگواری
سیدالشهداء^ص بودن یک کرامت
بزرگ الهی است که خداوند به
انسان می‌دهد و آن وقت از خدا
خون‌خواهی اباعبدالله^ص را می‌خواهی.
چون با این خون‌خواهی خدایی
می‌شوی و اراده‌ات در اراده‌ی حق
فانی می‌گردد و لذا است که گفته
می‌شود شیعه به این خون‌خواهی و
انتقام زنده است و تاریخ را به
سوی حق حرکت می‌دهد. شیعه در طول
حیات تاریخی‌اش با سوز این
انتقام، شگوه خود را حفظ کرده و
نه تنها با اصحاب کربلا هم‌تاریخ
گشته است بلکه خود را در جبهه‌ای
وارد کرده که حضرت مهدی^ص
فرماندهی آن را به عهده دارد،
براساس همین اعتقاد است که در

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 81

امام حسین ♦.....
دعای ندبه در طلب حضرت مهدی (عج) ندا سر می‌دهید: «أَيْنَ الطَّالِبِ بِدَمِ الْمُقْتُولِ بِكَرْبَلَاءَ؟»؛ کجاست آن کسی که طالب خون آن کسی است که در کربلا کشته شد؟ لذا می‌فرمایند: «إِذَا خَرَجَ الْقَائِمُ يُطَلَّبُ بِدَمِ الْحُسَيْنِ» چون حضرت قائم (عج) قیام کنند انتقام خون امام حسین ♦ را می‌گیرند و به این معنی است که جهت عالم به سوی فرهنگ امام حسین ♦ تغییر جهت می‌دهد. پس ما زنده ایم به این که انتقام خون امامان را بگیریم و آن جریان فکری را که مانع حاکمیت فرهنگ اهل البیت (ع) بوده و هست از صحنه‌ی تصمیم‌گیری عالم خارج نمائیم.

مگر می‌شود جبهه‌ای که اباعبدالله ♦ در رابطه با مقابله با یزید گشودند بسته شود؟ شیعه زنده است به حفظ و نگه داری این جبهه، تا همواره با اباعبدالله ♦ زندگی کند. امروز بیشتر از دیروز باید با امام حسین ♦ زندگی کنیم، چون ظلمات با شدت بیشتری به صحنه آمده و حق و حقیقت آمادگی ظهور بیشتری را پیدا کرده است. همین‌طور که ملاحظه می‌کنید اگر ملت ما در این

82 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین

دوران ظلمات، پرتوی از حیات دارد، به جهت زندگی با حسین است و هر روز که زندگی با حسین برای او شدیدتر شد، حیات او شکوفاتر گشته و چهره‌های دیگر از حقیقت نمایان شده است. پس تقاضایی که در این فراز جهت انتقام از قاتلان حضرت سیدالشهداء دارد جهت شرکت در یک حیات فعال است که هیچ وقت شور و نشاط فرو نمی‌نشیند به شرطی که زیر نظر امامی انجام گیرد که نصرت یافته از طرف خدا و از اهل بیت پیامبر خدا باشد.³⁵

35 - در روایت داریم: «عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ فِي قَوْلِهِ وَ مَنْ قَتَلَ مَظْلُوماً فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيَّهِ سُلْطٰنًا - فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا - قَالَ هُوَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ قَتَلَ مَظْلُوماً وَ نَجَّ أَوْلِياءَهُ - وَ الْقَائِمُ مِنَّا إِذَا قَامَ طَلَبَ بِنَّارِ الْحُسَيْنِ فَيَقْتُلُ حَتَّى يُقَالَ قَدْ أُسْرِفَ فِي الْقَتْلِ - وَ قَالَ الْمَقْتُولُ الْحُسَيْنُ وَ وَلِيُّهُ الْقَائِمُ - وَ الْإِسْرَافُ فِي الْقَتْلِ أَنْ يَقْتُلَ غَيْرَ قَاتِلِهِ - إِنَّهُ كَانَ مَنصُورًا فَإِنَّهُ لَا يَذْهَبُ مِنَ الدُّنْيَا - حَتَّى يُنْتَصَرَ بِرَجُلٍ مِنْ آلِ رَسُولِ اللَّهِ عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ» يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَ عَدْلًا كَمَا مَلِئْتُ جَوْرًا وَ ظُلْمًا: عیاشی در تفسیرش از امام محمد باقر روایت می‌کند که در تفسیر آیه «وَ مَنْ قَتَلَ مَظْلُوماً الی آخره» می‌فرمایند: منظور از این آیه امام حسین می‌باشد، زیرا آن بزرگوار مظلومانه شهید شد و ما امامان خونخواه آن حضرت هستیم.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 83
امام حسین ♦.....

در اوج یگانگی

در ابتدای زیارت اظهار داشتید
«یا ثارالله» و خدا را خونخواه
امام حسین ♦ دیدید، در این فراز
حضرت مهدی علیه السلام را خونخواه آن حضرت
می‌یابید که می‌خواهید شما هم در
خدمت آن حضرت باشید ولی کمی که
جلوتر رفتید و عوام دوگانگی
به‌کلی برطرف شد اظهار می‌دارید:
«أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي مَعَ إِمَامٍ
هُدَى ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ»؛ یعنی
این‌که خداوند رزق من گرداند
خونخواهی خودم را همراه با امام
هدایت‌شده‌ی نمایان و گویای به
حق. در این فراز آخر خونخواه،
خود زائر است و به جایی رسیده
که خود را خونخواه امام حسین ♦

هنگامی که قائم ما خاندان قیام کند خون
امام حسین ♦ را طلب خواهد کرد. او به
قدری از قتل‌هی امام حسین ♦ را می‌کشد که
خواهند گفت: در قتل اسراف می‌کند. امام
باقر ♦ فرمود: منظور از مقتول، امام حسین
و منظور از خونخواه حضرت قائم و منظور از
اسراف در قتل کشتن غیر قاتل می‌باشد و
منظور از یاری شدن این است که از دنیا
نخواهد رفت تا این‌که مردی از آل رسول صلی الله علیه و آله
زمین را پر از عدل و داد کند همان‌طور که
پر از ظلم و ستم شده باشد و او را یاری
نماید. (بحار الأنوار، ج 44، ص: 218)

84 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با
امام حسین ♦

می‌داند و نقش خدا و امام منصور
را می‌طلبد و به اوج یگانگی با
امام ♦ می‌رسد.

در ادامه اظهار می‌دارید:

“اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي عِنْدَكَ
وَجِيهًا بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ
السَّلَام فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ” ❁

خدایا حال که می‌دانم حسین ♦
نزد تو بسیار آبرومند است، پس
به آبروی حسین عزیز، مرا در نزد
خودت در دنیا و آخرت آبرومند و
پسندیده گردان.

از خداوند تقاضا می‌کنید در
ذیل نور حسین ♦ مرا نزد خودت
آبروده و شایسته گردان. هرگز
منظورتان آن نوع آبروهای وهمی
صرف اجتماعی نیست، همچنان که
مورد نظر مولايمان امام حسین ♦
چنین آبروهایی نبود، بلکه
می‌خواهی به نور امامی معصوم در
پیش خدا آبرو داشته باشی تا به
پیروی از امام حسین ♦ نگران
آبروهای خیالی در نزد اهل دنیا
نباشی همچنان که آن حضرت نگران
آبرویش نزد اوباش بنی امیه نبود
و به وظیفه خود عمل نمود. آری
آبرومندی خوب است ولی به شرطی
که در پرتو نور امام معصوم آن

زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با 85
امام حسین ♦.....
آبرو به دست آمده باشد و خداوند
آن را ایجاد کند.

عنایت بفرمائید این فراز از
زیارت جهت روح شما را به کجاها
می‌کشاند و وسیله‌ای که در این
راه می‌خواهی از آن استفاده کنی
چیدست؟ می‌خواهی به مدد آبروی
حسین ♦ در نزد خداوند آبرو
داشته باشی و این حقیقی‌ترین
آبرویی است که در عالم وجود
دارد.

شاید یکی از علت‌هایی که تأکید
می‌شود زیارت عا شورا، به کرات
خوانده شود به جهت توجه به سیره
و سنت حیات‌بخشی است که با نظر
به حضرت سیدالشهداء ♦ در منظر ما
قرار می‌گیرد، به طوری که
آبرومند شدن معنی خاص خود را
پیدا می‌کند. از روزی که ما سیره
و سنت آن حضرت را فراموش کردیم
بیشتر به ظاهر دین مشغول شدیم و
از عمق معنویت دینی محروم
گشتیم، همان‌طور که آبرومندی در
نزد خدا را به آبرومندی نزد اهل
دنیا تبدیل نمودیم.

در گذشته اکثر جلسات عزاداری،
همراه با معارف اسلامی و طرح
مباحث عمیق دینی بوده و دسته‌های
عزاداری بیشتر در روزهای تاسوعا

86 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

و عاشورا تشکیل می‌شده است. البته به سر و سینه زدن در سوگ امام حسین ♦ کار عاشقان امام است، چرا که «در دل دوست به هر حیل‌ه رهی باید کرد.» باید هرکاری که نشانه‌ی ارادت به این خاندان است و در شرع بدان توصیه شده است را انجام داد ولی نباید فقط به ظاهر بسنده کرد. نباید غلبه با دسته و سینه و زنجیر و شام و نهار باشد و حضور در جلسات عزاداری جهت فهم معارف دین مورد غفلت قرار گیرد. عموماً جلسه‌ی عزاداری اباعبدالله ♦ صبح‌ها برگزار می‌شد. چون در صبح هم مردم آمادگی بیشتری جهت تدبیر در واقعه‌ی کربلا دارند و هم زمان آن طوری است که یک حال و هوای دیگری را همراه خود می‌آورد و روح انسان جهت تأثیر پذیری، آمادگی بیشتری دارد. مؤمنین شب‌ها زود می‌خوابند تا نیمه شب بیدار شوند. لذا توصیه می‌کنم مجالس عزاداری که صبح‌ها برپا می‌شود را فراموش نکنید و نگذارید از دستتان برود.

به هر صورت تأکید همه‌ی ما باید این باشد که عزاداری برای سیدالشهداء ♦ در حدّ ظاهر صرف

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 87
 امام حسین ♦.....
 متوقف نشود. زیرا مقصد این بود
 که شیعیان در جلسه عزاداری
 امام حسین ♦ شرکت کنند تا سیر
 روحانی و یگانگی با روح آن حضرت
 برایشان واقع شود. و مداحان هم
 لازم است با توجه به چنین مقصد و
 مقصودی، مرثیه بخوانند تا در
 برقراری آن سیر، کمک کنند. به
 طوری که در کنار معرفت به مقام
 امام، عاطفه هم به حرکت در آید
 و شعله ور شود تا سیر ما با سرعت
 بیشتر محقق گردد. زیرا خود آن‌ها
 خواسته‌اند تمام تلاش این باشد که
 در جلسه عزاداری آن حضرت، سیر
 روحانی به سوی مقام عرشی اهل
 البیت^{علیهم‌السلام} به بهترین نحو انجام
 گیرد و ارادت به آن خانواده که
 در جان ما نهفته است به فعلیت
 در آید.³⁶

---

36 - حضرت باقر ♦ می‌فرماید: «إِنَّ
 شِيعَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يُقَدِّفُ فِي قُلُوبِهِمُ الْحُبُّ
 لَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ يُلْهَمُونَ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ
 إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّنَا وَ يَحْتَمِلُ مَا يَأْتِيهِ مِنْ
 فَضْلِنَا وَ لَمْ يَزِنَا وَ لَمْ يَسْمَعْ كَلَامَنَا لِمَا
 يُرِيدُ اللَّهُ بِهِ مِنَ الْخَيْرِ»؛ حب ما اهل‌البیت در
 دل‌های شیعیان ما القاء می‌شود و محبت ما
 به آن‌ها الهام می‌گردد، ما را دوست
 می‌دارند و فضائل ما را تحمل می‌کنند، در
 حالی‌که نه ما را دیده‌اند و نه کلام ما را
 شنیده‌اند. این برکات از آن رو است که

88 زيارت عاشورا اتحاد روحاني با

امام حسين

در تاريخ آمده است كه ائمه عليهم السلام از مداحاني مثل كُمَيْتِ اَسَدِي³⁷ يا دِعْبَلِ خَزَائِي³⁸ ميخواستند كه با اشعار خود مصائب عاشورا را ذكر كنند و افراد را به عمق آن حادثه بكشانند و خود ائمه عليهم السلام در آن شرايط آنقدر گريه ميکردند كه بي تاب مي شدند. ملاحظه فرمائيد در اين مرثيه خوانيها بيشتر فكر و سير و اشك بوده و كمتر دسته و زنجير و شام و ناهار. اگر مداح پرسوزي ما را بدون هيچ حرف اضافي وارد مصائب كربلا كند، به راحتی اشكمان جاري مي شود. وقتي انسان روح را متوجه مقام امام بكنند و كمّي در آن سير كند دل بي تاب مي شود.

خداوند براي آنان اراده ي خير کرده است.
(بحار الأنوار، ج 24، ص 151)

37 - چون كُمَيْتِ اَسَدِي قصيده ي مشهور خود را در مورد مصيبت هايي كه بر امام حسين عليه السلام وارد شد براي امام باقر عليه السلام خواند، حضرت روي به كعبه كردند و سه مرتبه فرمودند: «اللَّهُمَّ اِزْحَمِ الكُمَيْتِ وَاغْفِرْ لَهُ». (بحار الأنوار، ج 46، ص 333)

38 - دِعْبَلِ خَزَائِي متولد 148 و متوفي 264، از حضرت رضا عليه السلام تقاضاي پيراهن حضرت را كرد و حضرت پيراهن خود را به او بخشيدند. (كشفالغمه، ج 2، ص 322)

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 89
امام حسین ♦.....

در مورد سیر در مقام
اباعبدالله ♦ باید به اندازه‌ی کافی
تأکید شود تا شیعیان متوجه مقام
عرشی و نوری آن ذوات مقدس
بگردند و با توجه قلبی به آن
مقام نورانی، بهره‌هایی
فوق‌العاده‌ای نصیب خود بنمایند.
از روزی که در دینداری سطحی
شدیم و به جهات قدسی و باطنی
کمتر توجه نمودیم این سیر
فراموش شد و حاشیه‌ها رشد کرد.
بیاییم از خودمان بپرسیم کدام
یک از کارها بیشتر جنبه‌ی
عزاداری دارد و ما را به مقصدی
که امامان برای ما برنامه‌ریزی
کردند، می‌رساند؟ آیا این که
دسته‌های طولانی راه بیندازیم و
به تدریج تمام ذهن و فکرمان
همین چیزها بشود؟ و یا این که
در جلسه‌ای با تعمق و تفکر، به
کمک واعظ و مداح، در مقام حضرت
و واقعه‌ی کربلا سیر کنیم؟ ما
باید روحمان را به اباعبدالله ♦
نزدیک نمائیم. البتّه دسته راه
انداختن و سینه‌زدن هم یکی از
راه‌های این نزدیکی است تا از آن
طریق ما سیر خود را همه‌جانبه
کنیم. ولی باید بین اصل و حاشیه
فرق بگذاریم، مواظب باشیم که

90 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

حاشیه بر اصل غلبه نکند و خدای
ناکرده از سیره‌ی اصلی معصوم باز
بمانیم.

عرض کردم امامان معصوم از
شعراي اهل البیت می‌خواستند که
برایشان از مصائب کربلا بگویند و
آن‌ها هم به حالت عزادار و با
صدای حزین آلود مرثیه می‌خواندند
و امام و خانواده‌ی حضرت، آن
چنان اشک می‌ریختند که در و
دیوار به لرزه در می‌آمد و آن‌ها
نیز از این طریق زمین‌ه‌ی سیر به
مقام حضرت سیدالشهداء ♦ را برای
خود فراهم می‌کردند و در ذیل
آبرویی که آن حضرت نزد خداوند
دارند، از خدا می‌خواستند تا
خداوند آن‌ها را نیز آبرومند
گرداند و به شیعیان‌شان همین راه
را آموختند.

دریچه‌های تقرب به خدا

سپس اظهار می‌داری:

“يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ إِنِّي
أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ اللَّهُ وَ إِلَى
رَسُولِهِ وَ إِلَى أَمِيرِ
الْمُؤْمِنِينَ وَ إِلَى فَاطِمَةَ
وَ إِلَى الْحَسَنِ وَ إِلَيْكَ
بِمُؤَالَاتِكَ ❁

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 91

امام حسین ♦.....
ای ابا عبدالله! من از طریق
ارادت ورزی به خود شما می‌خواهم
به خدا و رسول خدا و به
امیرالمؤمنین و حضرت فاطمه و
امام حسن و به خودتان تقرّب
جویم.

ملاحظه بفرمائید! خطاب به امام
حسین ♦ می‌گوئید من با عشق به
شما، به خدا تقرّب می‌جویم، حتی
اگر بخواهم به خدا تقرّب پیدا
کنم، با محبت به شما ممکن است.
همچنین دریچه‌ی تقرّب من به
پیامبر و ائمه‌ی معصومین^{علیهم‌السلام}، همه
و همه از طریق ارادت به شما
صورت واقعی به خود می‌گیرد. چون
با زیارت حضرت سید الشهداء ♦ و
محبت به آن حضرت به همه‌ی این
تقرّب‌ها می‌توانیم دست یابیم، و
زائر حسین ♦ در چنین عقیده‌ای
است و می‌داند با این زیارت تا
این‌جاها می‌تواند سیر کند.
می‌گویند تشیع، مکتب عشق است.
یعنی عشق شعله‌ور به حسین ♦
وسیله‌ی تقرّب به خدا و همه‌ی
مقربان درگاه الهی خواهد شد.
حتی با محبت به امام حسین ♦
مسیر قرب به آن حضرت فراهم
می‌شود و حضرت در کربلا کاری
کردند که هر قلب سالمی بتواند

92 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

این محبت را در خود زنده
نگهدارد.

از آن جایی که دین جز «حُب و
بغض» نیست، اگر در فراز قبلی به
جنبه‌ی «حُب» آن توجه فرمودید، در
فراز بعدی به جنبه‌ی «بغض» آن
توجه می‌کنید و به حضرت عرضه
می‌دارید:

“و بِالْبَرَاءَةِ مِمَّنْ أَسَّسَ
أَسَاسَ ذَلِكَ وَ بَنَى عَلَيْهِ
بُنْيَانَهُ وَ جَرَى فِي ظَلْمِهِ
وَ جَوْرِهِ عَلَيْكُمْ وَ عَلَى
أَشْيَاءِكُمْ ❀

و با برائت و دوری از هم‌هی
کسانی که پایه‌ی این تجاوز را بر
شما اعمال کردند، به خدا و رسول
خدا و به شما تقرب می‌جویم.

فراز قبلی که با «إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَى اللَّهِ»؛ شروع شد دو وجه داشت،
در یک وجه اظهار داشتید: ای
اباعبدالله! با مودت به شما، به
خدا و رسولش تقرب می‌جویم و در
وجه دوم جهت تحقق کامل تقرب به
خدا موضوع برائت و دوری از
دشمنان اهل البیت^{علیهم‌السلام} را اظهار
می‌دارید، چون می‌دانید شرط تقرب
به خدا حُب و بغضی است که بر
محور حضرت امام حسین ♦ بگردد.
زیرا گرایش دل به اباعبدالله ♦

زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با 93
امام حسین ♦.....

بدون دوری از دشمنان روح
حسینی ♦ ممکن نیست و راه تقرّب
الهی گشوده نمی‌شود.

در یک کلمه می‌توان گفت: زیارت
عا شورا یعنی این که با حضور
قلب، به حسین ♦ دل بدهی و از
خدا نور بگیری. ائمه‌ی ما علیهم‌السلام حتی
با زیارت امام حسین ♦ بر عالم
ماده حکومت می‌کردند. مثلاً اگر
می‌خواستند بدون طی کردن
مسافت‌های عادی بروند قبر
رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را زیارت کنند، اول قصد
زیارت ابا عبدالله الحسین ♦ را
می‌کردند و از این طریق
طی الارض‌شان شروع می‌شد و بعد از
زیارت قبر آن حضرت به زیارت قبر
پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم می‌رفتند.

امام کاظم ♦ در بغداد در
زندان هستند، علی بن مسیب
همدانی را با حضرت گرفته‌اند و
زندانی کرده‌اند. چون مدت حبس به
دراز می‌کشید، علی بن مسیب از
دوری خانواده اش دلتنگ می‌شود.
حضرت می‌فرمایند: برو غسل کن.
چرا اول غسل کند؟ چون بالآخره
«شستشویی کن و آنگه به خرابات
حرام»، طهارت ظاهر، مقدمه‌ی
طهارت باطن است. غسل می‌کند و
می‌آید. حضرت می‌فرمایند: چشم بر

94 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

هم بگذار، سپس فرمودند: چشمت را باز کن. علی بن مسیب می‌گوید: چون چشمانم را گشودم خود را در کنار قبر امام حسین ♦ یافتم و پس از آن با امام کاظم ♦ کنار مرقد مقدس امام حسین ♦ نماز می‌گزارند و زیارت می‌کنند. سپس امام فرمودند: چشمان خود را بر هم بگذار، وقتی مجدداً به امر ایشان چشمانم را باز کردم خود را نزد قبر پیامبر ﷺ دیدم. امام فرمودند: این قبر، قبر پیامبر ﷺ است. پس به نزد خانواده‌ات برو تجدید دیدار کن و به همین جا برگرد. وقتی بر می‌گردد دوباره می‌فرمایند: چشم بر هم بگذار و پس از آن که چشم خود را می‌گشاید، خود را با آن حضرت در زندان بغداد می‌یابد.³⁹

علی بن مسیب دلش برای خانواده‌اش تنگ شده است و خانواده‌اش هم در مدینه ساکن هستند و مقصد هم مدینه است، ولی باید از کربلا گذشت و ابتدا باید بر حسین ♦ نظر کرد. یعنی دریچه‌ی

---

39 - کتاب امامت و ولایت، مرکز تربیت معلم، ص 86، نقل از تعلیقه بر رجال کبیر، محقق بهبهانی.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 95
امام حسین ♦.....
ورود به عوالم غیب، نظر بر
اباعبدالله ♦ است.

با توجه به نکته‌ی فوق، عشق
پیامبر و فاطمه س بر امام حسین ♦
را معنی کنید و ببینید آن
بزرگواران در حسین ♦ چه
می‌دیدند؟ بدون شک اسراری فوق
الفاظ در مسئله‌ی زیارت امام
حسین ♦ پنهان است. اگر ملاحظه
کنید می‌بینید اکثر عبادات با
زیارت امام حسین ♦ شروع می‌شود.
به عنوان نمونه: عبادت شب قدر
را ملاحظه کنید، اول زیارت امام
حسین ♦ است و پس از آن عبادات
گران قدر دیگری که در شب قدر
توصیه شده است.

در ادامه‌ی زیارت عاشورا اظهار
می‌دارید:

“بَرِنْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ
مِنْهُمْ وَ اتَّقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ
ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ وَ
مُؤَالَاتِكُمْ”

ای ابا عبدالله! من با دوری از
فرهنگی که ظلم به شما را روا
داشت، به سوی خدا و به سوی شما
خاندان نظر می‌کنم و با موَدّت و
محبّت به شما و دوستان شما قرب
الهی را می‌جویم. یعنی شما
دریچه‌های ارتباط با حق هستید.

امام حسین

ملاحظه کنید چرا مسئله‌ی برائت و تقرب را همچنان تکرار می‌نمائید؟ چون روح انسان با تکرار نظر به ابعاد شخصیت امامان معصوم علیهم‌السلام قلب خود را به سوی آن حقایق معنوی سوق می‌دهد و از آن طریق صعود می‌کند. تکرار نظر در مسایل معنوی موجب استحکام و تجلی هر چه بیشتر آن حقایق در روح فرد می‌شود. به همین جهت می‌فرمایند: زیارت عاشورا را زیاد تکرار کنید. چون آن زیارت در بردارنده‌ی معارفی است که روح به آن‌ها نیاز دارد و در واقع غذای جان است و مایه‌ی رشد آن. می‌گویی: «بَرَأْتُ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَيْكُمْ مِنْهُمْ»؛ با تفرّ از جبهه‌ی ستم که ظلم بر شما کردند، ای ابا عبدالله جهت روحم را از آن‌ها به سوی شما برمی‌گردانم و خود را از اردوگاه جریان‌های ضد قدسی به کلی جدا می‌کنم تا در دام آن‌ها نیفتم. «وَ أَتَقَرَّبُ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ إِلَيْكُمْ بِمُؤَالَاتِكُمْ وَ مُؤَالَاتِهِمْ»؛ و به سوی خدا نزدیک می‌شوم و سپس با توجه دادنِ جانم به سوی شما آن هم توجّه‌ی همراه با محبت، زندگی می‌کنم و از طریق آن «برائت» و این «مودت» زندگی خود را متعادل

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 97
امام حسین ♦.....

می‌نمایم. در این فراز تلاش
می‌کنیم تا اتحادی روحانی با
حضرت ایجاد کنیم و در راستای
نزدیکی هر چه بیشتر به امام
باید مرز خود را به دقیق‌ترین
شکل از دشمنان آن‌ها به هر شکل و
در هر جبهه که باشند جدا کنیم و
اظهار می‌داریم:

“وَّ بِالْبَرَاءَةِ مِنْ
أَعْدَائِكُمْ وَ النَّاصِيئِنَ
لَكُمْ الْحَرْبَ وَ بِالْبَرَاءَةِ
مِنْ
أَشْيَاءِهِمْ وَ
أَتْبَاعِهِمْ”

تقرب می‌جویم به سوی خدا با
دوری از دشمنان شما و آن‌هایی که
جنگ با شما را برپا کردند و با
دوری از اطرافیان و پیروان
آن‌ها. تا روح و قلب انسان نسبت
به دشمنان فرهنگ اهل البیت ♦
دوری نجوید، نور ولایت خاندان
عصمت و طهارت^{علیهم‌السلام} به جان او
نمی‌نشینند. اساساً شرط سلوک که
قرار گرفتن در زیر پر تو نور
ولایت امامان معصوم است با برائت
از حجاب‌هایی محقق می‌شود که مانع
ظهور نور آن‌ها است. لذا می‌گویی:
من از طریق برائت از دشمنان شما
و برائت از آن‌هایی که پایه‌های
مبارزه و دشمنی با شما را

98 زيارت عا شورا اتحاد رو حاني با

امام حسين ◆

ريختند، و با برائت از پيروان و دنباله‌روهاي آنها، به خدا و شما تقرب مي‌جويم، هر چند اين مقابله هزينه دارد و بلاها و سختي‌هايي براي من به بار مي‌آورد، زيرا که:

از براي يك بليٰ کاندر
اذا، گفته است حان،
تا ابد اندر دهد مرد
بليٰ تـ، در بلا

جبهه‌اي زنده و فعال

“إِنِّي سَلِمٌ لِّمَنْ سَأَلَكَمُ
وَ حَرْبٌ لِّمَنْ حَارَبَكُمْ وَ
وَلِيٌّ لِّمَنْ وَالَاكُمْ وَ عَدُوٌّ
لِّمَنْ عَادَاكُمْ”

اي ابا عبدالله! در راستاي رسم دلدادگي، من پذيرنده‌ي جبهه‌ي شما هستم و با تمام وجود جان خود را تسليم شما کرده‌ام و دشمني جبهه‌اي را که با شما بر سر جنگ است از ارکان زندگي خود نموده‌ام. و دامنه‌ي اين نوع جبهه‌گيري را تا آنجا گسترش داده‌ام که دوستدار دوستان شما و دشمن دشمنان شما هستم.

◆ جبهه‌اي که حضرت سيدالشهداء گشودند همواره زنده و فعال است و با ورود به آن جبهه با حضرت اتحادي پاي بر جا برقرار مي‌شود

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 99 امام حسین ♦.....
و اساساً عشق به دوستان اباعبدالله و تسلیم راه و روش اباعبدالله ♦ شدن و تنفّر از دشمنان آن حضرت موجب همان اتحاد روحی است که انسان به دنبال آن است، تا در افقی که حضرت در آن به سر می‌برند وارد شویم. مگر نه این است که هرکس طالب اتحاد با جان حضرت اباعبدالله ♦ است؟ چنین اتحادی از طریق همین نوع موضع‌گیری‌ها به دست می‌آید به شرطی که زیارت آن حضرت با بصیرت لازم انجام گیرد تا ملائکه‌ای که تا قیامت برای امام حسین ♦ گریه می‌کنند به مدد او آیند و او را یاری رسانند. حضرت صادق ♦ می‌فرماید: « وَكَلَّ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى بِقَبْرِ الْحُسَيْنِ ♦ أَرْبَعَةَ آلَافٍ مَلَكٍ شُعْثًا غُبْرًا يَبْكُونَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ شَيِّعُوهُ حَتَّى يُبْلِغُوهُ مَأْمَدَهُ وَ إِنْ مَرَضَ عَادُوهُ غُدُوَةً وَ عَشِيًّا وَ إِنْ مَاتَ شَهِدُوا جَنَازَتَهُ وَ اسْتَغْفَرُوا لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ »؛⁴⁰ خدای تبارک و تعالی چهار هزار فرشته‌ی ژولیده و گردآلود بر قبر حسین ♦ گمارده که تا روز قیامت بر او می‌گریند

100 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

و هر کسی با شناخت کامل آن حضرت را زیارت کند وی را بدرقه کنند تا او را به مأمنش برسانند و اگر بیمار شود بامداد و شامگاه از او عیادت کنند و اگر بمیرد جنازه‌ی او را تشییع نمایند و تا قیامت برای او آمرزش خواهند. به همین جهت باید مقدمات توجه آن ملائکه را در خود فراهم آورید، ابتدا وضو می‌گیرید و با آرامش کامل و توجه قلبی، ادب زیارت خواندن را در جان خود فراهم می‌کنید، چون می‌خواهید با خواندن زیارت عاشورا زمینه‌ی کمالات بزرگی را برای خود فراهم نمائید، با حزنی که شرط اولیه‌ی زیارت حضرت سیدالشهداء ♦ است، جان را شیفته‌ی یک انسان کامل کرده‌اید و آن فرازها را اظهار می‌دارید و از تکرارهایی که در بعضی از فرازها هست سرسری نمی‌گذرید، این تکرارها خیلی قیمتی است و موجب تمرکز روح و رفع حجاب از قلب می‌شود. با تکرار در موضوع اظهار ارادت به آن حضرت و برائت از دشمنان‌شان یک نوع دلدادگی را تمرین می‌کنید تا دل همسنگ محبوب شود و موذت آن حضرت در دل استحکام پیدا کند

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 101
 امام حسین ♦.....
 و آهسته آهسته به مقام اَمْنِ الهی
 برسد. همان مقامی که امام معصوم
 صاحب اصلی آن است. و چون آن
 مقام را بی مؤونه نمی دهند اظهار
 می دارید:

“فَأَسْأَلُ اللَّهَ الَّذِي أَكْرَمَنِي
 بِمَعْرِفَتِكُمْ وَ مَعْرِفَةِ
 أَوْلِيَائِكُمْ وَ رِزْقِنِي
 الْبِرَاءَةَ مِنْ أَعْدَائِكُمْ
 أَنْ يَجْعَلَ لِي مَعَكُمْ فِي
 الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ ﴿١٠﴾”

حال که حال من در اظهار ارادت
 به اهل البیت^{علیهم السلام} و برائت از
 دشمنان آن ها چنین است، از خدایی
 که بر من منت گذارده و با شناخت
 شما و دوستان شما و با تنفر از
 دشمنان شما مرا گرامی داشته،
 می خواهم که مرا در دنیا و آخرت
 در کنار شما قرار دهد.

معلوم است با آن ارادت و این
 برائت شرایط معیّت با آن ذوات
 قدسی فراهم می گردد و به جهت
 فراهم بودن شرایط است که تقاضای
 معیّت با آن ها را می نمائید و
 اظهار می داری: ای ابا عبدالله، من
 می خواهم در دنیا و آخرت با شما
 زندگی کنم، و نمی خواهم با
 دشمنان شما هم گروه باشم.

102 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین

چنانچه ملاحظه می‌فرمائید در
جای جای زیارت عاشورا، ابتدا یک
فراز جهت عشق‌ورزیدن به امام در
میان است و سپس فرازی جهت تنفر
از دشمنان آن حضرت مطرح می‌گردد
و سپس دعا شروع می‌شود، زیرا تا
جان را با محبت به مطهرین از یک
طرف و برائت از آلودگان از طرف
دیگر زینت ندهیم جانمان شایسته‌ی
اجابت آن دعا نمی‌شود و خدا نظری
به ما نخواهد کرد.⁴¹ همان چیزی
که قرآن بر آن تأکید دارد و
می‌فرماید: «...فَمَنْ يَكْفُرْ
بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنُ بِاللهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ
بِالعُرْوَةِ الوثقى...»؛⁴² هرکس به
طاغوت کفر بورزد و به خدا ایمان
بیاورد به دستگیره‌ی محکمی چنگ
زده است. در اینجا ابتدا کفر به
طاغوت را مطرح می‌فرماید،
همان‌طور که در زیارت عاشورا
ابتدا صد لعن مطرح می‌شود.

---

41 - در سال‌های اخیر که عده‌ای به
لعنت‌ها و تنفرهای زیارت عا شورا اشکال
گرفتند کارشان به جایی کشید که در خط
دشمنان نظام اسلامی قرار گرفتند و در صد
براندازی نظام اسلامی برآمدند، زیرا وقتی
تنفر از دشمنان اسلام در قلب ما نهادینه
نشده، آرام آرام محبت آن‌ها جای محبت به
اسلام می‌نشیند.

42 - سوره‌ی بقره، آیه‌ی 256.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 103

امام حسین ♦.....

در ابتدای فراز فوق‌الظهار می‌دارید معرفت به شما و معرفت به دوستان شما یک کرامت و بزرگی است و خداوند با لطف خود چنین کرامتی را به من مرحمت کرده است همچنان که تنفر به دشمنان شما را به عنوان کرامتی بزرگ رزق من نموده. حال با داشتن چنین حالی از خدایی که مرا با معرفت به شما و معرفت به دوستان شما بزرگ کرد و کرامت داد و به من رزق برائت از دشمنان شما را داد، می‌خواهم «أَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ»؛ که مرا در دنیا و آخرت در کنار شما قرار دهد. و به مقامی برساند که شایستگی نزدیکی به مقام شما را پیدا کنم و در دنیای شما زندگی نمایم. مقام معیت و یگانگی با امام، بالاتر از این حرف‌هاست که با گفتگو حقیقتش روشن شود. ولی همین قدر فکر کن چه بهشتی خواهد بود وقتی در عالم اهل‌بیت^{علیهم‌السلام} به سر بریم و در افقی قرار گیریم که امام، عالم و آدم را در آن افق احساس می‌کنند.

در ادامه‌ی همان تقاضا می‌گویی:

104 زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

“وَأَنْ يُثَبَّتَ لِي عِنْدَكُمْ
قَدَمَ صِدْقٍ فِي الدُّنْيَا وَ
الْآخِرَةِ”

و در راستای معیت با شما از
خدا می‌خواهم که در کنار شما با
تمام صدق و صفا استوار بمانم،
چه در دنیا و چه در آخرت.

خدایا! زیارت عاشورا چه جرأتی
به انسان می‌دهد که چنین آرزوی
بزرگی را بر زبان براند و چه
امیدی در ما ایجاد می‌کند که
مقامی اینچنین بزرگ را طلب
کنیم، نظر کنیم به مقامی که
حسین ♦ و اصحاب او در آن مقام
بودند و از خدا بخواهیم که در
دنیا و آخرت ثابت قدم در کنار
آن‌ها باشیم. اگر بدانیم چقدر
دنیای مردم عادی تنگ و پوچ است،
می‌فهمیم که این فراز از دعا چه
طلب بزرگی است. چگونه وقتی اسیر
دیوارهای تنگ میل‌ها و کشش‌ها و
جهل‌های خود هستیم و اصلاً دنیای
آزاد و وسیع آن‌ها را نمی‌شناسیم،
بفهمیم که با حسین ♦ و اصحاب او
بودن یعنی چه؟

طلب مقام محمود

گویا زائر حسین ♦ متوجه است
در زیارت آن حضرت تمام دریچه‌های

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 105
 امام حسین ♦.....
 رحمت خدا گشوده است و لذا به
 خود جرأت می‌دهد که تقاضای خود
 را تا آنجا وسعت دهد که اظهار
 کند:

«وَأَسْأَلُهُ أَنْ يُبَلِّغَنِي
 الْمَقَامَ الْمَحْمُودَ لَكُمْ
 عِنْدَ اللَّهِ»

و در ازای برائت از دشمنان
 شما و موذت به شما و در راستای
 معیت با آن عزیزان، از خدا
 می‌خواهم که مرا به مقام محمودی
 که شما نزد خدا دارید، برساند.
 خداوند در قرآن می‌فرماید: ای
 پیامبر مقداری از شب را بیدار
 بمان و به عبادت بگذران بلکه
 پروردگار تو، تو را به مقام
 محمود برساند: «وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ
 بِهِ نَافِلَةً لَّكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ
 مَقَامًا مَّحْمُودًا».⁴³

به فرمایش بزرگان، مقام
 محمود، مقام شفاعت و ولایت است.
 شما در زیارت عاشورا پس از آن
 مقدمات از خدا مقام محمودی را
 می‌خواهی که هدیه‌ی خدا به
 اهل‌البیت^{علیهم‌السلام} است، حق هم داری که
 چنین جرأتی را به خود بدهی،
 زیرا که از طریق زیارت حضرت

106 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

سیدالشهداء ♦ با همه پیامبران
همسو خواهی شد. حضرت صادق ♦
ثواب زیارت امام حسین ♦ را در
حدی می‌دانند که گناهان هفتاد
سال انسان آمرزیده می‌شود و رسول
خدا ﷺ با او مصافحه می‌کنند و آن
حضرت و حضرات علی و فاطمه و
ائمہ علیهم‌السلام برای او دعا می‌فرمایند.⁴⁴
چون از طریق آن برائت و آن
مودت به مقام معیت با اهل بیت علیهم‌السلام
امید بستی و در نتیجه به نزدیکی
به مقامات عظیم آن خاندان
امیدوار شدی، می‌خواهی به مقامی
برسی که هیچ نقصی در مقابل حضرت
حق در تو نمانده باشد و موانع
قرب، تماماً رفع شده باشد و به
همین جهت تقاضای مقام محمود
می‌نمایی.

ملاحظه می‌فرمائید که زیارت
عاشورا عبادتی است بزرگ با
اهدافی عالی. چون می‌خواهید در
ذیل نور سیدالشهداء ♦ توحیدی
شوید و حالاتی را که بر موحدان
بزرگ رسیده است آرزو می‌کنید.
زیرا خواندن زیارت عاشورا، توجه
به حادثه‌ای نیست که در گذشته
اتفاق افتاده و شما به یادآوری

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 107

امام حسین ♦.....
آن می‌پردازید، بلکه توجه به یک نوع زندگی زیبایی دایمی است که در حال تنفس در آن هستید. نظر انداختن و دل سپردن به مقام محمودی است که مقام پیامبر و امامان ♦ است، یعنی از دنیای منجمد مردم سرگردان در آمدن و به دنیای روح‌های بزرگ موحدین راستین وارد شدن، چرا که بزرگی هر انسان به بزرگی اهداف اوست. به رسم یگانگی با آن روح‌های بزرگ اظهار می‌داری:

“وَأَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ
ثَارِي مَعَ إِمَامٍ هُدَى
ظَاهِرٍ نَاطِقٍ بِالْحَقِّ
مِنْكُمْ”

و از خدا می‌خواهم که رزق من گرداند خون‌خواهی خودم را در کنار امامی هدایت شده و نمایان که به حق می‌خواند و آشکارا بشریت را هدایت می‌کند.

در چنین آرزویی است که انسان فقط ناظر جبهه‌ی حق و باطل نیست و در تنفّر از باطل و محبّت به امام در حدّ احساسات عاطفی متوقف نمی‌شود بلکه می‌خواهد در میدان عمل در اردوگاه پشْتیبانی از حق قرار گیرد و فعّالانه این محبّت و آن برائت را در جان خود تثبیت

108 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

کند و طراوت دفاع از حق را در زندگی خود به فعلیت برساند و عملاً در چنین شور و شعف معنوی وارد شود و حاکمیت حق را تا صحنه های سیاسی و اجتماعی گسترش دهد، زیرا همه جا باید حاکم محبوب ما یعنی خداوند حاکم باشد. آن هم در حدی که زائر سیدالشهداء ♦ به مرتبه‌ی خون‌خواهی حضرت نایل شود، که بحث آن در فرازهای قبل گذشت. ابتدا حسین ♦ را «ثارالله» خوانند که خداوند خون‌خواه اوست، با شدت یافتن یگانگی بین زائر و امام، می‌خواهد در کنار امام منصور، خودش خون‌خواه حضرت باشد و لذا خود را خون‌خواه حضرت احساس می‌کند، و باز با شدت یافتن یگانگی در این فراز اخیر می‌خواهد خون‌خواه خود باشد، زیرا دیگر جدایی بین خود و مولایش احساس نمی‌کند و می‌گوید: «وَ أَنْ يَرْزُقَنِي طَلَبَ ثَارِي» و سپس اظهار می‌دارد:

“وَ أَسْأَلَ اللَّهَ بِحَقِّكُمْ وَ
بِالشَّانِ الَّذِي لَكُمْ عِنْدَهُ
أَنْ يُعْطِيَني بِمُصَابِي بِكُمْ
أَفْضَلَ مَا يُعْطِي مُصَابَا
بِمُصِيبَتِهِ مُصِيبَةً مَا

امام حسین ♦.....

أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا
فِي الْإِسْلَامِ وَ فِي جَمِيعِ
السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ ﴿٢٠﴾

از خدا تقاضا دارم به حق شما
و به حقیقتِ شأن و منزلتی که در
نزد خدا دارید، مرا به پاداش
اندوه و مصیبتی که از شما دارم،
برترین عطائی را که به
مصیبتزده ای می‌کند به من عطا کند
به خاطر مصیبتی که چقدر در عالم
اسلام و در جمیع آسمان‌ها و زمین
بزرگ بود.

مقام اتحاد با امام را ملاحظه
بفرمائید که چگونه در راستای آن
اتحاد و یگانگی از عمق جان
اظهار می‌دارید: مصیبتی که به
شما و سختی‌هایی که بر شما وارد
شده است، همه بر من وارد شده
است، حال از خدا می‌خواهم که اجر
آن مصیبت‌های بزرگ را به من نیز
عطا کند. چون شیعه در عمل نشان
داده است که با امام حسین ♦ و
اصحاب کربلا، هم‌تاریخ شده و لذا
هر شمشیری که بر آن‌ها فرود آمد،
آن را بر جان و روح خود احساس
می‌کند.

امام حسین ♦

انتظار پاداشی بزرگ

توجه کنید چه حالتی را باید در خواندن این جمله در خود ایجاد کنید تا آن را صادقانه بگوئید. باید متوجه بود که مصیبت بزرگی بر ما وارد شده است زیرا ما پاره‌ای از جان امام حسین ♦ هستیم، او کلی است که ما جزئی از پرتو آن کل می‌باشیم. مگر آن حضرت محبوب جان من و شما نیست؟ پس به اصل جان انسان‌ها یعنی به انسانیت کل، مصیبت وارد شده است. امام، جان جان انسان‌هاست. و این است که هر مصیبتی بر او وارد شود در واقع به عمق جان انسانیت هر انسان وارد شده است. به همین جهت وقتی بر پیامبر و ائمه علیهم‌السلام صلوات می‌فرستیم، در واقع بر عمق جان خود صلوات فرستاده‌ایم و لذا پرتوی از آن صلوات بر جان ما بر می‌گردد. امام حقیقت هر انسان و هر جان جان هر انسان می‌باشد و هر کس از او غفلت کند از هم‌هی انسانیتش غافل شده است. به گفته‌ی مولوی:

هر که ماند زین تا قیامت وای
قیامت به‌خبر او، ای های او
هر که ناگه از ای خدایا! چون
حنان مَه دور ماند نُود شده‌های او

ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با 111

امام حسین ♦.....

خیمه در خیمه، پیش شاه عشق و
طناب اندر طناب لشکرهای او
خیمه‌ی جان را ستون نور پاک از
از نور پاک تابش سیمای او
عشق شیر و عاشقان در میان پنجه‌ی
اطفال شیر صدتای او
در کدامین پرده کس نداند، کس
ینهار، بود عشق، نبیند جای او
عشق، چون خورشید برشود تا آسمان
ناگه سر کند غوغای او⁴⁵
امام، شاه عشق و خیمه‌ی جان
انسان است. اگر آن حضرت بر ما
نظر کند در واقع جان ما به اصل
خودش نزد یک می‌شود چون انسان
کامل جنبه‌ی کمالی هر انسان
می‌باشد. حال در مصیبتی که بر
امام حسین ♦ وارد شده است ملاحظه
کن جان بیدار چه حالتی خواهد
داشت و این مصیبت را برای خود
چگونه احساس می‌کند و وای اگر
کسی مصیبت اهل بیت^{علیهم‌السلام} را در جان
خود و برای خود احساس نکند. در
این صورت این انسان از خود
برترش غافل است. می‌گویی: ای
ابا عبدالله من این مصیبت را بر
خودم وارد می‌دانم و خود را صاحب
عزا حس می‌کنم. اظهار می‌دارید:
«بِمُصَابِي بِكُمْ»؛ مصیبت من است آن
چه به شما وارد شده و واقعاً

112 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

مصیبت من است. و از آنجایی که آن مصیبت جهت حفظ دین و دینداری است و زیباترین عمل عبادی ممکن در آن زمان به حساب می‌آید، انتظار پاداشی بزرگ برای آن هست و در این راستا و با توجه به اتحادی که با اصحاب کربلا پیدا کردید، اظهار می‌دارید پاداش تحمل مصیبت مرا که به شما وارد شده است از خدا می‌خواهم. «أَفْضَلَ مَا يُعْطَى مُصَابَا بِمُصِيبَتِهِ»؛ آن هم کامل‌ترین پاداشی را که به مصیبت‌زدگان می‌دهی. «مُصِيبَةٌ مَا أَعْظَمَهَا وَ أَعْظَمَ رَزِيَّتَهَا فِي الْإِسْلَامِ وَ فِي جَمِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ»؛ مصیبتی که مصیبت بزرگی است در اسلام و در همه آسمان‌ها و زمین. بزرگی این مصیبت را ما بر جان خود احساس می‌کنیم. مصیبت فقط بر حضرت زینب (علیها السلام) وارد نشده است، بلکه بر هر کسی که احساس اسلامیت دارد و هر کسی که اهل آسمان‌ها و زمین است، این مصیبت بزرگ بر او هم وارد شد. چه بفهمد و چه نفهمد.

راستی اگر مصیبت وارده بر اباعبدالله ♦ مصیبت وارده بر ما نیست، پس مصیبت بر چه کسی است؟ آری اگر ستمگری در گوشه‌ای از

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 113
 امام حسین ♦.....
 این دنیا بمیرد، مصیبت ما نیست،
 مصیبت خودش است و اول مشکلاتش.
 ولی مصیبت بر ابا عبدالله ♦ به
 عنوان بزرگ‌ترین انسان روزگار
 خود چنین نیست. هرکس در مصیبت
 وارده بر آن حضرت مجبور است
 موضع خود را روشن کند و احساس
 خود را بنمایاند، چون حقیقتاً
 حسین ♦ یعنی ما، ولی در مرتبه‌ای
 که جذبه‌ی آرمانی ما به حساب
 می‌آید. حسین ♦ یعنی ما با وسعتی
 بیشتر. پس در صحنه‌ی کربلا ما
 هستیم که داریم شمشیر می‌خوریم،
 و ما را به شهادت کشانده‌اند، و
 ما نیز عزادار خود هستیم، چرا
 که به اعتباری امام پاره‌ای از
 جان ماست.

پرواز به سوی افق‌های برتر

شهادت ابا عبدالله ♦ بر عالم هستی
 گران آمده و مصیبت او بر جمیع
 آسمان‌ها و زمین طاقت‌فرسا بود،
 زیرا که مقصد خلقت هستی، انسان
 است و اصل انسانیت هم امام
 معصوم است و عالم به امام نظر
 دارد و هر مصیبتی که بر امام
 وارد شود بر جذبه‌ی برتر عالم
 یعنی بر قلب عالم وارد شده است.
 و لذا در راستای عزاداری و

114 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با امام حسین ♦

احساس مصیبت برای حسین ♦ باید یک نوع یگانگی قلبی در این جریان نه تنها با انسانیت، بلکه با عالم هستی در خود ایجاد کنیم و با این حال و هوا می‌توان با زیارت عاشورا زندگی کرد و از دنیای تنگ روزمرگی‌ها به درآمد، وگرنه مصیبت‌های ما در حد مریض شدن فرزندان و گم شدن کفش و کلاه‌مان تقلیل می‌یابد و غم ما غم کهنه‌شدن فرسوده‌ایمان می‌شود.

با زیارت عاشورا می‌توان پرواز کرد و بلندتر از این زندگی عادی، به افق‌های بسیار برتر نزدیک شد، خود را در صحنه‌ای وارد نمود که صحنه‌ی مقابله‌ی جبهه‌ی حق به فرماندهی امام حسین ♦ در مقابل جبهه‌ی باطل است و از این طریق با حسین ♦ زندگی کنیم تا با روزمرگی‌ها هم‌جوار نگردیم و با پایین و بالا رفتن قیمت کالاهای دنیا، شخصیت ما هم بالا و پایین نرود که به تعبیر قرآن این همان خسران مبین و ضرر کامل است.⁴⁶ وقتی توانستیم به

---

46 - قرآن در سوره‌ی حج، آیه‌ی 11

می‌فرماید: «وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 115

امام حسین ♦.....

آن درجه از بصیرت برسیم که مصیبت‌های وارده بر اولیاء الهی را مصیبت خود مان محسوب کنیم، دیگر بالا و پایین رفتن عوامل زودگذر دنیا، غم‌ها و شادی‌های ما را تعیین نمی‌کنند، گفت:

گرچه در خشکی هزاران

ماهیان را با یبوست

این جهان خود حبس

هین روید آن سو که

این جهان محدود و آن

نقش و صورت پیش آن

بنای ما براین است که از این

دنیا درآییم و به دنیای محمد و

آل محمد وارد شویم و نور

حسین ♦ راهنما و عامل جهت‌دهی

خوبی است. در همان راستا که

شرایط را جهت طرح عالی‌ترین

الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ»؛ و از مردم کسانی هستند که خدا را فقط در حد حرف می‌پرستند، پس اگر خیری به آن‌ها برسد بدان اطمینان یابند و چون بلایی به آن‌ها رسد روی برتابند، در دنیا و آخرت در خسران‌اند، این است همان خسران آشکار.

116 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

تقاضاها مناسب دیدید اظهار
می‌دارید:

«اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِي
مَقَامِي هَذَا مِمَّنْ تَنَالُهُ
مِنْكَ صَلَوَاتٌ وَ رَحْمَةٌ وَ
مَغْفِرَةٌ»

خدایا! در این مقام، که مصیبت
شهادت امام ♦ بر جانم نشسته،
مرا جزء کسانی قرار ده که از
طرف تو صلوات و رحمت و مغفرت
دریافت کرده‌اند.

اظهار می‌دارید: «اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي
فِي مَقَامِي هَذَا»؛ خدایا در مقامی
این‌چنین، یعنی مقامی که از طریق
زیارت عا شورا به زیارت حضرت
سیدالشهداء ♦ نایل شده‌ام و خود
را در پرتوی گانگی با آن حضرت
قرار داده‌ام، در مقام برائت از
دشمنان امام حسین ♦ و عشق و
محبت به سلطان عشق و یارانش، در
مقامی که مقام زندگی واقعی است،
مرا شامل صلوات و رحمت و مغفرت
خود قرار ده. اگر این زیارت و
عزاداری شرایط قابلیت چنین
صلوات و رحمت و مغفرتی را فراهم
نمی‌کرد، چنین تقاضایی، تقاضای
بیهوده‌ای بود. پس معلوم است در
شرایطی قرار گرفته‌اید که امکان
صلوات و رحمت و مغفرت الهی بر

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 117
 امام حسین ♦.....
 جانتان فراهم است و بر این اساس
 اظهار چنین تقاضای مهمی را به
 ما آموخته‌اند، از طریق این
 تقاضا از خدا می‌خواهی تا هم‌همی
 نیکی‌ها را به طور یک جا به شما
 عطا کند. از خدا تقاضا می‌کنی!
 هم صلواتی که بر پیامبر خودت
 می‌فرستی، بر جان من بوزان، تا
 جان من بهار شود و هم رحمتت را
 که بر هستی سرازیر می‌داری، بر
 جان من بریز، تا جانم شکوفا
 گردد و با اتصال به نور ربوبیت
 تو سرمست گردد، هم مغفرتت را بر
 من بیفشان تا موانع اتصال به
 مقام قربت رفع گردد.

بزرگترین تقاضا

بعد از این فراز از دعا که
 جانتان آمادگی کامل پیدا می‌کند،
 در فراز بعدی به خود اجازه
 می‌دهید که عظیم‌ترین تقاضا را بر
 زبان آورید، بالاترین تقاضایی که
 ممکن است یک بشر از خدای خود
 داشته باشد. خدایا، پروردگارا،
 تمام وجود ما را ذوب گردان و
 این دعا را در حق‌مان مستجاب
 بفرما. و آن تقاضا این است که:

“اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَحْيَايَ
 مَحْيَا مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

امام حسین

وَ مَمَاتِي مَمَاتِ مُحَمَّدٍ وَ
آلِ مُحَمَّدٍ

خدایا! حیات و مرگ مرا همچون
حیات و مرگ محمد^ص و آل او قرار
بده.

مگر نه این که انسان وقتی به مقصد می‌رسد که همه‌ی ابعاد وجودش از نقص رسته باشد؟ و مگر انسان معصوم در شعف بی‌نقصی و در طراوت انس با خدا در همه‌ی ابعاد وجودی‌اش به سر نمی‌برد؟ مگر محمد و آل محمد^ص معصوم نیستند؟ حال ملاحظه کنید چه تقاضای بزرگی را از دریچه‌ی زیارت عاشورا، با خدا در میان می‌گذارید. از خدا می‌خواهید آن طور که انسان‌های کامل بدون هر حجابی با تو به سر می‌برند و زندگی خود را می‌گذرانند شما هم زندگی را بگذرانید و آن طور که امام معصوم به مرگ نظر دارد و با مرگ روبرو می‌شود، شما بر مرگ نظر کنید و با آن روبرو شوید و از دریچه‌ی مرگ به سوی ابدیتی بس نورانی سیر کنید. در یک کلمه در این فراز طالب عبودیت محض شده‌اید، زیرا همه‌ی حقیقت انسان، همین عبودیت است که منجر به تجلی ربوبیت کامل حق بر قلب‌ها

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 119

امام حسین ♦.....
می‌گردد. مقام زائر حسین ♦ چه اندازه ارزشمند است که می‌تواند عالی‌ترین مقام ممکن را از خداوند تقاضا کند، تمام زیارت عاشورا برای رساندن زائر امام حسین ♦ است به چنین مقامی. کدام تقاضا و آرمان بالاتر از این می‌تواند باشد که زندگی و مرگ انسان، در فضای زندگی و مرگ بزرگ‌ترین انسان‌های هستی قرار گیرد؟ اگر بدانیم انسان‌های عادی در چه دنیای تنگی زندگی می‌کنند و اگر بدانیم در این دنیای تنگ دست و پا زدن چقدر آزار دهنده است و اگر بدانیم آنگاه که زندگی از و هم‌ها و خیالات آزاد شد چقدر شیرین و گسترده است و اگر بدانیم زندگی در افقی که معصوم در آن افق زندگی می‌کند چه اندازه روح‌افزا است و چه اندازه آزادی از خود و از هوس‌ها را به دنبال دارد، لحظه‌ای از این دعا غافل نمی‌شویم.

انسان‌های معمولی با ارزش‌های پیرایه‌ای و غیر واقعی برای خود عالم مخصوصی ساخته‌اند و در آن زندگی می‌کنند که هیچ نوری از حقایق غیبی بر جانشان نمی‌تابد و راهی به عالم گسترده‌ی غیب و

120 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین

معنویت به سوی آنها گشوده نمی‌شود و همه با سایه‌های ذهنی خود مانوس‌اند و همین امر موجب می‌شود تا رابطه‌شان با حقیقت قطع شود و در این حال به جای رابطه داشتن با یک زندگی واقعی، با سایه‌ی زندگی رابطه برقرار می‌کنند و در واقع در سراب زندگی می‌دوند و هر چه بیشتر از اصل خویش فاصله می‌گیرند، تا آنجا که دیگر با خود حقیقی‌شان بی‌ارتباط می‌شوند و همه‌ی زندگی را خرج سایه‌های زندگی می‌کنند و دیگر هیچ، و در انتها وامانده و خسته، زندگی را تمام می‌کنند، گفت:

جان همه روز از وز زیان و سود
لگدمال خیال به زبـنم زوال
نی صفا می‌ماندش نی به سوی آسمان
نی لطفه قدر راه سفر
زندگی انسان‌های معصوم در ست
برعکس، آنقدر که آن‌ها در آسمان
معنویت زندگی می‌کنند در زمین
تنگ و تاریک به سر نمی‌برند و ما
در زیارت عاشورا از خدا زندگی و
مرگی همانند زندگی و مرگ
معصومین را می‌خواهیم تا در واقع
از اضمحلال و روزمرگی‌ها رها
شویم. آنقدر افق این فراز از
زیارت بلند است که هیچ تقاضایی

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 121
 امام حسین ♦.....
 را نمیتوان همپراز آن دانست فقط
 میتوان گفت: خدایا خودت جرعه‌ای
 از مزه‌ی زندگی معصومین را بر
 جان ما بچشان تا از خاک برآیم
 و به افلاک در آییم.

غم غربت

پس از طرح آن تقاضای بزرگ، غم
 غربت خود را در روزگاری که در
 آن به سر می‌برید با خدای خود در
 میان می‌گذارید و عرضه می‌دارید:

“اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا يَوْمٌ
 تَبَرَكْتَ بِهِ بَنُو أُمَّيَّةَ وَ
 ابْنُ آكِلَةِ الْأَكْبَادِ
 اللَّعِينُ ابْنُ اللَّعِينِ
 عَلَى لِسَانِكَ وَ لِسَانِ
 نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ
 آلِهِ فِي كُلِّ مَوْطِنٍ وَ
 مَوْقِفٍ وَقَفَ فِيهِ نَبِيُّكَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ﴿١﴾

خدایا روز عاشورا را مبارک
 شمردند، بنی امیه و فرزندان
 جگرخوار که ملعون است بر زبان
 تو و زبان پیامبر تو در هر موطن
 و موقفی که در آن ایستاده

122 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

پیامبر تو که صلوات خدا بر او و
بر آل او باد.⁴⁷

خدایا امروز و امروزه روزگاری
شده که بنی امیه و فرزندان هند
جگر خوار به جهت آن که فرزند
پیامبرشان را شهید کردند جشن
میگیرند. خدایا دنیای آنها
دنیایی است که کشتن امام معصوم
را وسیله‌ی حفظ حیات و دنیای خود
می‌دانند. اینان قومی هستند که
همواره مورد لعن خدا و رسول
خدا^ﷺ بوده‌اند.

ملاحظه فرمائید که در زیارت
عا شورا بنا بر این است که چهره‌ی
نفاق بنی امیه رسوا شود نه این
که تقابل بین شیعه و سنی شکل
گیرد. البته نقش بنی امیه در
ایجاد تقابل اهل سنت با شیعه را
نیز نباید نادیده گرفت، آنها
سعی کردند مبارزه‌ی خود با
امامان معصوم^ﷺ را به مبارزه‌ی
اهل سنت با امامان و شیعیان
تبدیل نمایند. همین کاری که
امروزه وهابیون انجام می‌دهند.

---

47 - آكلة الاكباد، هند مادر معاویه است،
چون در جنگ احد وقتی حضرت حمزه را شهید
کردند، جگر آن حضرت را در آورد و در دهان
گذاشت.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 123

امام حسین ♦.....

از آن جایی که در بینش اسلام ناب «كُلُّ يَوْمٍ عَاشُورَا وَ كُلُّ أَرْضٍ كَرْبَلَا»؛ است و شعار ما شیعیان در طول تاریخ بعد از کربلا چنین بوده، با اظهار این فراز از زیارت، متوجه جبهه‌های باطل زمانه‌ی خود می‌شویم که چگونه یزیدیان بر باطل خود تأکید می‌کنند و حق و حقیقت را به مسلخ می‌برند، بر همین اساس بزرگان دین همواره زیارت عاشورا می‌خواندند تا از حرامیان روزگار خود غافل نگردند. تا مهدی امت ظاهر شود هر روز برای ما روز عاشورا است و از ظلمی که توسط استکبار جهانی بر حق و حقیقت روا داشته می‌شود غافل نخواهیم ماند.

بزرگان دین همواره با زیارت عاشورا مانوس بودند تا همیشه خود را در جبهه‌ی کربلایان به فرماندهی حضرت امام حسین ♦ حفظ کنند، چون متوجه بودند و هستند که این جبهه تا قیام قیامت گشوده است. مگر امروز ستمگران در هر لباسی و به شکل‌های مختلف با اسلام ناب در جنگ و ستیز نیستند؟ شعار «كُلُّ يَوْمٍ عَاشُورَا وَ كُلُّ أَرْضٍ كَرْبَلَا»؛ می‌خواهد بگوید:

124 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

روح خود را برای همیشه با فرهنگ اصحاب کربلا متحد نگه دار تا شور اصحاب حسین ♦ در جانت زنده بماند و لحظه ای از وفاداری به حقیقت غافل نمانی. مضافاً این که متذکر می شوید جبهه ی یزیدیان به جهت لعنت دائمی که خدا و رسول خدا ﷺ بر آن می کنند هرگز سر به سلامت نمی برد و لذا با تکرار این فراز از بی تفاوتی نسبت به حق و باطل - که هلاکت بزرگی است - خود را نجات می دهیم.

با امید به این که تلاش های جبهه ی باطل به جهت لعنت خداوند، به هیچ نتیجه ای نمی رسد، خود را در این لعنت ها شریک می نمائید و تقاضا می کنید:

“اللَّهُمَّ الْعَنْ أَبَا
سُفْيَانَ وَ مُعَاوِيَةَ وَ
يَزِيدَ بْنَ مُعَاوِيَةَ عَلَيْهِمْ
مِنْكَ اللَّعْنَةُ أَبَدًا

الْأَبَدِينَ ❁

خدایا بر اباسفیان و فرزند او یعنی معاویه و یزید فرزند معاویه لعنت و دوری از رحمتت را جاری فرما. لعنتی از جانب تو تا ابد بر آنها باد. تا همیشه سنت یزید در عالم رسوا و مطرود باشد

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 125
امام حسین ♦.....
و هرگز تنفر ما نسبت به آن سنت
سوء و سیاه فرو ننشیند.

إن شاء الله عزیزان متوجه هستند که
نقش این لعنت‌ها در جهت‌دهی قلب
بسیار مهم است و موجب طهارت آن
از گرایش‌هایی می‌شود که در نفس
امّاره‌ی انسانی نهفته است. در
راستای شکایت از غربت حق اظهار
می‌دارید:

“ وَ هَذَا يَوْمٌ فَرِحَتْ بِهِ
آلُ زِيَادٍ وَ آلُ مَرْوَانَ
بِقَتْلِهِمُ الْحُسَيْنَ صَلَوَاتُ
اللَّهِ عَلَيْهِ ۞

خداوند: این روز، روزی است
که آل زیاد و آل مروان به جهت
قتل حسین ♦ شادی می‌کنند.

با غفلت از غدیر و عدم رشد
معنوی جامعه، احزاب و گروه‌هایی
با آن درجه از شقاوت و پستی شکل
گرفتند که به قتل امام حسین ♦
با آن همه صفا و بزرگی و صداقت
و ایمان، خوشحال شدند. چقدر
باید جامعه از مرزهای انسانیت
دور شده باشد که در درون آن
جامعه گروه‌هایی شکل بگیرند که
با قتل چنین انسانی که نمایشگاه
فضایل بود، خوشحال شوند. الهی!
از عمق وجودم از تو تقاضا می‌کنم
جبهه‌ی ما را از آن‌ها جدا کن و

126 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

جان ما را به تنفّر و دوری محض
نسبت به این طایفه‌ها و جریان‌ها
تبدیل فرما و در این راستا
اظهار می‌دارید:

“اللَّهُمَّ فَضَاعِفْ عَلَيْهِمُ

اللَّعْنَ مِنْكَ وَ الْعَذَابِ ﴿۱۰﴾

خدایا! پس لعنت و عذاب خود را
بر آن‌ها بیش از پیش بیفزا.

الهی سراسر قلب من از
انسان‌های خبیث، پرکینه است. پس
خدایا لعنت و عذاب خود را بر
آن‌ها بیشتر کن، تا حجاب‌های بین
من و تو رفع گردد و امورم اصلاح
شود، زیرا هر پیامبری چون به
مشکلی برخورد می‌کرد با لعنت
کردن بر یزید و قاتلان امام
حسین ♦ مشکل خود را رفع می‌نمود.
از جمله حضرت آدم ♦ چهار بار
یزید را لعنت کرد و حوّا را در
عرفات یافت⁴⁸ و نوح نیز چهار
بار یزید را لعنت کرد و کشتی او
از موانع گذشت و به راه خود
ادامه داد.⁴⁹ امروز نیز جوامع
اسلامی در صورتی از موانع خود
عبور می‌کنند که تنفر خود را از
دشمنان بشریت اعلام نمایند و جهت

---

48 - «بحار الانوار»، ج 44، ص 243.

49 - «بحار الانوار»، ج 44، ص 243.

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 127
امام حسین ♦.....
خود را متوجه کمالاتی نمایند که
اهل البیت ♦ متذکر آن هستند.

مدیریت حُبّ و بغض

حال که در مقابل خوشحالی آنها
به جهت شهادت حضرت سیدالشهداء ♦
از خداوند برای آنها تقاضای
لعنت نمودید در ادامه اظهار
می‌دارید:

“اللَّهُمَّ إِنِّي أَتَقَرَّبُ
إِلَيْكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ
فِي مَوْقِفِي هَذَا وَ أَيَّامِ
حَيَاتِي بِالْبَرَاءَةِ مِنْهُمْ
وَ اللَّعْنَةِ عَلَيْهِمْ وَ
بِالْمُؤَالَاةِ لِنَبِيِّكَ وَ آلِ
نَبِيِّكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ
السَّلَامُ ❁

خدایا! من به سوی تو در این
روز و در این موقف و شرایط، از
طریق دوری و برائت و لعنت بر
قاتلان حسین ♦ و از طریق محبت به
پیامبر و آل او ﷺ، تقرب می‌جویم.
در این فراز، برائت و لعنت بر
قاتلان حسین ♦ را از یک طرف و
محبت و مودت بر پیامبر و آل او
را از طرف دیگر، و سیله‌ی تقرب
خود به خدا قرار می‌دهید. چون از
طریق چنین برائت‌ها و مودت‌ها
شخصیت خود را به تعادل می‌رسانید

امام حسين ◆

تا معلوم شود محبت خود را در کجا قرار دهید و غضب خود را به کدام طرف هدايت کنيد، زيرا که دينداري کامل در مديریت حبّ و بغض حاصل مي شود. چنانچه حضرت باقر فرمودند: «هَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ وَ الْبُغْضُ»؛⁵⁰ آيا دين و دينداري جز حبّ و بغض است؟ وقتي اين نکته به خوبي روشن شد معني و مقصد صد لعن و صد سلام روشن مي شود و إن شاء الله با انجام آن لعنتها و سلامها بهره، بلکه بهره ها به دست مي آوريد و از تکرار آن خسته نمي شويد. زيرا از آن طريق دينداري خود را در تعادل قرار داده ايد و سير لازم را در خود محقق نموده ايد، کسي خسته مي شود که اين امور را تکراري ببيند، ولي اگر هر بار با لعنت به دشمنان بهترين انسانها و يا با سلام بر آن انسانهاي بزرگ، خود را در حال و احوال جديدي قرار داديد ديگر خستگي به سراغ شما نمي آيد، زيرا:

ملاي نيست ماهي که بي دريا خود را ز دريا
 پس صد مرتبه مي گويي:

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 129
امام حسین ♦.....

«اللَّهُمَّ الْعَنْ أَوْلَ ظَالِمٍ
ظَلَمَ حَقَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ
مُحَمَّدٍ وَ آخِرِ تَابِعٍ لَهُ
عَلَى ذَلِكَ اللَّهُمَّ الْعَنْ
الْعِصَابَةَ الَّتِي جَاهَدَتِ
الْحُسَيْنَ وَ شَايَعَتْ وَ
بَايَعَتْ وَ تَابَعَتْ عَلَى
قَتْلِهِ اللَّهُمَّ الْعَنْهُمْ
جَمِيعاً»

خدایا! لعنت کن و از رحمت
خودت دور گردان اولین متجاوز به
حق محمد و آل او را و آخرین کسی
که متابعت کرده اولین ظالم را
بر ظلم. خدایا! لعنت کن طایفه‌ای
را که با حسین ♦ به سر جنگ
برآمدند و همراهی و بیعت و
متابعت بر قتل او کردند. خدایا!
بر همه‌ی این جبهه لعنت بفرست.

به حضرت صادق ♦ گفته شد: «إِنَّ
فُلَانًا يُؤْوَالِيكُمْ إِلَّا أَنَّهُ يَضْعُفُ عَنِ
الْبِرَاءَةِ مِنْ عَدُوِّكُمْ فَقَالَ هَيْهَاتَ
كَذَبَ مَنْ ادَّعَى مَحَبَّتَنَا وَ لَمْ يَتَّبِرْ
مِنْ عَدُوِّنَا»؛⁵¹ فلان کس به شما
ارادت و محبت دارد ولی نسبت به
برائت از دشمنان شما ضعف از خود
نشان می‌دهد. حضرت فرمودند:
هیئات! دروغ می‌گوید کسی که

130 زیارت عاشورا اتحاد روحانی با

امام حسین ♦

ادعای محبت ما را داشته باشد و از دشمنان ما تبری نجوید. ملاحظه فرمائید که در «صد لعن و صد سلام» ابتدا لعنت قرار دارد. زیرا تا قلب از توجه به غیر، پاک نگردد جای توجه و محبت به معصوم نخواهد شد. عمده آن است که روشن شود این «صد لعن و صد سلام» یک نوع ریاضت بزرگ قلبی است و قلب را به مراتب عالی می‌رساند. باید قلب را روی آن متمرکز کنیم و آن را متوجه تنفر به سوی اولین جبهه‌ی ظلمی بنماییم که گذاشت فرهنگ اهل بیت ♦ در زندگی مردم جاری شود، و مردم از طریق انسان‌هایی که واسطه‌ی فیض بین خدا و خلق بودند به زندگی معنوی کاملی دست یابند. شرط رجوع به حق کناره‌گیری از باطل است، در این فراز، قلب در بغض بر عصبیتی قرار می‌گیرد که مقابل امام حسین ♦ با آن همه صفا و ایمان و آزاد منشی ایستاد و بر آن عصبیتی که شرایط قتل حسین ♦ را فراهم کرد لعنت می‌کند و با تمام وجود از آن‌ها متنفر می‌گردد. و در آخر همه‌ی اراده‌ها را یک اراده کرده و از عمق جان

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 131
 امام حسین ♦.....
 می‌گویی: «اللَّهُمَّ الْعَنَّهُمْ جَمِيعًا»؛
 خدایا! بر همه‌ی ابعاد جدّه‌ی
 مقابل حسین ♦ لعنت فرست، چه
 آن‌هایی که به‌طور مستقیم به
 خاندان پیامبرت ظلم کردند و
 مردم را از فرهنگ زلال اهل‌بیت
 عصمت و طهارت^{علیهم‌السلام} محروم نمودند، و
 چه آن گروه‌هایی که تحمل حاکمیت
 امامان معصوم^{علیهم‌السلام} را بر جامعه
 نداشتند.

لعنت‌های جان‌بخش

دلی که نسبت به دشمنان
 اهل‌بیت^{علیهم‌السلام} غضب خود را شکل نداده،
 هنوز دل نشده، و هنوز زنده
 نگشته است و آن غضب با تکرار
 لعنت‌ها احیا می‌شود. فرمودند
 لعنت‌ها را صد بار تکرار کنید تا
 قلب در آن رابطه استحکام لازم را
 پیدا کند و چون یک نوع عبادت
 محسوب می‌شود و در عبادت، انسان
 باید قلب خود را در صحنه بیاورد
 تا آن قلب جهت بگیرد. با فکر
 نمی‌شود عبادت کرد، باید قلب در
 صحنه باشد، به عبارت دیگر باید
 خود را خرج کنید و با این قصد
 فرمودند آن قسمت را صد بار
 تکرار کنید تا به طمانینه‌ی لازم

132 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

برسید و زمینه‌ی تجلی نفعات الهی
بر جانتان فراهم شود.

بعضی‌ها سریعاً نمازشان را
می‌خوانند و می‌روند گوشه‌ای
می‌نشینند و به دیوار تکیه
می‌دهند. این‌ها چون عبادت را یک
عمل می‌دانند و نه یک سیر که
باید آن را با استمرار و آرامش
به دست بیاورند، آن عمل را
سریعاً انجام می‌دهند و لذا
بهره‌ی کافی از نماز خود
نمی‌برند. اگر حق زیارت عاشورا
درست ادا شود انسان طوری با نور
حضرت مأنوس می‌گردد که «آنچه
اندر وَهْم ناید آن شود»
(إن شاء الله). آن بزرگان بزرگ که
خیلی هم در زندگی‌شان کار داشتند
و هر دقیقه‌ی عمرشان برای مردم
مفید بود، از این زیارت دست
نمی‌کشیدند. خدایا! با لطف و کرم
خودت رزق ما را بهره‌مندی کامل
از زیارت عاشورا قرار بده.

وقتی خود امامان معصوم علیهم‌السلام به
ما یاد دادند که از خدا
بخواهیم «رَزَقْنِي الْبَرَائَةَ»؛ رزق
ما را برائت از قاتلان امام
حسین ♦ قرار دهد، پس از طریق
«صد لعن» باید رزق خاصی نصیب
خود کنیم و آن را عامل سیر و

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 133
امام حسین ♦.....

سلوک خود گردانیم. در حدیث قدسی
روایت شده: «أَنَّ مُوسَى ♦ قَالَ يَا
رَبِّ أَخْبِرْنِي عَنْ آيَةِ رِضَاكَ مِنْ عَبْدِكَ
فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ إِذَا رَأَيْتَ نَفْسَكَ تُحِبُّ
الْمَسَاكِينَ وَ تَبْغِضُ الْجَبَّارِينَ فَذَلِكَ
آيَةُ رِضَايَ»؛⁵² حضرت موسی ♦ گفت:

ای پروردگارا! به من خبر ده از
نشانه‌ی رضای از بنده‌ات، پس
خداوند به او وحی کرد؛ آن‌گاه که
نفس خود را در حال محبت به
مساکین و بغض بر ستمگران یافتی،
آن را نشانه‌ی رضایت من بدان. پس
باید از طریق ایجاد تنفر در
قلبمان از ستمگران و ایجاد محبت
به اباعبدالله ♦، مقام رضای الهی
را برای خود فراهم کنیم.

ملاحظه بفرمائید که چگونه قلب
انسان با تنفر بر متجاوزین به
استوانه‌های هدایت بشری جهت
می‌گیرد و در آخر هم گروهی را
لعنت کردید که به ظاهر خود را
دین‌دار می‌دانند ولی به جنایتی
دست می‌زنند که معلوم نیست
کافران چنین اجازه‌ای به خود
بدهند. چون این‌ها با پشتمانه‌ی
برداشت غلطی که از دین داشتند
گمان می‌کردند عمل آن‌ها حق است و

134 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

لذا دین را و سیله ی پنهان کردن کفر خود قرار می دادند. عمر سعد «لعن الله علیه» در روز عاشورا به لشکرش

می گوید: «يَا خَيْلَ اللَّهِ اِرْكَبِي وَ بِالْجَنَّةِ اُبْشِرِي»؛⁵³ «ای لشکر خدا!

سوار شوید و حمله کنید و بهشت بشارت باد بر شما!» چنانچه حضرت

امام سجاد ♦ در این رابطه

می فرمایند: «لَا يَوْمَ كَيَوْمِ الْحُسَيْنِ ♦

اَزْدَلْفَ عَلَيْهِ ثَلَاثُونَ اَلْفَ رَجُلٍ يَزْعُمُونَ اَنْهُمْ مِنْ هَذِهِ الْاُمَّةِ كُلِّ

يَتَقَرَّبُ اِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ بِدَمِهِ وَ هُوَ بِاَللَّهِ يُذَكِّرُهُمْ فَلَا يَتَّعِظُونَ حَتَّى قَتَلُوهُ

بَغْيًا وَ ظُلْمًا وَ عُدْوَانًا»؛⁵⁴ روزی چون روز حسین ♦ نباشد، سی هزار

مرد که گمان می کردند از این امتا ند دور او را گرفتند و هر

کدام به کشتن او به خدا تقرب می جست و او به آنها خدا را

یاد آور می شد ولی پند نمی گرفتند تا او را به ستم و ظلم و عدوان

کشتند.

قلب ما باید از این دینداری کور فاصله بگیرد و تنفر از این

نوع انحراف را در خود جدی بداند تا رویکرد صحیحی نسبت به دین در

او ایجاد شود و نقش و جایگاه

53 - «بحار الأنوار»، ج 44، ص 391.

54 - أمالی الصدوق، ص 462.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 135
امام حسین ♦.....
اهل البیت^{علیهم السلام} در هدایت مسلمین را
به خوبی درک کند.

ملاقاتی روحانی

پس از لعنت بر ناپاکان تاریخ و طهارت قلب از هر گونه گرایشی به سیره‌ی آنان، جهت قلب را به سوی پاکان می‌اندازید و سلام بر آن‌ها را شروع می‌کنید. این سلام که یک نوع ملاقات روحی است، برای روح بسیار نشاط آور است و به واقع شرایط تجلیات انوار روحانی اولیاء را بر قلب سلام‌کننده فراهم می‌کند، می‌خواهید از طریق سلام به آن حضرت یک نوع انس خاصی را با آن حضرت برقرار کنید. با سلام به ایشان آن انس شروع می‌شود و با همدردی با آن حضرت، انس و یگانگی و اتحاد روحی ادامه می‌یابد. عرض می‌کنید:

“السَّلَامُ عَلَیْكَ يَا أَبَا
عَبْدِ اللَّهِ وَ عَلَى الْأَرْوَاحِ
الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَائِكَ عَلَیْكَ
مِنْهُ سَلَامٌ اللَّهُ أَبَدًا مَا
بَقِيَتْ وَ بَقِيَ اللَّيْلُ وَ
النَّهَارُ وَ لَا جَعَلَهُ اللَّهُ
آخِرَ الْعَهْدِ مِنِّْي
لِزِيَارَتِكُمْ السَّلَامُ عَلَی
الْحُسَيْنِ وَ عَلَی عَلِيٍّ بِنِ

136 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

الْحُسَيْنِ وَ عَلِيٍّ أَوْلَادِ
الْحُسَيْنِ وَ عَلِيٍّ أَصْحَابِ
الْحُسَيْنِ ❁

سلامی از عمق جان بر شما ای
اباعبدالله، ای پدر روحانی بندگان
خدا و سلام بر روح‌های پاکی که در
ساحت و بارگاه معنوی شما فرود
آمدند، سلام خدا از طریق من تا
من باقی‌ام و تا شب و روز باقی
است، بر شما باد و هرگز این سلام
و زیارت و ارادت بر شما را
خداوند آخرین زیارت من قرار
ندهد، سلام بر حسین ♦ و بر علی
بن الحسین و بر فرزندان و بر
اصحاب او.

ملاحظه کنید بین زائر آن حضرت
با آن حضرت از طریق این سلام چه
دلدادگی در میان می‌آید. انسان
بتواند با امامش این گونه
معاشقه و مراوده کند، چه توفیق
بزرگی برای قلب او پیش آمده است
به خصوص وقتی این سلام و ملاقات
روحانی را صد بار با تمام وجود
بر امام و فرزندان و اصحاب آن
حضرت به میان آورد، قلب در چنین
شرایطی به نهایت کمال خود دست
می‌یابد.

عرضه داشتید: «عَلَيْكَ مِنْدِي سَلَامٌ

اللَّهُ»؛ سلام خدا از جانب من بر شما

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 137
امام حسین ♦.....
باد، تا از طریق سلامی که خداوند
بر آن حضرت دارد ما نیز بر آن
حضرت سلام کرده باشیم، هم یک قدم
به خدا نزدیکتر شویم و هم
بهترین سلام را بر مولایمان
حسین ♦ فرستاده باشیم.

بهترین راه اصلاح نفس

زیارت امام حسین ♦ را با این
صد لعن و صد سلام ادامه می‌دهیم و
تمام تلاشمان باید این باشد که
با مراقبت کامل، قلب را کنترل
کنیم و سعی نمائیم سیر قلبی‌مان
در آن تنفر و این موذت حفظ شود.
با این الفاظ شروع می‌کنید تا آن
احوال که دنبالش هستید به دست
آید و آرام آرام چشم دل به لطف
الهی گشوده شود، همان‌طور که
چشمه‌ی اشک برای اباعبدالله ♦ گشوده
می‌شود. چشمی که برای حضرت اشک
بریزد، چشم با برکتی است و در
سیر الی‌الله بسیار به کار می‌آید،
این همه تأکید بر گریه برای
اباعبدالله ♦ برای به کمال رساندن
مؤمنین است.

پیامبر خدا ﷺ فرمودند: «أَلَا وَ
صَلَّى اللَّهُ عَلَى الْبَاكِينَ عَلَى الْحُسَيْنِ ♦

امام حسین

و رَحْمَةً وَ شَفَقَةً»؛⁵⁵ یعنی سلام و رحمت و شفقت خدا بر کسانی که بر حسین گریه می‌کنند. گریه برای آن حضرت نه تنها در دنیا موجب رحمت و لطف پروردگار می‌شود، بلکه در آن دنیا که دنیای ابد ماست و بسیار به دستگیری نیاز داریم، به کمک ما می‌آید. چنانچه امام صادق می‌فرماید: «مَا عَيْنُ أَحَبَّ إِلَيَّ اللَّهُ وَ لَا عَبْرَةٌ مِنْ عَيْنِ بَكَتْ وَ دَمَعَتْ عَلَيْهِ وَ مَا مِنْ بَاكِ يَبْكِيهِ إِلَّا وَ قَدْ وَصَلَ فَاطِمَةَ وَ أَسْعَدَهَا عَلَيْهِ - وَ وَصَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَ أَدَّى حَقَّنَا - وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُحْشِرُ إِلَّا وَ عَيْنَاهُ بَاكِدَةٌ - إِلَّا الْبَاكِينَ عَلَيَّ جَدِّي فَإِنَّهُ يُحْشِرُ وَ عَيْنُهُ قَرِيرَةٌ - وَ الْبِشَارَةُ تَلْقَاهُ وَ السُّرُورُ عَلَيَّ وَجْهَهُ - وَ الْخَلْقُ فِي الْفَرْعِ وَ هُمْ آمِنُونَ»؛⁵⁶ هیچ چیزی از چشمی که برای حسین گریه کند و اشکی که برای امام حسین بریزد نزد خدا محبوب‌تر نخواهد بود. هیچ کسی برای امام حسین گریه نمی‌کند مگر این‌که به فاطمه (ع) و به پیغمبر خدا (ص) خواهد رسید و حق ما را ادا خواهد کرد. هر بنده‌ای فردای قیامت محشور شود چشمانش

55 - «بحارالانوار»، ج 44، ص 304.

56 - «بحارالأنوار»، ج 45، ص 207.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 139

امام حسین ♦.....
گریبان است مگر آن چشم که برای
جدم حسین ♦ گریبان باشد. زیرا او
در حالی محشور می شود که چشمش
روشن است. بشارتی به او داده
می شود و آثار سرور در صورتش
نمایان می باشد. مردم در آن روز
دچار جزع و فزع هستند غیر از
گریه کنندگان بر امام حسین ♦ که
در امان خواهند بود.

معلوم است که اشک بر حسین ♦
چشم دل را نیز می گشاید و رابطه ی
جان انسان را با حقایق غیبی
فراهم می کند و از فضایی
نفاق آلودی که اهل دنیا فراهم
می کنند، می رهد.

امیرالمؤمنین ♦ مرحب خیبری را
با آهن کُشتند و با اشکهایشان در
دل شب در نخلستان های مدینه همی
منیت هایشان را میراندند، همچنان
که با سکوتشان همی دشمنانشان
را نابود کردند. یعنی با آه و
اشک است که می توان اخلاق رذیله
را دفع کرد و این جاست که اثر
گریه برای امام حسین ♦ در رابطه
با اصلاح جان برای ما معلوم
می شود. البته گریه برای آن حضرت
نیاز به تزکیه ی اولیه دارد تا
قلب طهارتی پیدا کند و احساس
یگانگی با آن حضرت در انسان

140 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

ایجاد شود. ابتدا باید از سر
معرفت به مقام آن حضرت و محبت
به آن حضرت کار را شروع کرد تا
دل متوجه شود مطلوب و محبوب او
حضرت سیدالشهداء ♦ است، در آن
صورت دیگر با توجه به مصائب آن
حضرت نمی‌تواند قرار بگیرد و
برای آنس پیشتر با آن حضرت و
برای شعله‌ور کردن عشق به حسین ♦
به راحتی رذایل اخلاقی خود را
زیر پا می‌گذارد و لذا اگر
می‌خواهید کبر و حسد و نفاق را
در خود از بین ببرید، بدانید
سریع‌ترین راه، گریه برای
ابا عبدالله ♦ است. امیرالمؤمنین ♦
عَمْرَبْنِ عَبْدِوَدَّ را با شمشیر کُشتند،
ولی نظرشان برای اصلاح خود به
اسلحه‌ی گریه است و لذا در دعای
کمیل به خدا اظهار می‌دارند:
«إِزْحَمُ مَنْ رَأْسُ مَالِهِ الرَّجَاءُ وَ
سِلَاحُهُ الْبُكَاءُ»؛ ای خدا به کسی
رحم کن که سرمایه‌اش امید به
رحمت تو، و اسلحه‌اش گریه است.
یعنی گریه یکی از عوامل سرازیر
شدن رحمت الهی بر جان ما است.
با گریه بر مصیبت‌های ابا عبدالله ♦
می‌توانیم خودمان را آدم کنیم،
زیرا از طریق تواضع است که
می‌توان کبر و حسد و سایر رذایل

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 141
امام حسین ♦.....
اخلاقی را از بین برد و ظهور
کامل تواضع در مقابل حق، گریه
است و آن هم گریه‌ای با جهت‌گیری
دقیق که برای امام حسین ♦ صورت
می‌گیرد.

چون با سلام بر ابا عبدالله ♦ قلب
جهت گرفت، دیگر نمی‌خواهد سلام را
تمام کند و این صد سلام آنچنان
دل را جذب می‌کند و روح را مملو
از محبت به این خاندان می‌نماید
که گویا انسان با همه‌ی بهشت‌های
عالم مرتبط شده است. چه کسی است
که بتواند دل از انس با امام
حسین ♦ و اصحاب آن حضرت برکند؟
حتماً داستان مکالمه‌ی حضرت
موسی ♦ را با خدا می‌دانید، که
حضرت همچنان دلشان می‌خواست آن
مکالمه را ادامه دهند و دنبال
بهبانیه بودند که مکالمه قطع
نشود. خدا از حضرت پرسید: آنچه
در دست داری چیست؟ گفت: این
عصای من است: «قَالَ هِيَ عَصَايَ».
بعد حضرت موسی ♦ احساس کردند
این اندازه حرف زدن کم است،
ادامه دادند و گفتند: به آن
تکیه می‌دهم: «أَتَوَكَّلُ عَلَيْهَا»؛⁵⁷
باز حضرت احساس کردند نمی‌توانند

142 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با
امام حسین ♦

دل بکنند، ادامه می دهند که برای
گوسفندانم به وسیله ی آن برگ ها
را می ریزم «وَأَهْشُ بِهَا عَلَيَّ غَنَمِي»؛
باز دل کنند برای حضرت مشکل است.
ادامه می دهند «وَلِيَّ فِيهَا مَأْرَبُ
أُخْرَى»؛ خلاصه به وسیله ی این عصا
کارهای دیگر هم می کنم. گفت:
همه عمر بر ندارم سر

از آن که هنوز من نبودم که

شما هم با سلام بر ابا عبدالله ♦
به حالی می رسید که به سادگی سلام
بر مولایتان را رها نمی کنید و
نمی خواهید دل از او بکنید و به
چیز دیگر دل بسپارید می گویی:

“السَّلَامُ عَلَيَّ عَلَيَّ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَيَّ عَلَيَّ بَنِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَيَّ أَوْلَادِ الْحُسَيْنِ وَ
عَلَيَّ أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ” ❁

سلام بر حسین و بر علی بن
الحسین⁵⁸ و بر اولاد حسین و بر
اصحاب حسین^ﷺ. در این فراز نه
تنها بر اهل البیت حضرت سلام

---

58 - علی بن الحسین اسم سه نفر از
فرزندان سیدالشهداء ♦ است، یکی حضرت
سیدالسادین ♦ و دیگری حضرت علی اکبر ♦
سوم علی اصغر ♦. به احتمال زیاد در این
زیارت مراد علی اکبر شهید است، چون زیارت
مخصوص شهدای رکاب حضرت سیدالشهداء ♦ در
میان است.

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 143

امام حسین ♦.....

می‌کنید، به اصحاب امام نیز سلام می‌کنید و از طریق این سلام از آنس روحانی لازم بهره‌مند می‌گردید، اصحابی مثل حبیب بن مظاهر و با توجه به این که این زیارت را امام معصوم خوانده‌اند، نشان می‌دهد آن قدر مقام اصحاب امام حسین ♦ بالا است که ائمه علیهم‌السلام نیز به آن‌ها سلام می‌فرستند. چون همه‌ی اصحاب ذوب در حسین ♦ شدند و از خود فانی و به آن حضرت باقی گشتند.

عجیب است که بعد از سلام بر اصحاب کربلا دوباره لعنت بر قاتلان آن‌ها به میان می‌آید، گویا هنوز دل در جهت تنفّر از قاتلان حسین کامل نشده و سراسر وجود ما دوری از سیره و صفت آن ستمگران را دریافت نکرده تا نزدیکی کامل به امام و اصحاب آن حضرت نصیبش شود. اظهار می‌دارید:

“اللَّهُمَّ خُصَّ أَنْتَ أَوْلَ ظَالِمٍ بِاللَّعْنِ مِنِّي وَ
أَبْدَأَ بِهِ أَوْلَا ثُمَّ
الثَّانِي وَ الثَّلَاثِ وَ
الرَّابِعِ اللَّهُمَّ الْعَنْ
يَزِيدَ حَامِسًا وَ الْعَنْ
عُبَيْدَ اللَّهِ بَنَ زِيَادٍ وَ ابْنَ
مَرْجَانَةَ وَ عُمَرَ بَنَ سَعْدٍ

امام حسین ♦

وَ شَمْرًا وَ آلَ أَبِي
سُفْيَانَ وَ آلَ زِيَادٍ وَ آلَ
مَرْوَانَ إِلَى يَوْمِ

الْقِيَامَةِ ❁

بارالها! اول ظالم را مخصوص فرما به لعنت از طرف من و ابتدا بفرما لعنت را به او در ابتدای امر، سپس دومی را و سومی و آنگاه چهارمی را، و لعن کن یزید را به عنوان پنجمین آنها و لعن کن عبیدالله فرزند زیاد و پدرش فرزند مرجانه را و لعن فرما عمر سعد و شمر را و خاندان ابی سفیان و خاندان زیاد و مروان را تا روز قیامت.

شیخ طوسی شیخ الطائفه، چهار نفر اولی را که مورد لعن قرار می گیرند، به این صورت معرفی کرده: «قایل» یعنی اولین عامل برادرگشی تاریخ که بنیاد قتل در دنیا را نهاد و نفر دوم، عاقر شتر حضرت صالح ♦ یعنی اولین کسی که آیت بزرگ الهی را نادیده گرفت و او را کشت، و نفر سوم، قاتل حضرت یحیی ♦ یعنی کسی که جسارت یافت پیامبر خدا را به قتل برساند، و نفر چهارم، ابن ملجم قاتل امیرالمؤمنین ♦، اولین کسی که

زیارت عاشورا اتحاد رو حانی با 145
 امام حسین ♦.....
 در اسلام دست به ترور وَلِيَّ اللَّهِ زد.⁵⁹
 ملاحظه کنید که هر کدام از
 اشخاصی که در این لعنت آخری
 مطرح شده اند نماینده‌ی یک نوع
 تفکر و منش انحرافی هستند و
 یزید پنجمین آنها است. باید این
 طرز فکرها را که هر کدام
 نماینده‌ی یک نوع خباثت هستند،
 بشناسید و از عمق جان بر آنها
 لعنت بفرستید تا قلبتان مصفی
 شود و همواره مواظب خزیدن این
 طرز فکرها در روح خود و جامعه‌ی
 مؤمنین باشید تا از عشق و محبت
 هدایت‌گرانه‌ی امام حسین ♦
 کاملترین بهره را نصیب خود
 نمایید.

زیبایی‌های کربلا

پس از آن که زیارت و ملاقات با
 حسین ♦ را به اینجا رساندید به
 سجده می‌روید و اظهار می‌دارید:

«اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدُ
 الشَّاكِرِينَ لَكَ عَلَيَّ
 مُصَابِهِمْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَيَّ
 عَظِيمَ رَزِيَّتِي اللَّهُمَّ
 ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ

امام حسین ♦

يَوْمَ الْوُرُودِ وَ ثَبَّتْ لِي
 قَدَمَ صِدْقِي عِنْدَكَ مَعَ
 الْحُسَيْنِ وَ أَصْحَابِ
 الْحُسَيْنِ الَّذِينَ بَدَلُوا
 مُهَجَّهُمْ دُونَ الْحُسَيْنِ
 عَلَيْهِ السَّلَامُ ❀

بارالها! تو را حمد، آن هم
 حمد آن‌هایی که شکرگزاران تو
 بر مصیبت خودشان، حمد خدا را بر
 مصیبت بزرگ من. خدایا! شفاعت
 حسین ♦ را در روز قیامت روزی من
 گردان و از برای من قدم صدقی را
 با حسین ♦ و اصحاب او ثابت کن،
 همان‌ها که خون خود را در کنار
 حسین ♦ و برای آن حضرت بذل
 کردند.

ای خدایی که در کربلا
 صحنه آرای کردی تا بندگی بندگان
 ناب خود را بنمایانی، تو را
 سپاس، آن هم حمد و سپاس آن‌هایی
 که می‌دانند چگونه بر
 مصیبت‌زدگی‌شان شاکر باشند و در
 شهادت حسین ♦ زیبایی‌های بزرگ را
 به تماشا بنشینند. حمد خدا را
 به جهت بزرگی مصیبتی که آنچه بر
 آن حضرت رفت بر من رفت ولی حمد
 تو را که حسین ♦ چقدر زیبا صحنه
 را شکل داد. خدایا! حاصل این
 زیارت و یگانگی آن باشد که

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 147

امام حسین ♦.....
شفاعت حسین ♦ را در هنگامه‌ی ورود به قیامت، قسمت من بگردانی و قدم صدق و راستی مرا در نزد خودت و همراه حسین ♦ و اصحاب او پایدار بداری. همان اصحابی که خون جگرشان را در کنار حسین ♦ نثار و بذل و بخشش کردند.

الله اکبر از این نوع نگاه بر حادثه‌ها. به خصوص نگاه به حادثه‌ی کربلا! ملاحظه کنید امام حسین ♦ به آن صورت شهید شده است، حال به ما آموخته‌اند که از زیبایی‌های آن حادثه غافل نمانیم و چون شکرگزاران که در مقابل نعمت‌ها حمد خدا را فراموش نمی‌کنند، حمد کنیم، حمد بر عظیم‌ترین مصیبتی که بر تو وارد شده است. اظهار می‌داری: خدایا! شاکرین درگاهت در هر نعمتی مُنْعِم را می‌بینند و در مقابل نعمت‌ها، شکر را فراموش نمی‌کنند، من نیز تو را در این حادثه حمد می‌کنم.

حمد در مقابل زیبایی‌ها و صفات کمال الهی معنی دارد. پس معلوم است شاکرین، این مصیبت را ظهور کمال می‌بینند و نه یک خسران و ضرر. «الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى عَظِيمِ رَزِيَّتِي»؛ خدایا! رزیه و مصیبت خدایی بزرگ است برای من، ولی حمد تو را که

148 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با
امام حسین ♦

با هدایت خود آن را به زیباترین
شکل مدیریت کردی و سپاس تو را
به جهت این که مرا لیاقت
عزاداری اصحاب کربلا عطا فرمودی
و مقام سیر و اتحاد با بزرگترین
بندگان را به من مرحمت فرمودی.

مقام معیت با امام حسین ♦

«اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي شَفَاعَةَ الْحُسَيْنِ
يَوْمَ الْوُرُودِ»؛ خدایا در خاتمه‌ی
این دعا و در حال سجده از تو
مقام «فنا» می‌خواهم. یعنی مقام
شفاعت و اتحاد با حسین ♦ در
هنگام ورود به درگاه ربوبیات،
همراه با سایر اصحاب حسین ♦ که
به مقام اتحاد و فنا در مولایشان
دست یافتند. «شفع» یعنی جفت، و
در شفاعت یک نحوه یگانگی و فنا
مطرح است. مقام یگانگی با
اصحابی که «الَّذِينَ بَدَّلُوا مَهَجَهُمْ
دُونَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ»؛ خون
جگر خود را در کنار حسین ♦ بذل
نمودند. در حال سجده، در حالتی
که هیچ منیبتی برای خود نمی‌شناسی
و خودت را خاک کرده‌ای، متقاضی
اتحاد با مولایت حسین ♦ هستی و
در طلب این معیت، نظر به اصحاب
کربلا دارید که خون جگرشان را -
و نه فقط خون بدنشان را- یعنی عمق

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 149
 امام حسین ♦.....
 و نهایت علاقه‌ی قلبی‌شان به همه
 چیز را، نثار مولایشان کردند.
 حال که روح و جان را با تنفّر
 بر طبقات ستم در طول تاریخ، از
 هر گرایش باطلی پاک نمودید، باز
 توجّه قلب را به کربلا و حضرت
 حسین بن علی ♦ می‌اندازید و آن
 هم در حال سجده که نزد یکتَرین
 شرایط عبد است به رب و بهتَرین
 شرایط سیر انسان است به سوی
 پروردگار، اظهار می‌دارید: آنچه
 باید در نهایت بماند مَعِیْتُ و
 اتّحاد با حسین ♦ و اصحاب اوست.
 مهم آن است که شما خوب متوجه
 باشید زیارت عا شورا یک عبادت
 بزرگ است و ما آرزو می‌کنیم این
 مطلب از دست ما نرود که
 می‌توانیم با زیارت عا شورا یک
 عبادت بزرگ و یک سیر روحانی
 انجام دهیم. کجای زیارت با برکت
 عا شورا محدود به یادآوری یک
 حادثه است و بس؟ مشخص است که
 این زیارت یک سیر روحانی است
 برای اتّحاد با امام معصوم شهید،
 یعنی جانِ جانان، حضرت
 سیدالشهداء اباعبدالله الحسین ♦.
 عنایت داشته باشید که طلب
 مقام فنا در امام و مَعِیْتُ با آن
 حضرت در سجده، عالی‌ترین تمنا‌ی

150 ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

است که می‌توان به آن فکر کرد و سیر خود را به آن سو جهت داد. سیر به سوی بزرگ‌ترین مطلوبی که به دست نمی‌آید مگر از همین طریق. اگر تمام مقامات عرفانی را طی کنید، این مقام چیز دیگری است، از این طریق هیچ حجابی بین عبد و معبود باقی نمی‌ماند، چیزی که حضرت باقر ♦ راز آن را گشودند و فرمودند: «مَنْ سَرَّهُ أَنْ لَا يَكُونَ بَيْنَهُ وَ بَيْنَ اللَّهِ حِجَابٌ حَتَّى يَنْظُرَ إِلَى اللَّهِ وَ يَنْظُرَ اللَّهُ إِلَيْهِ فَلْيَتَوَالَ آلَ مُحَمَّدٍ وَ يَتَّبِعْ مِنْ عَدُوِّهِمْ وَ يَأْتِ بِالْإِمَامِ مِنْهُمْ فَإِنَّهُ إِذَا كَانَ كَذَلِكَ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهِ وَ نَظَرَ إِلَى اللَّهِ»؛⁶⁰ هرکس طالب است که بین او و خداوند هیچ حجابی نباشد که او خدا را بنگرد و خداوند او را، باید محبت و ولایت آل محمد را در خود ایجاد کند و از دشمنانشان تبری جوید و پیرو امامی از این خانواده باشد، اگر چنین کند خداوند بر او می‌نگرد و او هم بر خدا می‌نگرد. چنین حالتی قابل وصف نیست. هر کس قلباً یک آشنایی اجمالی با اباعبدالله الحسین ♦ و اصحاب

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 151
 امام حسین ♦.....
 گرانقدر کربلا دارد. حال، زیارت
 و تمرکزِ روحی بر حضرت و عزاداری
 و حضور در جلسات عزاداری
 اباعبدالله ♦ باعث می‌شود آن آشنایی
 قلبی فَوْران کند و در نتیجه
 چیزهایی را در راستای قرب الهی
 به دست آورد که سال‌ها به دنبال
 آن بود. شرطش آن است که «ره
 چنان رو که رهروان رفتند» باید
 مواظب بود شیطان عزاداری‌ها را
 تغییر ندهد، کار شیطان این است
 که هر چیزی که ما را به خدا
 نزدیک می‌کند و طریق رسیدن به حق
 است، از ما بگیرد و در آن کار
 اخلال ایجاد کند. بنا به فرمایش
 قرآن «قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ
 لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ»؛⁶¹ شیطان
 گفت: خدایا! به جهت آن که
 گمراهم کردی، حتماً در مسیر
 مستقیمی که به سوی تو ختم می‌شود
 می‌نشینم و بندگانت را از آن
 مسیر منحرف می‌کنم. همیشه اختلال
 شیطان در اموری است که به خدا
 ختم می‌شود، آیا راهی مطمئن‌تر از
 راه حضرت سیدالشهداء ♦ به سوی
 خدا هست؟ پس به همان اندازه
 باید مواظب بود شیطان در این

152 ز یارت عا شورا ات حاد رو حانی با

امام حسین ♦

مسیر اخلاص ایجاد نکند و مقصد اصلی که قرب الی الله بود فراموش نگردد.

به عنوان مثال یکی از روزهای پر برکت، روز جمعه است که شرایط قرب الهی در آن فراهم تر است، به تعبیر امیرالمؤمنین ♦ «فَجَعَلَ الْجُمُعَةَ مَجْمَعًا نَدَبَ إِلَيْهِ لِيُطَهِّرَ مَا كَانَ قَبْلَهُ وَ غَسَلَ مَا أَوْقَعَتْهُ مَكَاسِبُ السَّوْءِ مِنْ مِثْلِهِ إِلَى مِثْلِهِ وَ ذَكَرَى لِلْمُؤْمِنِينَ وَ تَبَيَّنَ خَشْيَةَ الْمُتَّقِينَ وَ وَهَبَ لِأَهْلِ طَاعَتِهِ فِي الْأَيَّامِ قَبْلَهُ»؛⁶² خداوند جمعه را روز جمع شما قرار داد و شما را در آن خواند برای آن که پاک کند و بشوید آنچه را از کردار زشت پیش از جمعه داشته اید و یادآوری برای مؤمنین باشد و ترسی برای پرهیزکاران و مزد کردار بندگان را به آن ها عطا کند، بیشتر از آنچه بخشیده است به اهل طاعت در روزهای قبل از جمعه. حال تماشا کنید چقدر شیطان تلاش می کند برکت این روز را از ما بگیرد و به بهانه های وَهْمِي و خيالي ما را به تفریح و سرگرمی های لغو مشغول

ز یارت عا شورا اتحاد رو حانی با 153
امام حسین ♦.....
کند تا از فیض جمعه و جماعت باز
بمانیم.

تأکید بنده آن است که از جمله
اموری که برکات فراوانی در آن
نهفته است عزاداری برای حضرت
اباعبدالله الحسین ♦ است و شک
نداشته باشید که شیطان نهایت
تلاش خود را می‌کند تا ما بهره‌ی
حقیقی خود را از آن نبریم و از
طریق توجه به امور سطحی، اصل
سیر و توجه و معیت با حضرت را
که از راه عزاداری و اشک به دست
می‌آید از ما برباید. آنقدر ما
را به فرعیات مشغول می‌کند که از
اصل غافل شویم. به ما خبر
داده‌اند مَهْر نماز اگر از خاک
کربلا تهیه شود موجب انکشاف و
رفع حجاب می‌گردد. حالا شیطان ذهن
ما را از اصل مسئله می‌برد روی
این که خوب است آن را آرایش
بدهید، یک تکه آینه هم روی آن
بچسبانید، درست آن مَهْری که
وسیله‌ی سجده کردن بر خاک بود- آن
هم خاک کربلا- از انسان گرفته
می‌شود و فرعیات مدّ نظر قرار
می‌گیرد.

وقتی فرعیات و رسومات دست و
پاگیر اصل توجه به امام حسین ♦
و کربلا را از منظر عقل و قلب ما

154 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با

امام حسین ♦

به حاشیه برد، دسته‌های سینه‌زنی و زنجیرزنی و فقط به ظاهر مساجد پرداختن، و شام و ناهار، اصل می‌شود در حالی که نباید این امور همه‌ی فکر و ذکر عزادار حضرت سیدالشهداء ♦ را بگیرد و همه‌ی توجه‌ها به همین ظاهر جلب شود. آری اگر اصل عزاداری و توجه به آن مقام فراموش نشود این فرعیات هم در حدّ معقول و محدود معنی‌دار خواهد شد. علمای بزرگی را داشته‌ایم که روز عا شورا با پای برهنه و موهای پریشان، صورت عزادار به خود می‌دادند و در دسته‌های عزاداری اباعبدالله ♦ شرکت می‌کردند. ولی آن‌ها سیر با اباعبدالله ♦ را در همه‌ی این عزاداری‌ها حفظ می‌کردند.

همچنان که ملاحظه فرمودید زیارت عا شورا حامل یک فرهنگ عبادی کامل است و نکاتی که بنده عرض کردم خیلی کمتر از آن بود که باید در باره‌ی آن زیارت گفته می‌شد و بدان توجه می‌گردید. همین قدر می‌توانیم بگوئیم که:

اول قدم آن است آخر قدم آن است که که اه را باب، با اه باشم، واقعاً باید با زیارت عا شورا زندگی کرد و در هر فرصتی با آن

زیارت عاشورا اتحاد روحانی با 155

امام حسین ♦.....

مراوده داشت و اگر این چنین شد
وقتی بر سر قبرمان هم آن زیارت
را که سالها با آن مراوده
داشته ایم، بخوانند، ما به وجد
می آییم و به صعود بیشتر می رسیم.
خدایا! شفاعت اباعبدالله
الحسین ♦ را در دنیا و آخرت از
ما دریغ مدار.

خدایا! به عزت حسین و اصحاب
حسین ♦ قلوب ما را ظرف معارف
قرآن و معارف و محبت اهل بیت علیهم السلام
قرار بده.

خدایا! حیات و مرگ ما را حیات
و مرگ پیامبر صلی الله علیه و آله و آل پیامبر علیهم السلام
قرار بده.

خدایا! توفیق فهم و سیر در
زیارت عاشورا را به ما عطا
بفرما.

خدایا! این انقلاب حسینی و
مسئولانی که در جهت حفظ آن تلاش
می نمایند را مؤید بفرما.

«والسلام علیکم ورحمة الله و بركاته»

www.SoftGozar.Com

منابع

قرآن

نهج البلاغه

تفسیر المیزان، سید

محمد حسین طباطبائی «رحمة الله عليه»

بحار الانوار، محمد باقر مجلسی

اسفار اربعه، ملا صدرا «رحمة الله عليه»

فصوص الحکم، محي الدين بن عربي

امام شناسي، آيت الله حسيني تهراني

الغدیر، علامه اميني

کافي، ابو جعفر کليني

امالي، شيخ صدوق

کليات شمس تبريزي، جلال الدين محمد

بلخي

مثنوي معنوي، جلال الدين محمد بلخي

مروج الذهب، مسعودي

تاريخ طبري، محمد بن جرير طبري

تفسير نور الثقلين، عبد علي بن جمعه

العروسي

مصباح الهداية الي الخلافة والولاية،

امام خميني «رحمة الله عليه»

جهان بيني اسلامي، امامت و ولايت،

مركز تربيت معلم

كمال الدين و تمام النعمة، شيخ صدوق

مجلات انتظار، مركز تخصصي مهدويت

مصباح المتهدد، ابو جعفر محمد بن

حسن طوسي

فرحة الغري بصرحة القري، سيد عبد

الكريم بن طاوس.

شرح زيارت عاشورا و داستان هاي شگفت

آن، موسی خسروی

کامل الزيارات، ابن قولويه

158 زيارت عا شورا ات حاد رو حاني با

امام حسين ◆

شفاء الصدور في شرح زيارة العاشور،
ميرزا ابوالفضل تهراني

لؤلؤ النضيد، نصرالله شبستري
چگونگی فعلیت یافتن باورهاي ديني،
اصغرطاهرزاده

روح مجرد، آيتالله حسيني طهراني
الد هوف علي قتلي الطفوف، سيدبن
طاوس

مقتل خوارزمي

خصائص الحسينيه، شيخ جعفر شوشتری
المزار الكبير، محمد بن مشهدي
مستدرک الوسائل، محدث نوري

مباني نظري و عملي حب اهل البيت ◆،
اصغرطاهرزاده

دُرر الأخبار با ترجمه، سيد مهدي
حجازی وهمکاران

روضة الواعظين و بصيرة المتعظين،
فتال نيشابوري

كربلا، مبارزه با پوچيها،
اصغرطاهرزاده

راز شادی امام حسين ◆ در قتلگاه،
اصغرطاهرزاده

تفسير كشاف، زمخشري
كشف الغمة في معرفة الأئمة، محدث
اربلی

رجال كبير، محقق بهبهاني
مجالس المؤمنین، قاضي نورالله شوشتری

آثار منتشر شده از استاد طاهرزاده

- معرفت النفس و الحشر (ترجمه و تنقيح اسفار جلد 8 و 9)
- گزینش تکنولوژی از دریچه بینش توحیدی
- علل زلزله تمدن غرب
- آشتی با خدا از طریق آشتی باخود راستین
- جوان و انتخاب بزرگ
- روزه ، دریچه ای به عالم معنا
- ده نکته از معرفت النفس
- ماه رجب، ماه یگانه شدن با خدا
- کربلا، مبارزه با پوچی ها (جلد 1 و 2)
- فرزندان این چنین باید بود (شرح نامه 31 نهج البلاغه) (جلد 1 و 2)
- فلسفه ی حضور تاریخی حضرت حجت (ع)
- مبانی معرفتی مهدویت

160 زیارت عا شورا اتحاد رو حانی با امام حسین

- مقام لیلة القدری فاطمه
- از برهان تا عرفان (شرح برهان صدیقین و حرکت جوهری)
- جایگاه رزق انسان در هستی
- زیارت آل یس، نظر به مقصد جان هر انسان
- فرهنگ مدرنیته و توهم
- دعای ندبه، زندگی در فردایی نورانی
- معاد؛ بازگشت به جدیترین زندگی
- بصیرت حضرت فاطمه
- جایگاه و معنی واسطه فیض
- هدف حیات زمینی آدم
- صلوات بر پیامبر $\nearrow$ عامل قدسی شدن روح
- زن، آنگونه که باید باشد
- جایگاه جن و شیطان و جادوگر در عالم
- عالم انسان دینی
- ادب خیال، عقل و قلب

- آنگاه که فعالیت های فرهنگی
پوچ می شود
- انقلاب اسلامی، بازگشت به عهد
قدسی
- انقلاب اسلامی، برون رفت از عالم
غربی
- مبانی نظری و عملی حب اهل
البیت
- جایگاه اشراقی انقلاب اسلامی در
فضای مدرنیسم
- امام خمینی و خودآگاهی تاریخی
- خطر مادی شدن دین
- راز شادی امام حسین ♦ در
قتلگاه
- هنر مردن
- تمدن زایی شیعه